

๒๗๐ · ๑๙๓๔

๙๕๕๗ ๗

๗.๓

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

ปริญญาโท

ของ

สุวิทย์ ไชยชมภู

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาชั้นโท สาขาการบริหารการศึกษา

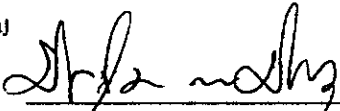
มีนาคม ๒๕๓๕

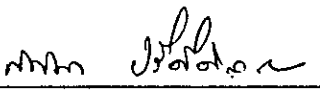
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

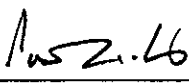
180663

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญาโทเรียบร้อยแล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

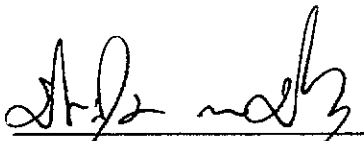
คณะกรรมการควบคุม

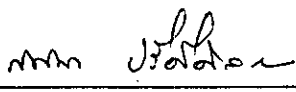

ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ)

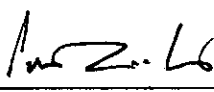

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กิติมา ปรีดีติolk)

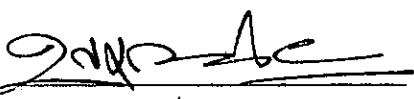

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. โชติ เพชรชื่น)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กิติมา ปรีดีติolk)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. โชติ เพชรชื่น)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คุณวุฒิ คงลาด)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาโทเรียบร้อยแล้ว เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่ 6 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2535

งาน
ผู้วิจัยได้รับพระราชทานการศึกษา
"สิรินธร"

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่ายด้วยก็คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ รองศาสตราจารย์ ดร. กิติมา ปรีดีติลภ และรองศาสตราจารย์ ดร. โชติ เพชรชื่น ที่ได้กรุณาเป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ซึ่งแต่ละท่านได้กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำและปรับปรุงแก้ไขปริญญาโทฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ด้วยความเสียสละและจริงใจยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คุณวุฒิ คนฉลาด รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้กรุณาเป็นกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปริญญาโทด้วยความเต็มใจ ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ได้กรุณาให้คำปรึกษาและให้กำลังใจที่มีค่ายิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 66 โรงเรียน ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คุณเจริญ แน่นหนา ศึกษาพิเศษ ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ผู้ช่วยผู้วิจัยประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา คุณวาจา นามสนิท ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา เขตการศึกษา 12 ผู้ช่วยผู้วิจัยประจำจังหวัดระยอง ดร. วิไลพร วรจิตตานนท์ ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ผู้ช่วยผู้วิจัยประจำจังหวัดชลบุรีและเป็นผู้ดูแลในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ คุณอุษา บานเย็น เจ้าหน้าที่ธุรการหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ให้ความช่วยเหลือในด้านเทคนิคและถ่ายเอกสาร และคุณवलจันทร์ ไชยชมภู ได้คอยให้ความช่วยเหลือจัดการด้านธุรการเกี่ยวกับการวิจัยตลอดมาตั้งแต่ต้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและเป็นหนี้บุญคุณผู้ที่กล่าวนามมาแล้วอย่างสิ้นเหลือ จนยากที่จะจัดหาสิ่งใดมาตอบแทน พระคุณในครั้งนี้ได้

จึงใคร่ขอประกาศคุณูปการและจารึกเกียรติคุณของบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าวให้ปรากฏไว้ ณ ที่นี้ด้วยความขอบคุณอย่างสูงยิ่ง

เพื่อบรรเทาจิตใจ ผู้วิจัยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานทุน "สิรินธร" แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ เป็นล้นเกล้าฯ

สุรัตน์ ไชยชมภู

มีนาคม 2535

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
ปัญหาการวิจัย	6
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	7
กรอบความคิดของการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	13
สมมุติฐานการวิจัย	14
นิยามศัพท์เฉพาะ	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	19
การวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อ ปริญญาโททางจิตวิสัย และความตั้งใจใน การเรียนต่อ	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	28
ทฤษฎีรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา	32
ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคม	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคม	38
ทฤษฎีปฏิบรรณนิยม	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีปฏิบรรณนิยม	42

ทฤษฎีการกระทำทางสังคม	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำทางสังคม	44
โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก	46
การรับรู้สภาพแวดล้อมของ โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
ประชากร	62
กลุ่มตัวอย่าง	62
ตัวแปรที่ศึกษา	65
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การทดสอบภาพของเครื่องมือ	70
การเก็บรวบรวมและการจัดกระทำข้อมูล	70
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	71
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	73
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	74
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุผล	84
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน	88
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	107
บทย่อ	107
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	108

บทที่	หน้า
วัตถุประสงค์เฉพาะ	108
การดำเนินการวิจัย	108
สรุปผล	110
อภิปรายผล	112
ข้อเสนอแนะ	133
บรรณานุกรม	142
ภาคผนวก	157
ภาคผนวก ก แบบสำรวจเบื้องต้น	158
ภาคผนวก ข เครื่องมือการวิจัย	165
ภาคผนวก ค การแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	183
ภาคผนวก ง รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้เครื่องมือของการวิจัย	188
ภาคผนวก จ รายชื่อโรงเรียนที่เก็บเรียนกรอกแบบสำรวจเบื้องต้น	190
ภาคผนวก ฉ รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	192
ประวัติย่อผู้วิจัย	196

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ความต้องการกำลังคนของแผนพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก	53
2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดและลักษณะที่ตั้ง ในเมือง-นอกเมือง	64
3 จำนวนข้อมูลจำแนกตามรายจังหวัด	74
4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการจำแนกตามรายได้ของครอบครัวกับความตั้งใจ ในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ	75
5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการจำแนกตามระดับการศึกษากับความตั้งใจใน การส่งบุตรหลานเรียนต่อ	76
6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการจำแนกตามความคาดหวังในการประกอบอาชีพ ของบุตรหลานกับความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ	78
7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำแนกตามเพศกับความตั้งใจในการเรียนต่อ	80
8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำแนกตามผลการเรียนกับความตั้งใจในการ เรียนต่อ	81
9 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำแนกตามจำนวนพี่น้องกับความตั้งใจในการ เรียนต่อ	82
10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการของนักเรียนจำแนกตามความตั้งใจในการส่ง บุตรหลานเรียนต่อกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน	83
11 ร้อยละของนักเรียนที่ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของกลุ่ม ไม่แน่ใจและกลุ่มไม่เรียนต่อ	84
12 ร้อยละของผู้ประกอบการที่ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของกลุ่ม ไม่แน่ใจและกลุ่มไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อ	86
13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการกับความตั้งใจใน การเรียนต่อของนักเรียน	89

ตาราง	หน้า
14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน	90
15 อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองที่ใช้พยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน	91
16 ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ 3 ตัวที่ใช้พยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน	92
17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน	94
18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน	96
19 อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่ใช้พยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน	97
20 ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ 5 ตัวที่ใช้พยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน	98
21 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน	101
22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน	103
23 อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่ใช้พยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน	104
24 ค่าสถิติของตัวแปร 6 ตัวที่ใช้พยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน	105
25 แสดงความถี่ของความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 101 คน	161
26 แสดงความถี่ค่าคุณศัพท์เกี่ยวกับความรู้สึที่มีต่อการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 101 คน	163
27 แสดงความถี่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใกล้ชิดที่มีอิทธิพลต่อการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 101 คน	164

ดัชนีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบความคิดตามทฤษฎี	9
2 กรอบความคิดของการวิจัย	12
3 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	22
4 รูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา	31

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของนิชทา

* การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาช่วยให้ประชาชนของประเทศเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและเป็นทรัพยากรทางปัญญาที่มีค่ายิ่งของชาติ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศทุกด้านต้องอาศัยกำลังคนที่มีคุณภาพเป็นสำคัญ ถ้าหากพิจารณาประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือแต่ขาดกำลังคนที่มีคุณภาพสูงก็จะไม่สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญเท่าเทียมกับประเทศที่ขาดทรัพยากรธรรมชาติแต่กำลังคนมีคุณภาพสูงแล้วได้ เนื่องจากประเทศนั้น ได้พัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าอยู่ในระดับสูง ตัวอย่างที่เปรียบเทียบได้ชัดเจนระหว่างประเทศที่คู่กันกับประเทศในแถบอเมริกาใต้ ซึ่งคู่กันนั้นขาดแคลนและด้อยกว่าในด้านทรัพยากรธรรมชาติ แต่ประชากรคู่กันมีคุณภาพสูงจึงสามารถพัฒนาประเทศให้เจริญกว่าได้ ดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ชัดเจนว่าการศึกษาคือสิ่งที่มีความสำคัญในตัวของมันเอง (ก้อ สวัสดิพิพนิชย์. 2528 : 6 - 7; Bray. 1981 : 2; UNESCO. 1986 : 28)

* การที่ประเทศชาติจะพัฒนาคนได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต้องให้ประชาชนของประเทศได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและอย่างน้อยที่สุดก็ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละประเทศย่อมขึ้นอยู่กับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้น ๆ ประเทศที่ถูกจัดว่ามีรายได้ต่ำมักจะพบว่ามีกำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้เพียงระดับชั้นประถมศึกษา 4 ปี หรือ 6 ปี และอาจรวมถึงการจัดการศึกษาออกโรงเรียนด้วย สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาขอความช่วยเหลือการศึกษาขั้นพื้นฐานจะขยายกว้างออกไปอีก กล่าวคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานสูงกว่าระดับชั้นประถมศึกษา ส่วนประเทศที่พัฒนาแล้วเกือบทั้งหมดจะให้การศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการศึกษาของธนาคารโลกพบว่า ชาวนาที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะทำผลผลิตได้มากกว่าชาวนาที่ไม่ได้รับการศึกษาเลยถึงร้อยละ 8.7 ถึง 10 และมีอัตราผลตอบแทนทางสังคม

(Social Rates of Return) ถึงร้อยละ 27 สำหรับผู้จบชั้นประถมศึกษา และร้อยละ 15-17 สำหรับผู้จบชั้นมัธยมศึกษาและมีอัตราผลตอบแทนต่อผู้เรียน (Private Rates) ร้อยละ 45 สำหรับผู้จบชั้นประถมศึกษา และร้อยละ 26 สำหรับผู้จบชั้นมัธยมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 1 - 3)

รัฐบาลไทยหลายยุคหลายสมัยมีความพยายามที่จะขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังเช่น ได้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนจาก 4 ปี เป็น 7 ปี ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 แต่ต่อมาก็ได้ลดลงเหลือ 6 ปี ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2531 ก็เห็นชอบกับแนวทางพัฒนาการศึกษา "ให้เร่งขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้นอย่างน้อย 9 ปี" (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักหนังสือที่ นร.0202/ว(ล) 11907 ลงวันที่ 23 กันยายน 2531) ต่อมาก็มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2533 ให้ขยายการศึกษาภาคบังคับอีก 3 ปี โดยประกาศในท้องที่ที่มีความพร้อมเป็นปี ๆ ไป ทั้งนี้ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศในปี พ.ศ.- 2538 (มติชน. วันพุธที่ 23 พฤษภาคม 2533. หน้า 21) จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา ดังคำให้สัมภาษณ์แก่สื่อมวลชนของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ อดีตนายกรัฐมนตรี ว่า รัฐบาลนี้จะเร่งพัฒนาการศึกษาเพื่อให้ทันกับภาคอุตสาหกรรมที่กำลังขยายตัว เพราะปัจจุบันภาคการศึกษายังล้าหลังภาคอุตสาหกรรมอยู่ 10 ปี (มติชน. วันอังคารที่ 25 ธันวาคม 2533. หน้า 21)

ความจำเป็นในการเร่งรัดขยายการศึกษาให้แก่ประชาชนของประเทศให้สูงขึ้นก็เพราะปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม และคุณธรรมของคนในชาติ ยิ่งประเทศไทยกำลังมีการพัฒนาอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการบริการที่ทันสมัย ยิ่งจะทำให้สภาพชีวิตและสังคมของคนในชาติมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการให้การศึกษาเพื่อปรับความรู้สึกรู้สึกคิด ค่านิยม สภาพความเป็นอยู่ของคนในชาติให้สามารถพัฒนาชีวิตของตนเองและครอบครัว ตลอดจนมีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมของบ้านเมือง (กรมวิชาการ. 2533 : 3 - 4; โกวิท วรพิพัฒน์. 2532 : 4; พจน์ สะเพียรชัย. 2527 : 16; สิปปนนท์ เกตุทัต. 2526 : 65; เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2526 : 188 - 189)

สถานการณ์จัดการศึกษาของประเทศไทยปัจจุบัน เยาวชนในวัยเรียนของระบบการศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนถึงร้อยละ 97 ที่ไม่ได้เรียนอีกร้อยละ 3 เป็นเด็กที่อาศัยอยู่ในชนบทห่างไกลและกึ่งแคว้น เด็กตกสำรวจ เด็กพิการ และเด็กในชุมชนแออัด แต่มีผู้จบการศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาเพียงร้อยละ 43 เท่านั้น (กรมสามัญศึกษา. 2532 : 1; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2530 : ข) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและกรมสามัญศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาสาเหตุที่เยาวชนไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา พบว่า สาเหตุสำคัญเนื่องมาจากการที่นักเรียนและผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าและความจำเป็นของการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ผู้ปกครองต้องการให้เด็กอยู่ช่วยงานบ้านและงานอาชีพของครอบครัว โรงเรียนตั้งอยู่ไกลบ้านและการคมนาคมระหว่างบ้านกับโรงเรียนไม่สะดวก(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 4 - 5; กรมสามัญศึกษา. 2530 : 3 - 4) เด็กที่ไม่ได้เรียนต่อก็หันไปประกอบอาชีพทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความรู้ที่จะออกไปประกอบอาชีพได้ เพราะนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะมีอายุระหว่าง 12-14 ปี การออกไปประกอบอาชีพก็ขัดกับกฎหมายแรงงาน ความคิดและความอ่านของเด็กไม่พอเพียงที่จะออกไปเผชิญชีวิตในสภาพสังคมปัจจุบันและอนาคตได้ (ประมวล เสนาภรณ์. 2528 : 38; เกล็นิวส์. วันที่ 17 ธันวาคม 2533. หน้า 10)

ในช่วงปีการศึกษา 2530-2532 กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป้าหมายให้ผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 และให้เข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้านเป็นอันดับแรก แต่การดำเนินงานไม่ได้ผลตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ทั้ง ๆ ที่ได้จัดให้มีโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพื้นที่ชนบทยากจน 38 จังหวัด มีโรงเรียนมัธยมศึกษาเข้าร่วมโครงการในระยะเริ่มแรก 235 โรงเรียน และมีมติคณะรัฐมนตรีเพิ่มเติมให้ขยายโครงการนี้ครอบคลุมพื้นที่ลักษณะเดียวกันทั่วประเทศภายในสิ้นแผนพัฒนา

การศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2534) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2530 : 55)

แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามแก้ปัญหาการไม่เรียนต่อตามสาเหตุ ซึ่งได้แก่ปัญหาความยากจน และความต้องการใช้แรงงานเด็กในการช่วยเหลือผู้ประกอบการทำงานแล้วก็ตาม รวมทั้งมาตรการ การผ่อนคลายภาระทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง โดยยกเว้นการเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษา การ จัดหนังสือพิมพ์เรียน การจัดโครงการอาหารกลางวัน การจัดโรงเรียนแบบกึ่งระบบเพื่อให้เด็กเรียน ได้มีโอกาสช่วยงานผู้ประกอบการระหว่างเรียนและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพ แวดล้อมและความต้องการของชุมชนปรากฏว่าจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ยิ่งต่ำกว่าเป้าหมายมาก จึงนับว่าการพยายามแก้ปัญหาการไม่เรียนต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 แม้จะได้ผลบ้างแต่ก็ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งอาจเป็นเพราะสาเหตุอื่น ๆ อีก ทำให้ นักเรียนไม่เรียนต่อ นอกจากไหลออกเทียบชาย ลีริสสัมพันธ์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้ความเห็นว่ายังมีความแตกต่างระหว่างเด็กในเมืองกับเด็กชนบทอย่างเห็นได้ชัด เด็กในเมือง ต้องการเรียนต่อหมด แต่เด็กชนบทสนใจเรียนต่อน้อย เพราะผู้ประกอบการเห็นว่าเรียนไปก็ไม่รู้จะได้ ประโยชน์อะไร นักเรียนเองก็ต้องการที่จะทำงานมากกว่า ทั้งที่อายุไม่เข้าข่ายให้ออกไปทำงาน ตามกฎหมายแรงงาน ดังนั้นจึงต้องแก้ไขให้ผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของการเรียนต่อ (เดลินิวส์, วันที่ 17 ธันวาคม 2533, หน้า 10)

จากสาเหตุของปัญหาการไม่เรียนต่อดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้ภาพรวมของทั้งประเทศมี อัตราผู้ไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาสูงถึงร้อยละ 57 และถ้าพิจารณาเฉพาะพื้นที่ เช่น โครงการ พัฒนาค้นเก็บบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกใน 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ก็จะ พบว่าอัตราผู้ไม่เรียนต่อมีถึงร้อยละ 56.98 (สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12, 2532 : 7) ซึ่งเป็นตัวเลขที่ใกล้เคียงกับภาพรวมของประเทศ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงต้องการ ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ 3 จังหวัดในโครงการพัฒนาค้นเก็บบริเวณชายฝั่งทะเล ตะวันออก ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยเชื่อว่าสาเหตุของปัญหาการไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของผู้จบการ ศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน 3 จังหวัด จะแตกต่างจากสาเหตุที่เป็นภาพรวมของประเทศตาม ที่มีผู้ศึกษาวิจัยไว้ ด้วยเหตุผลที่ว่าการศึกษาที่รัฐบาลมีนโยบายกระจายความเจริญทาง เศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาค

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกจึงเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาอย่างชัดเจนในด้านศูนย์กลางการลงทุนทางเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมระดับภูมิภาคขนาดใหญ่ของประเทศ ซึ่งจะ
 เป็นจุดสำคัญของการนำประเทศไทยก้าวไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชีย ผู้วิจัย
 จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการเรียนต่อและไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา
 ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก 3
 จังหวัด คือชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ซึ่งในเรื่องการศึกษาการเรียนต่อและไม่เรียนต่อของ
 นักเรียนระดับนี้ ได้มีผู้วิจัยไว้มากมายในประเทศไทย ได้พบสาเหตุการไม่เรียนต่อตามที่ได้กล่าวไป
 แล้ว แต่การวิจัยเรื่องนี้ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 จังหวัดก็ ยัง
 ไม่เคยมีใครทำการศึกษาโดยตรง ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยตามแนวทางสหวิทยาการ กล่าวคือ จะมี
 การศึกษาตัวแปรที่ครอบคลุมในหลายสาขาวิชา ได้แก่ สาขาการบริหารการศึกษา สาขาเศรษฐศาสตร์
 สาขาสังคมวิทยา และสาขาจิตวิทยาตามแนวพฤติกรรมศาสตร์ โดยผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วย
 เหตุผลและทฤษฎีรูปแบบการทำงานพฤติกรรมของลิสกาเป็นแกนกลางในการอธิบายการเรียนต่อ/
 ไม่เรียนต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในรูปของความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา
 ทั้งนี้ทฤษฎีทั้งสองดังกล่าวมีฐานคิดว่า การกระทำพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลนั้นอยู่ภายใต้การควบคุม
 ของความตั้งใจในการที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ของบุคคล การกระทำพฤติกรรมในการวิจัยครั้งนี้
 คือ การเรียนต่อ/ไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนนั่นเอง การที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาตามแนว
 ทางดังกล่าวมาแล้วและแตกต่างไปจากที่ผู้ศึกษาไว้ ผู้วิจัยเชื่อว่าสิ่งที่ค้นพบในการวิจัยครั้งนี้จะเป็น
 ประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ 3 จังหวัด ทั้งในด้านการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมได้ส่วนหนึ่ง โดย
 เฉพาะอย่างยิ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการวางแผนและส่งเสริมการจัดการศึกษาในระดับ
 ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
 ตามความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในภูมิภาคนี้ การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยที่
 สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขต
 โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

ปัญหาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งตอบปัญหาการวิจัยที่ว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน
3. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน และความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน
4. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

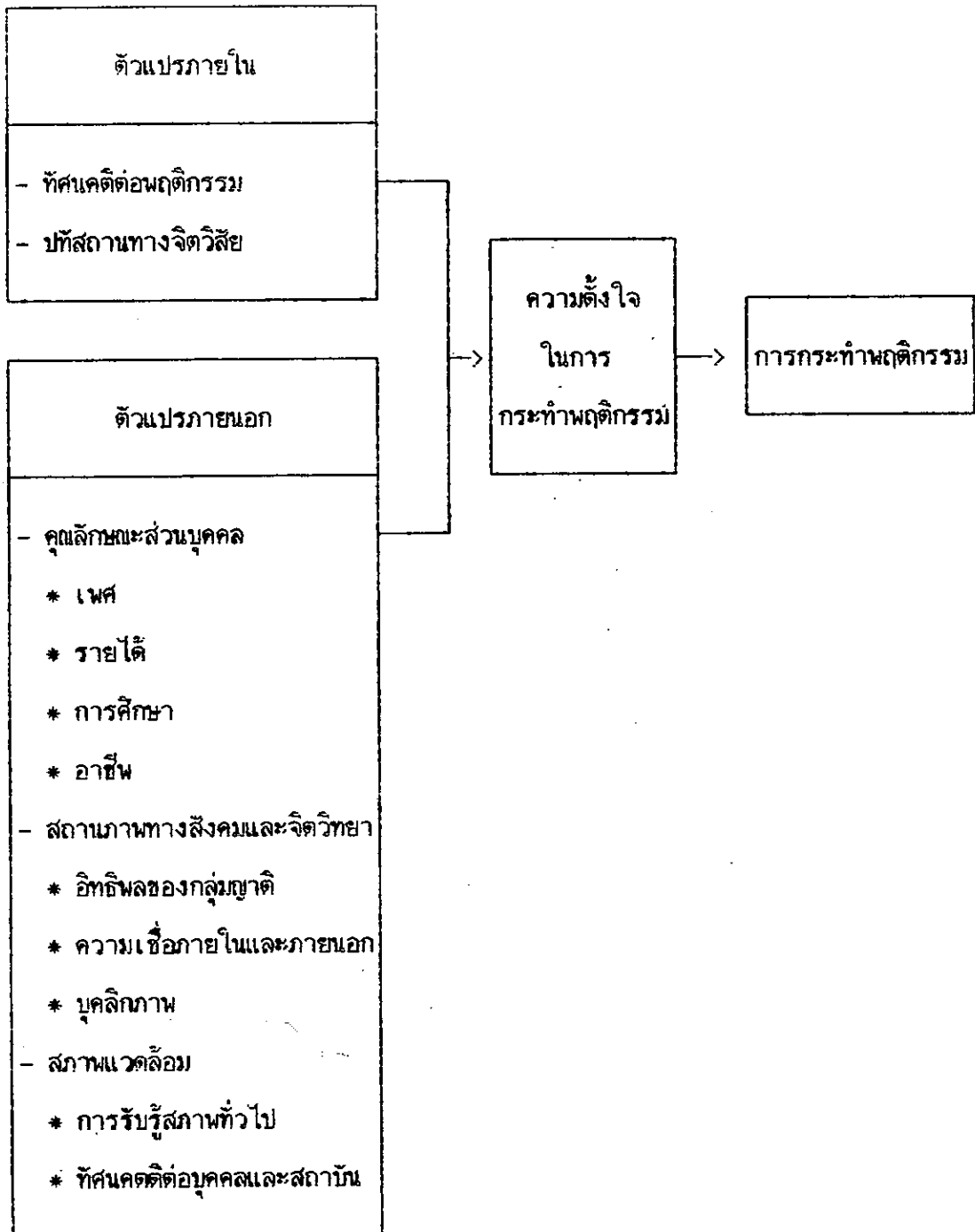
1. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อดำเนินนโยบายส่งเสริมให้ผู้เรียน ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา
2. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงปัญหา ความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองซึ่งเป็น ประโยชน์ต่อการแนะแนวการเรียนต่อ การจัดการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับปัญหา ความ ต้องการเหล่านี้
3. ผลการวิจัยแสดงถึงการนำเอาตัวแปรตามทฤษฎีต่าง ๆ มาอธิบายการเรียนต่อ/ ไม่เรียนต่อเรียนต่อของนักเรียนอย่างเด่นชัด ซึ่งอาจใช้เป็นพื้นฐานทางการวิจัยและทางวิชาการ เพื่อวิเคราะห์เหตุการณ์ที่สำคัญทางด้านนี้ต่อไป
4. เพื่อนำผลการวิจัยที่ค้นพบในปัจจัยและลักษณะต่าง ๆ เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนา ประชากรในเขต โครงการพัฒนาน้ำทิพย์ บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกต่อไป

กรอบความคิดของการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชเบินและอัจเซน (Fishbein and Ajzen) ผสานกับทฤษฎีรูปแบบการทำงานภายนอกกิจกรรมของลิสกา (Liska) มาเป็นแกนกลางในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย 2 กลุ่มคือ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง และปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตโครงการ พัฒนาน้ำทิพย์บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

แนวคิดทฤษฎีดังกล่าวมีฐานคติว่า การกระทำพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลนั้นอยู่ภายใต้ การควบคุมของความตั้งใจในการที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ของบุคคล ความตั้งใจในการกระทำ พฤติกรรมของบุคคลเกิดมาจากตัวแปรภายในและภายนอกของบุคคล ตัวแปรภายในคือ ตัวแปรทาง

จิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม ได้แก่ ตัวแปรทัศนคติต่อพฤติกรรม และตัวแปรทัศนคติทางจิตวิสัย (Ajzen and Fishbein, 1980 : 5; Liska, 1984 : 61 - 74; Carpenter and Fleishman, 1987 : 79 - 87) ส่วนตัวแปรภายนอกคือ ตัวแปรคุณลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางสังคมและจิตวิทยา และสภาพแวดล้อม ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยทางอ้อมต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม ในการวิจัยครั้งนี้จึงให้ความสำคัญกับตัวแปรภายในด้วย โดยใช้แนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยาและจิตวิทยา ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มากำหนดเป็นตัวแปร 2 กลุ่มดังกล่าวมาแล้วประกอบเป็นตัวแปรอิสระเพื่อหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม กรอบความคิดตามทฤษฎีสามารถเขียนแผนภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดตามทฤษฎี

การวิจัยครั้งนี้จึงได้ยึดกรอบความคิดตามทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นเป็นกรอบความคิดของการวิจัยในการอธิบายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมซึ่งในวิจัยนี้คือ ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน โดยตัวแปรต่าง ๆ มีสาระสังเขปดังต่อไปนี้

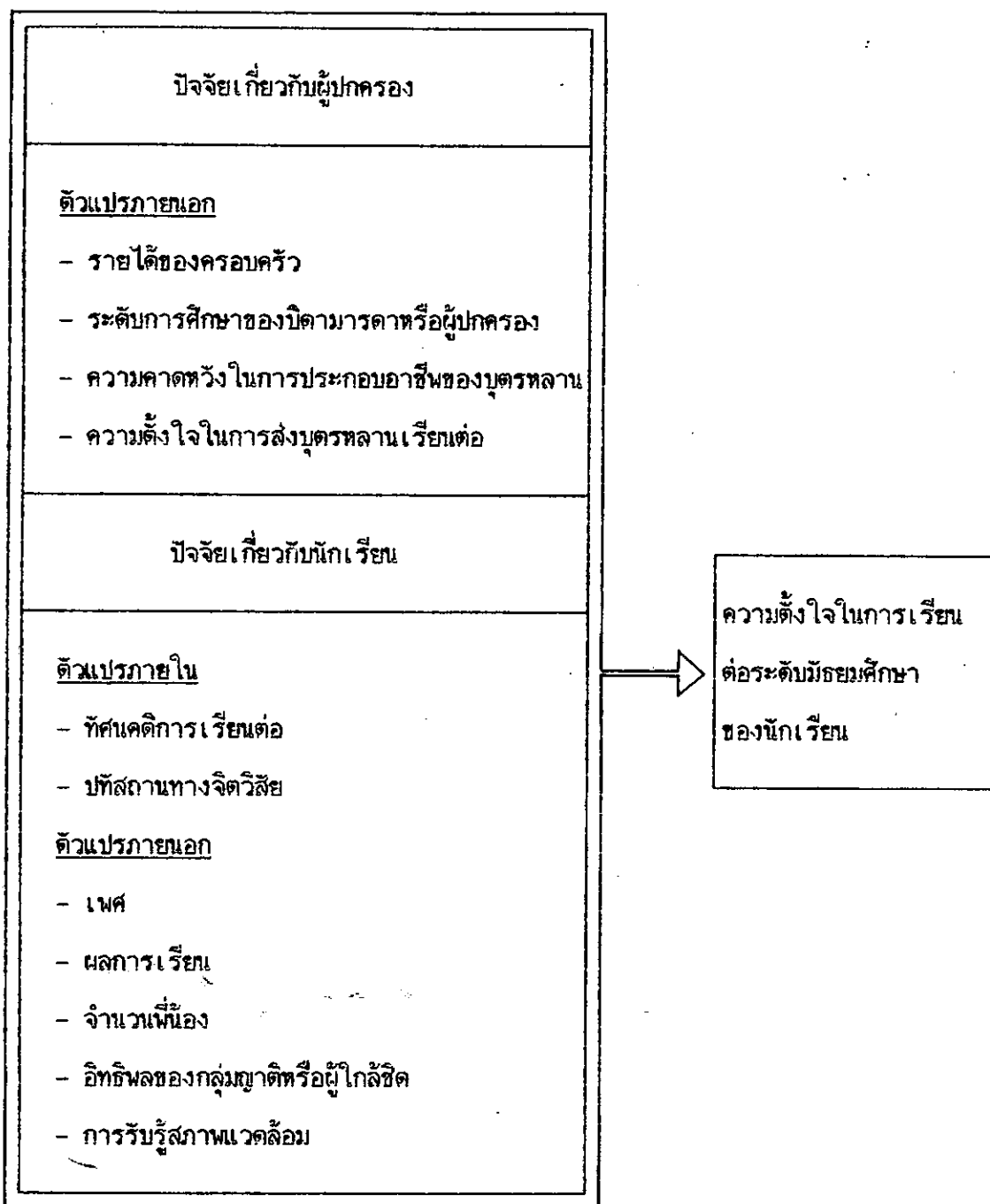
ตัวแปรของปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง ประกอบด้วย 4 ตัวแปรคือ รายได้ของครอบครัวที่สามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนได้ตามสมมุติฐาน ร้อยละ 64.67 (อดิศักดิ์ จินตานุกุล. 2532) ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างสูงกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน (สมศรี ชูแสง. 2532) ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน ผู้วิจัยใช้แนวทางของทฤษฎีปฏิบรรณนิยมมากำหนดตัวแปรนี้ ซึ่งทฤษฎีนี้กล่าวไว้ว่าการมีปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์นั้นเมื่อสาระสำคัญอยู่ที่ผลตอบแทนที่ตนเองจะได้รับ การมองเห็นความเป็นไปได้ที่จะได้รับผลตอบแทนจะทำให้บุคคลมีความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม และเกิดพฤติกรรมขึ้น (Wallace and Wolf. 1986 : 162 - 170) และจากการศึกษาวิจัยของจอห์นสโตน และจิโยโน พบว่า ตัวแปรความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลานมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของบุตรหลานด้วย (Johnstone and Jiyono. 1987 : 282; สุภางค์ จันทวานิช. ม.ป.ป. : 76) ส่วนตัวแปรความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ ผู้วิจัยกำหนดจากแนวทางของทฤษฎีการกระทำทางสังคมที่มีฐานคติที่ว่า การแสดงพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลย่อมมีเป้าหมายหรือความตั้งใจกำหนดขึ้นภายในจิตใจ ในการวิจัยนี้ถือว่าความตั้งใจของผู้ปกครองที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานของตนเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาเป็นตัวแปรที่น่าจะสามารถทำนายความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยเหตุผลที่ว่านักเรียนในวัยนี้ยังต้องพึ่งพาพ่อแม่ผู้ปกครอง และพ่อแม่ผู้ปกครองก็ยังมีอิทธิพลต่อการวางแผนการศึกษาของบุตรหลาน (Hollander. 1976 : 127 - 132; Phongpan. 1976 : XIII) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรภายนอกทั้ง 4 ตัวแปรคือ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน และความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ เป็นตัวแปรของปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง เพื่อทำนายความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

ตัวแปรของปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน ประกอบด้วย 7 ตัวแปรคือ ตัวแปรภายใน 2 ตัวแปร ได้แก่ ทักษะคิดต่อการเรียนต่อ และประสิทธิภาพทางจิตวิสัย ตัวแปรภายนอก 5 ตัวแปร ได้แก่ เพศ ผลการเรียน จำนวนพี่น้อง อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด และการรับรู้สภาพแวดล้อม ตัวแปร ทักษะคิดต่อการเรียนต่อและประสิทธิภาพทางจิตวิสัย กำหนดจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Ajzen and Fishbein, 1980 : 84) ตัวแปรเพศสามารถร่วมกับตัวแปรภายนอกอื่น ๆ ทำนาย ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจการทำนาย ร้อยละ 16.78 (สมศรี ชูแสง, 2532) ตัวแปรผลการเรียนก็เป็นตัวแปรสำคัญ ในการเรียนต่อและไม่เรียนต่อ คือ ถ้านักเรียนเห็นว่าผลการเรียนของตนไม่ดีก็มีแนวโน้มว่าจะไม่ เรียนต่อ (สุภางค์ จันทวาณิช, ม.ป.ป.) ตัวแปรจำนวนพี่น้องของนักเรียนก็พบจากการศึกษาว่า นักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องมากหรือมีขนาดครอบครัวใหญ่ นักเรียนจะมีโอกาสเรียนต่อน้อย (สุวรรณค์ อ่อนนาค, 2526) และตัวแปรอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด ผู้วิจัยใช้แนวทางของทฤษฎี การเปรียบเทียบทางสังคมของเฟส汀เจอร์ (Shaw and Costanzo, 1970 : 277; citing Festinger, 1954) ที่กล่าวไว้ว่าความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคล เกิดจากความ ต้องการที่จะเปรียบเทียบความคิดเห็น และความสามารถของตนว่าเหมาะสมหรือถูกต้องหรือไม่ การเลือกเปรียบเทียบบุคคลอื่นนั้น บุคคลก็มักจะเลือกเปรียบเทียบกับผู้ใกล้ชิดตน การเปรียบเทียบ ตามความคิดเห็นและความสามารถนี้ บุคคลจะชอบสถานการณ์ที่บุคคลอื่นมีความคิดเห็นและความ สามารถคล้าย ๆ กับตน และบุคคลจะไม่ค่อยชอบสถานการณ์ที่บุคคลอื่นมีความคิดเห็นและความ สามารถแตกต่างจากตนและมีแนวโน้มจะหลบหลีกออกจากกลุ่ม

ตัวแปรของปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่เป็นตัวแปรภายนอกอีกตัวแปรหนึ่ง ประกอบด้วยตัวแปร การรับรู้สภาพแวดล้อม ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมในเชิงการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ซึ่งนักเรียนจะต้องรับรู้และฝึกฝนให้ปฏิบัติงานเพื่อความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และเศรษฐกิจ (Carnoy, 1977 : 29) จากการศึกษาของ สุรพล กาญจนจิตรรา พบว่า การรับรู้ของบุคคลมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมด้วย (Kanchanachitra, 1976) ดังนั้นตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดจากการสังเคราะห์ทฤษฎี ทางเศรษฐศาสตร์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณ

ชายฝั่งทะเลตะวันออก มาเป็นตัวแปรนี้เพื่ออธิบายความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา
ของนักเรียน

กรอบความคิดการวิจัยครั้งนี้สามารถเขียนแสดงแผนภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 กรอบความคิดของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2534 ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดคือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา จำนวน 35,895 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา 1,048 โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด เทศบาล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมประชาสงเคราะห์ ทบวงมหาวิทยาลัย และเมืองพัทยา กับผู้ปกครองของนักเรียนดังกล่าว จำนวนเท่ากันคือ 35,895 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2534 ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัด จำนวน 500 คน และผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 500 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วยตัวแปร 2 กลุ่มคือ
  - 1.1 ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง ประกอบด้วย
    - 1.1.1 รายได้ของครอบครัว
    - 1.1.2 ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

- 1.1.3 ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน
- 1.1.4 ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ
- 1.2 ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน ประกอบด้วย
  - 1.2.1 เพศ
  - 1.2.2 ผลการเรียน
  - 1.2.3 จำนวนพี่น้อง
  - 1.2.4 ทิศนคติต่อการเรียนต่อ
  - 1.2.5 ทัศนคติทางจิตวิสัย
  - 1.2.6 อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด
  - 1.2.7 การรับรู้สภาพแวดล้อม
- 2. ตัวแปรตาม คือ ความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน

สมมติฐานการวิจัย

เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึง ได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน
2. ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน
3. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน และความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก หมายถึง โครงการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมระดับภูมิภาคขนาดใหญ่ของประเทศ มีเป้าหมายครอบคลุมพื้นที่การพัฒนาใน 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

2. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่ทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เทศบาล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมประชาสัมพันธ์ ทบวงมหาวิทยาลัย และเมืองพัทยา ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

3. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2534 ที่กำลังเรียนอยู่ในระบบโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดตามข้อ 2.

4. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ที่เป็นผู้รับผิดชอบส่งเสียบุตรหลานของตนให้เรียนหนังสือในโรงเรียนประถมศึกษา

5. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง หมายถึง กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้ปกครอง ได้แก่

5.1 รายได้ของครอบครัว หมายถึง รายได้ของผู้ปกครองคนเดียวที่รับผิดชอบส่งเสียบุตรหลานของตนเรียนหนังสือ คิดเป็นเงินรายได้ตลอดปีแล้วเฉลี่ยเป็นจำนวนเงินต่อคนต่อเดือน ในการวิจัยนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีรายได้ต่ำ ไม่เกินเดือนละ 2,000 บาทต่อเดือน กลุ่มที่มีรายได้ปานกลาง เกินเดือนละ 2,000 บาท ถึง 6,000 บาทต่อเดือน และกลุ่มที่มีรายได้สูง เกิน 6,000 บาทต่อเดือน

5.2 ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองเรียนสำเร็จ ในการวิจัยนี้แบ่งเป็น 5 กลุ่มคือ กลุ่มไม่มีการศึกษา กลุ่มสำเร็จชั้นประถมศึกษา กลุ่มสำเร็จชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มสำเร็จชั้นอุดมศึกษา และกลุ่มอื่น ๆ

(ระบุ)

5.3 ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน หมายถึง ความต้องการของผู้ปกครองที่อยากให้บุตรหลานของตนประกอบอาชีพเมื่อเติบโตเข้าสู่วัยทำงาน ในการวิจัยนี้แบ่งเป็น 5 กลุ่มคือ กลุ่มรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มธุรกิจ/ค้าขาย กลุ่มเกษตรกรรม กลุ่มอุตสาหกรรม และกลุ่มอื่น ๆ (ระบุ)

5.4 ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ หมายถึง ความมุ่งมั่นของผู้ปกครองที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานของตนเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา หลังจากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งการตัดสินใจของผู้ปกครองเป็น 3 อย่างคือ ต้องการให้เรียนต่อ ไม่แน่ใจ และไม่ต้องการให้เรียนต่อ

6. ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน หมายถึง กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับนักเรียน ได้แก่

6.1 เพศ หมายถึง เพศชาย หรือเพศหญิงของนักเรียน

6.2 ผลการเรียน หมายถึง ระดับผลการเรียนของนักเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ในการวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มระดับผลการเรียนเฉลี่ยไม่เกิน 2.00 และกลุ่มระดับผลการเรียนเฉลี่ย 2.01 ถึง 4.00

6.3 จำนวนพี่น้อง หมายถึง จำนวนพี่น้องทั้งหมดที่ร่วมบิดามารดาเดียวกัน รวมทั้งตัวนักเรียนด้วย ในการวิจัยนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่ม 1-2 คน กลุ่ม 3-4 คน และกลุ่ม 5 คนขึ้นไป

6.4 ทักษะต่อการเรียนต่อ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อเกี่ยวกับผล คุณประโยชน์ และโทษของการเรียนต่อ หากนักเรียนเห็นว่าการเรียนต่อดีมีประโยชน์ เกิดความรู้สึกชอบ พอใจในการเรียนต่อ ก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนต่อ แต่ถ้านักเรียนเห็นว่าการเรียนต่อไม่ดีมีโทษต่อตน เกิดความรู้สึกไม่ชอบ ไม่พอใจ ก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนต่อ ประเมินผลในทางลบ มีความตั้งใจที่จะไม่เรียนต่อ หรือไม่ต้องการเรียนต่อ วัดได้จากแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อของนักเรียน

6.5 บทสัมภาษณ์ทางจิตวิสัย หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ การตัดสินใจของนักเรียนอันเกี่ยวกับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมการเรียนต่อ โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางสังคม กล่าวคือ ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมการเรียนต่อของนักเรียนขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของคนทั้งหลายที่นักเรียนอยู่ใกล้ชิดและเกี่ยวข้องด้วย เช่น พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ๆ ฯลฯ เป็นต้น บุคคลเหล่านี้เห็นว่านักเรียนควรจะกระทำพฤติกรรมการเรียนต่อหรือไม่ และแรงจูงใจของนักเรียนที่จะคล้อยตามบุคคลเหล่านี้ แต่ละคนมีมากน้อยเพียงใด วัดได้จากแบบสอบถามวัดทัศนคติทางจิตวิสัยของนักเรียน

6.6 อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด หมายถึง ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียนที่เกิดมาจากความต้องการจะเปรียบเทียบความคิดเห็นและความสามารถของตนกับกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดว่าถูกต้องหรือเหมาะสมกับการเรียนต่อหรือไม่ ผลของการประเมินเปรียบเทียบจะทำให้นักเรียนเปลี่ยนความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมการเรียนต่อไปใกล้เคียงกับกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดนั้น วัดได้จากแบบสอบถามวัดอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด

6.7 การรับรู้สภาพแวดล้อม หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในข่าวสารข้อมูลของนักเรียนเกี่ยวกับโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ในเรื่องความต้องการกำลังคนของภาคอุตสาหกรรม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ และคุณลักษณะของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ วัดได้จากแบบสอบถามวัดการรับรู้สภาพแวดล้อม

7. ความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน หมายถึง การวัดความตั้งใจในเชิงพฤติกรรมของนักเรียน ในการวิจัยนี้คือ การวัดความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา โดยการสอบถามว่านักเรียนมีความตั้งใจจะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมการเรียนต่อ วัดได้จากแบบสอบถามนักเรียน โดยแบ่งการตัดสินใจออกเป็น 3 อย่างคือ ต้องการเรียนต่อไม่แน่ใจหรือกำลังพิจารณาตัดสินใจอยู่ และไม่ต้องการเรียนต่อ

8. ความสัมพันธ์ หมายถึง การเกิดของสองตัวแปรนั้นเป็นไปตามกัน หรือสอดคล้องกัน (หรือกลับกัน ในกรณีที่สหสัมพันธ์เป็นลบ) เท่านั้น มิได้หมายความว่าอะไรเป็นเหตุหรือเป็นผลแต่อย่างใด

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน จึงได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบความคิดของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็น 2 ตอนคือ

1. แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมากำหนดเป็นตัวแปรภายใน ได้แก่ ทฤษฎีการตัดสินใจ ปทัสถานทางจิตวิสัย และนำมากำหนดเป็นตัวแปรตาม คือ ความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) มาเป็นแกนกลางในการศึกษา

2. แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมากำหนดเป็นตัวแปรภายนอก ได้แก่ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เพศ ผลการเรียน จำนวนพี่น้อง โดยใช้ทฤษฎีรูปแบบการทํานายพฤติกรรมของลิสกา (Liska's Revision Model) อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด ใช้ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคม (Social Comparison Theory) ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน ใช้ทฤษฎีปริวรรตนิยม (Exchange Theory) ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ ใช้ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Social Action Theory) และการรับรู้สภาพแวดล้อม ได้แก่ ความต้องการกำลังคนของภาคอุตสาหกรรม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ และคุณลักษณะของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ โดยใช้เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์แรงงาน เช่น ทฤษฎีทุนมนุษย์ของมาร์ค บลาว (Mark Blaug) ทฤษฎีการจัดลำดับและคัดเลือกของคาร์นอย (Carnoy) และทฤษฎีแสงหางาของฮัลเบิร์ต (Hulbert) มาเป็นแกนกลางในการศึกษา

รายละเอียดของแต่ละตอน มีดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมากำหนดเป็นตัวแปรภายใน

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

(A Theory of Reasoned Action)

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชเบินและอิจเซน เป็นทฤษฎีที่มีฐานคิดที่ว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ตามีอย่างมีระบบ และมนุษย์จะพิจารณาถึงผลของการกระทำพฤติกรรมทั้งหลายก่อนที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen and Fishbein, 1980 : 5; ธีระพร อูวรรณไพ. 2529 : 5/1 - 5/3) ฟิชเบินและอิจเซน ได้เสนอแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญอีกว่า การที่บุคคลจะประกอบพฤติกรรมใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของเขา เป็นสำคัญ ถ้าสามารถทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของเขาได้ ก็สามารถทำนายพฤติกรรมของเขาได้แม้เขายังชั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถ้าสามารถทำนายความตั้งใจในการเรียนต่อของเขาได้ก็มีโอกาสเป็นไปได้มากกว่าเขาจะกระทำพฤติกรรมการเรียนต่อแน่นอน

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการคือ ทศคติหรือความรู้สึกที่มีต่อการกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมและทัศนคติทางจิตวิสัยหรือการรับรู้ทัศนคติทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น โดยเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$B \sim I = (A_B) W_1 + (SN) W_2$$

โดย B หมายถึง พฤติกรรม

I หมายถึง ความตั้งใจกระทำพฤติกรรม

A_B หมายถึง ทศคติต่อการกระทำพฤติกรรม

SN หมายถึง ทัศนคติทางจิตวิสัย

W_1, W_2 หมายถึง น้ำหนักในการทำนายได้จากการคำนวณสมการถดถอยพหุคูณ

เห็นได้ว่าการตั้งใจกระทำพฤติกรรมนั้นประมาณค่าเทียบเท่ากับพฤติกรรม โดยขึ้นอยู่กับ

2 องค์ประกอบคือ

1. ทศคติต่อการกระทำพฤติกรรม (Attitude Toward the Behavior ใช้สัญลักษณ์ A_B) องค์ประกอบขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรม (Behavioral Belief (Fishbein and Ajzen. 1975 : 301) เขียนเป็นสมการได้ว่า

$$A_B = \sum_{i=1}^n b_i e_i$$

เมื่อ b = ความเชื่อที่ว่า การกระทำพฤติกรรม B จะนำไปสู่ผลที่ตามมา หรือผลลัพธ์ i

e = การประเมินของบุคคลเกี่ยวกับผลลัพธ์ i

n = จำนวนของความเชื่อที่บุคคลยึดถืออยู่เกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรม

2. บรรทัดฐานทางจิตวิสัย (Subjective Norm ใช้สัญลักษณ์ SN) องค์ประกอบขึ้นอยู่กับอิทธิพลสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคล สิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึงบุคคลใกล้ชิดที่มีความสำคัญต่อเขาตนเอง บรรทัดฐานทางจิตวิสัยขึ้นอยู่กับความเชื่อว่าคุณแต่ละคนที่อยู่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องต้องการหรือไม่ต้องการให้เขากระทำพฤติกรรม (Normative Belief ใช้สัญลักษณ์ NB_i) และปริมาณแรงจูงใจของเขาในการคล้อยตามบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดเกี่ยวข้อง (Motivation to Comply ใช้สัญลักษณ์ MC_i) (Gergen and Gergen. 1981 : 195 - 197) เขียนเป็นสมการได้ว่า

$$SN = \sum_{j=1}^n NB_j MC_j$$

เมื่อ NB_i = ความเชื่อเชิงบรรทัดฐานว่าคุณ i คิดว่าเขาควรกระทำพฤติกรรมหรือไม่

MC_i = แรงจูงใจในการคล้อยตามหรือปฏิบัติตามความคิดของคุณ i

n = จำนวนบุคคลที่ใกล้ชิดหรืออ้างอิง

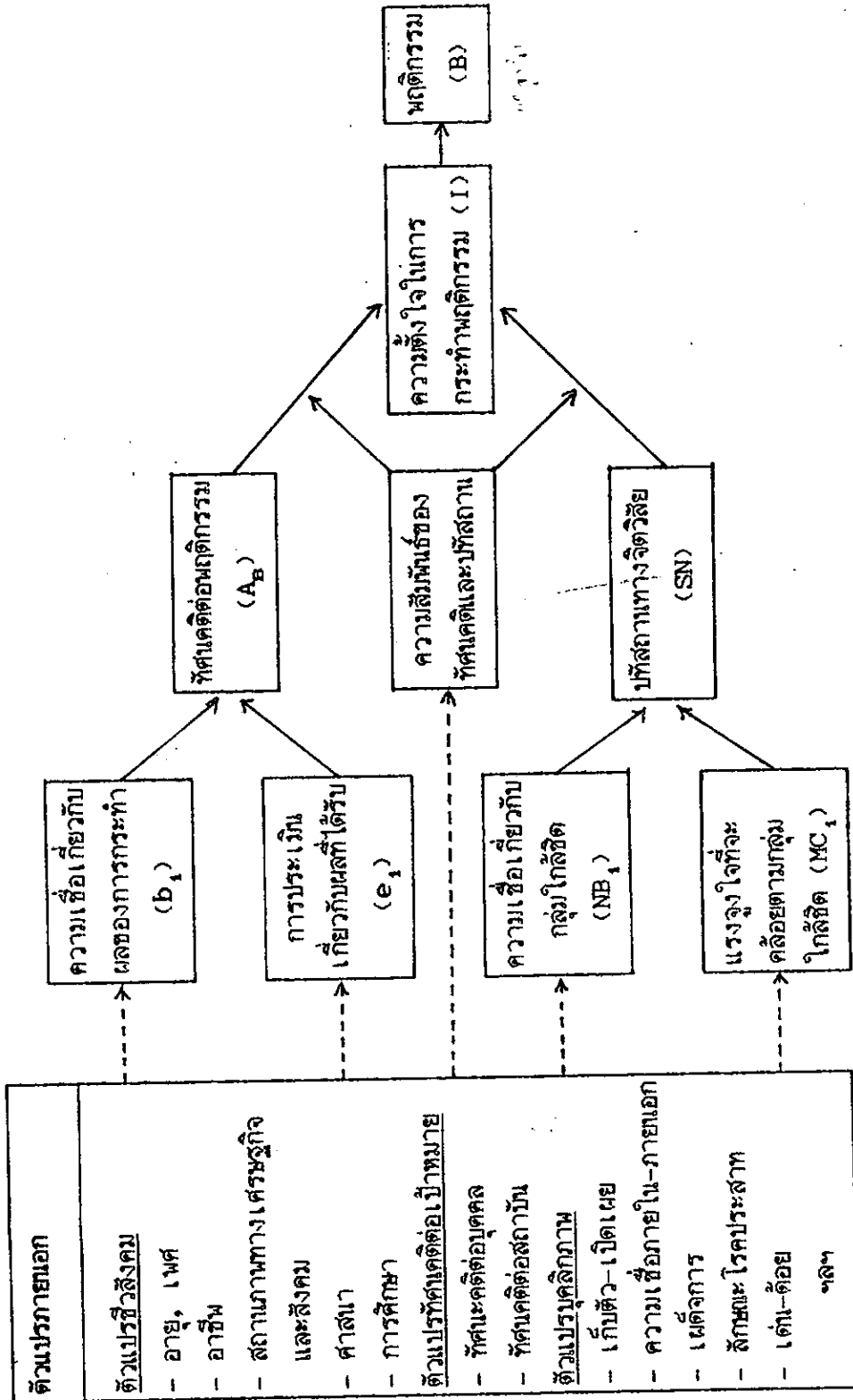
จะได้สมการรวมในการทำนายว่า

$$B \sim I = \left[\sum_{i=1}^n b_i e_i \right] W_1 + \left[\sum_{j=1}^n NB_j MC_j \right] W_2$$

จากสมการ จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบแรกนั้นเป็นความรู้และการตัดสินใจของบุคคลที่เกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมของตนเอง ส่วนองค์ประกอบที่สองขึ้นอยู่กับสถานการณ์เชิงสังคม กล่าวคือขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของคนทั้งหลายที่เขาใกล้ชิดและเกี่ยวข้องด้วย เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครองญาติพี่น้อง เพื่อน ครู อาจารย์ เป็นต้น บุคคลเหล่านี้เห็นว่าเขาควรกระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามคนที่เขาใกล้ชิดเกี่ยวข้องด้วยแต่ละคนมีมากเพียงใด ดังนั้นสององค์ประกอบนี้เองที่ทำให้การทำนายพฤติกรรมจากความตั้งใจกระทำพฤติกรรมมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

ภาพต่อไปนี้จะแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

(Ajzen and Fishbein. 1980 : 84)

-----> แสดงความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายนอกกับตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎี
 ——> แสดงความสัมพันธ์โดยตรงเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องในทฤษฎี

ภาพประกอบ 3 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

✓ การวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อ ปริญญาทางจิตวิสัย และความตั้งใจในการเรียนต่อ

การวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อ

ตั้งที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสองอย่างคือ ทัศนคติและปริญญาทางจิตวิสัย จึงขอกล่าวถึงการวัดทัศนคติก่อน ทัศนคติในการวิจัยครั้งนี้คือ ทัศนคติต่อการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีความแคบเฉพาะเจาะจง หรือตรงกับพฤติกรรมที่ศึกษาอันเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาทัศนคติเพื่อทำนายพฤติกรรม (ดวงเดือน พันธุภูพานิน. 2524) ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 ประการ (Shaw. 1985 : 285; Fishbein. 1975 : 5) คือ 1) องค์ประกอบทางการรู้เชิงประเมิณ การที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดนั้น จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นว่ามีคุณหรือโทษมากน้อยเพียงใด ถ้าบุคคลเห็นว่าสิ่งนั้นดีมีประโยชน์ก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้ารู้ว่าสิ่งนั้นไม่ดีก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2) องค์ประกอบทางการรู้สึกเป็นความรู้สึกของบุคคลว่าชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้น เป็นองค์ประกอบที่เกิดต่อเนืองมาจากองค์ประกอบที่หนึ่ง กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีความรู้ว่าเป็นสิ่งดีมีประโยชน์ ก็จะมีความรู้สึกชอบ พอใจในสิ่งนั้น แต่ถ้าบุคคลมีความรู้ว่าเป็นสิ่งไม่ดี มีโทษก็จะเกิดความรู้สึกไม่ชอบ ไม่พอใจสิ่งนั้น และ 3) องค์ประกอบทางการพร้อมกระทำ เป็นองค์ประกอบที่ใกล้ชิดพฤติกรรมมากที่สุดเป็นการกำหนดการกระทำพฤติกรรมของบุคคลและเกิดต่อเนืองมาจากองค์ประกอบที่หนึ่งและสอง กล่าวคือถ้าบุคคลมีความรู้ว่าเป็นสิ่งดี มีประโยชน์ก็เกิดความรู้สึกว่าชอบ พอใจในสิ่งนั้น บุคคลก็พร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งที่ตนเองชอบและพอใจในทำนองให้ความช่วยเหลือ สืบเสาะ ในทางกลับกันถ้าบุคคลรู้ว่าสิ่งนั้นไม่ดี มีโทษ เกิดความรู้สึกว่าไม่ชอบ ไม่พอใจสิ่งนั้น บุคคลก็พร้อมที่จะหลีกเลี่ยงหรือเข้าทำลายสิ่งนั้นเสีย (ดวงเดือน พันธุภูพานิน. 2524) ในการวิจัยนี้เก็บเรียนต้องรู้ว่าการเรียนต่อเป็นสิ่งดี มีคุณประโยชน์ ซึ่งจะเกิดความรู้สึกว่าชอบ พอใจ จึงมีความต้องการที่จะเรียนต่อสรุปก็คือ นักเรียนรู้ว่าการเรียนต่อเป็นสิ่งดี มีประโยชน์ ประเมิณผลทางบวก ในปริมาณที่มาก มีทัศนคติที่ดี พร้อมที่จะกระทำ และเกิดการกระทำพฤติกรรมการเรียนต่อในที่สุด

สิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษาทัศนคติเพื่อทำนายพฤติกรรมก็คือ ต้องวัดทัศนคติให้ครอบคลุมทั้งสามองค์ประกอบ หรือวัดองค์ประกอบที่สามอย่างเดียว (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524; Dillion and Kumar. 1985) ซึ่งเป็นองค์ประกอบการพร้อมกระทำ และเป็นองค์ประกอบสุดท้ายที่ใกล้ชิดกับพฤติกรรมมากที่สุด วิธีการที่ใช้วัดทัศนคติซึ่งโดยทั่วไปเป็นเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ใช้วัดทัศนคติมีมากมายหลายประการ และกำลังเกิดใหม่อยู่เรื่อย ๆ แต่ที่นิยมใช้กันมากมีอยู่ 3 ประเภทคือ วิธีการใช้ค่าประจำประโยค วิธีการประเมินแบบมาตราส่วนและวิธีการใช้ความแฉงของคำคุณศัพท์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2523 : 26) โดยจะใช้ประเภทใดขึ้นอยู่กับพิจารณาถึงความเหมาะสมของงานวิจัย แต่อย่างไรก็ตามแบบสอบถามที่นิยมใช้กันมากคือ วิธีการประเมินแบบมาตราส่วน โดยเฉพาะในงานวิจัยที่ศึกษาทัศนคติเพื่อทำนายพฤติกรรมตามแนวทางทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและในการศึกษาทัศนคติตามทฤษฎีทัศนคติที่ศึกษาจะต้องแคบเฉพาะเจาะจงลงไปใพฤติกรรมที่ต้องศึกษานั้น ดังเช่น แบบวัดทัศนคติต่อการทำงาน (สีกัดชัย นิรัฐทวี. 2532) ทัศนคติต่อการยอมรับแนวกรรมทางการเกษตร (นพธ์ สิมมา. 2523) เป็นต้น โดยในแต่ละงานวิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่อาศัยโครงสร้างตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของนิชเชาและอัจเชา ฉะนั้นในการวิจัยครั้งใ้จึงใช้แบบสอบถามวัดทัศนคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแนวทางทฤษฎีของนิชเชาและอัจเชา เป็นการวัดทัศนคติให้ครอบคลุมทั้งสามองค์ประกอบคือ การรู้เชิงประเมิน การรู้สึก และการพร้อมกระทำ ซึ่งเป็นประโยคประกอบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ในช่วง 20-100 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่มีความเชื่อและประเมินว่าการเรียนต่อให้ผลดีกับตนเอง และพอใจที่จะกระทำพฤติกรรมการเรียนต่อ

การวัดทัศนคติทางจิตวิสัย

ทัศนคติทางจิตวิสัย หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ว่าคุณค่าที่อยู่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องมีความสำคัญต่อเขา เห็นว่าเขาควรกระทำพฤติกรรมหรือไม่ และเขาจะคล้อยตามความคิดเห็นของบุคคลที่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องหรือไม่ หากบุคคลรับรู้ว่ามีคุณค่าให้มีความสำคัญคิดว่าควรกระทำมากเท่าใด ก็จะมีแรงจูงใจ

ที่จะกระทำจริงมากเท่านั้น แต่ถ้าหากบุคคลรับรู้ว่ามีผู้ที่เขาให้ความสำคัญคิดว่าเขาไม่ควรแสดงการกระทำ เขาก็จะไม่มีแรงจูงใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen and Fishbein, 1980 : 57) การวัดการรับรู้ทัศนคติทางจิตวิสัย อัจเซน และฟิชเบิน ได้เสนอไว้ 2 องค์ประกอบ (Ajzen and Fishbein, 1980 : 73 - 76) คือ

1. การวัดการรับรู้ทัศนคติทางจิตวิสัยโดยตรง เป็นการวัดความเชื่อของเขามีสื่อความคิดเห็นของบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อเขา คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น บุคคลมักมีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมเมื่อเขาเชื่อว่าบุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อเขา คิดว่าเขาควรจะทำ หรือไม่มีความตั้งใจกระทำถ้าเขาเชื่อว่าบุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อเขา คิดว่าเขาไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น นั่นก็คือยังบุคคลรับรู้ว่ามีผู้ที่เขาให้ความสำคัญคิดว่าเขาควรกระทำพฤติกรรมนั้นมากเพียงใด เขาก็จะมีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้นมากขึ้นเท่านั้น

2. การวัดการรับรู้ทัศนคติทางจิตวิสัยโดยอ้อม เป็นการวัดความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มบุคคลใกล้เคียงที่เกี่ยวข้องต่อการกระทำของเขา ซึ่งได้มาจากการรับรู้ความคาดหวังของบุคคลต่าง ๆ ที่แวดล้อมตัวเขา ซึ่งเขาจะพิจารณาว่าบุคคลเหล่านั้นคิดว่าเขาควรกระทำหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น และเขาจะใช้ข้อมูลนี้ในการตัดสินใจซึ่งเป็นลักษณะแรงจูงใจที่จะกระทำตามบุคคลใกล้เคียงที่เขาให้ความสำคัญ กลุ่มบุคคลใกล้เคียงอาจไม่มีความสำคัญต่อการรับรู้เสมอไป จะศึกษาเฉพาะกลุ่มบุคคลที่เด่นชัดเท่านั้น (Salient Referents) การศึกษากลุ่มอ้างอิงที่เด่นชัด สามารถวัดได้จากการถามให้ตอบโดยอิสระ โดยเลือกกลุ่มอ้างอิงที่ถูกระบุถึงมากที่สุดของกลุ่มตัวอย่างไว้ ทั้งที่เป็นฝ่ายสนับสนุนและคัดค้าน ซึ่งจัดอยู่ในรูปกลุ่มใกล้เคียงที่มีความถี่สูง เมื่อได้กลุ่มใกล้เคียงที่เด่นชัดแล้ว ก็สามารถวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มใกล้เคียงได้ แล้วประเมินแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มใกล้เคียงของแต่ละกลุ่มด้วย

การวัดทัศนคติทางจิตวิสัยในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นมาเองตามแนวทางของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลตามองค์ประกอบที่กล่าวไว้ทั้ง 2 องค์ประกอบ ในรูปประโยคประกอบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ในช่วง 20-100 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้มีทัศนคติทางจิตวิสัยทางบวกสูง

การวัดความตั้งใจในการเรียนต่อ

ความตั้งใจในการเรียนต่อ เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการเรียนต่อตามทัศนะของอัจเซน และฟิชเบน หากมีการวัดที่เหมาะสม (Ajzen and Fishbein. 1980 : 41) ขอกล่าวถึง รายละเอียดเกี่ยวกับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการวัด ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลก่อนดังนี้

1. ประเภทของพฤติกรรม แบ่งได้ 2 ประเภทคือ (Ajzen and Fishbein. 1980 : 30 - 38)

1.1 พฤติกรรมการกระทำเดี่ยว (Single Action) ซึ่งจะแสดงให้เห็นการกระทำได้ชัดเจน สิ่งเกิดการกระทำได้ง่ายว่าทำหรือไม่ทำพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมการอ่านหนังสือ พฤติกรรมการเรียนต่อ ฯลฯ

1.2 พฤติกรรมหลายการกระทำ (Behavioral Categories) เป็นกลุ่มการกระทำที่แสดงออกมาทั้งด้านบวกและด้านลบ พฤติกรรมหลายการกระทำจะสังเกตโดยตรงไม่ได้ แต่ใช้การสังเกตจากการกระทำแต่ละการกระทำมาประกอบกันเป็นพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมการลดความอ้วน เกิดจากพฤติกรรมย่อย ๆ เช่น การรับประทานอาหารที่มีแคลอรีต่ำ การงดรับประทานของหวาน การรับประทานวันละ 1 มื้อ ฯลฯ การกระทำเหล่านี้ประกอบกันจึงจัดว่าเป็นพฤติกรรมการลดความอ้วน หากสังเกตการกระทำเดี่ยวจะไม่สามารถสรุปว่าเป็นพฤติกรรมการลดความอ้วน

2. ส่วนประกอบของพฤติกรรม (Behavioral Elements) ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ถ้าได้มีการกำหนดพฤติกรรมให้เฉพาะเจาะจงก็จะสามารถวัดหรือสังเกตพฤติกรรมนั้น ได้ถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น อัจเซนและฟิชเบน (Ajzen and Fishbein. 1980 : 34) ได้เสนอส่วนประกอบที่จำเป็นในการกำหนดพฤติกรรมไว้ดังนี้

2.1 ระบุการกระทำ (Action) ว่าเป็นพฤติกรรมการกระทำเดี่ยวหรือพฤติกรรมหลายการกระทำ

2.2 ระบุเป้าหมาย (Target) ที่พฤติกรรมนั้นมุ่งจะกระทำซึ่งจะช่วยสะท้อนว่าเราสนใจพฤติกรรมเฉพาะอย่าง หรือสนใจประเภทพฤติกรรม การวัดและสังเกตพฤติกรรมเฉพาะ

อย่างสามารถทำได้ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจศึกษาได้ 2 รูปแบบคือ แบบที่บุคคลมีทางเลือก 2 ทาง คือ ทำหรือไม่ทำ เช่น วัตถุหรือสิ่งเกิดว่าเขาเรียนต่อหรือไม่เรียนต่อ กับแบบที่สนใจในปริมาณหรือความถี่ของการกระทำพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมการดื่มกาแฟต่อวัน นอกจากจะสนใจว่าดื่มหรือไม่ดื่มยังสนใจว่าดื่มเป็นจำนวนเท่าไรด้วย

2.3 ระบุสภาพแวดล้อม (Context) ที่การกระทำนั้น ๆ เกิดขึ้น

2.4 ระบุเวลา (Time)

นอกจากนี้ ข้อควรคำนึงที่สำคัญอย่างมากในการศึกษาความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม มีอยู่ 2 ประการคือ

1. ความสอดคล้อง ในการวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกับพฤติกรรม
2. ความคงที่ของ ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม

ความสอดคล้องนี้หมายความว่า การศึกษาความตั้งใจเพื่อทำนายพฤติกรรมผู้วิจัยจะต้องแน่ใจว่าการวัดจะต้องวัดส่วนประกอบทั้ง 4 ของพฤติกรรมคือ การกระทำ เป้าหมาย สภาพแวดล้อม และเวลา ส่วนประกอบของพฤติกรรมคือพฤติกรรมกระทำเดี่ยวและพฤติกรรมหลายการกระทำ การวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกับพฤติกรรมกระทำเดี่ยว สามารถวัดได้โดยถามเขาว่าเขามีความตั้งใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น หรืออาจวัดความน่าจะเป็นของเขาว่าเขาจะเข้าร่วมในพฤติกรรมนั้นหรือไม่ วิธีการดังกล่าวเป็นการวัดความตั้งใจเชิงพฤติกรรม ในการวิจัยครั้งนี้คือวัดความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ส่วนการวัดพฤติกรรมหลายการกระทำจะต้องวิเคราะห์แจกแจงพฤติกรรมให้เป็นการกระทำย่อย ๆ ที่ชัดเจนแล้วจัดเป็นดัชนีของพฤติกรรมและดำเนินการวัด

ความคงที่นั้น หมายความว่าความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ในการวัดความตั้งใจก่อนสังเกตพฤติกรรมและความตั้งใจขณะสังเกตพฤติกรรมนั้นอาจได้ผลแตกต่างกัน เนื่องจากมีเหตุการณ์แทรกซ้อน อาจทำให้ความตั้งใจเปลี่ยนไป ความคงที่ระหว่างความตั้งใจกับพฤติกรรมจึงลดลง ยิ่งระยะเวลาระหว่างการวัดความตั้งใจและพฤติกรรมห่างกันมากเท่าใด บุคคลย่อมมีโอกาสได้รับข้อมูลอื่น หรือเกิดเหตุการณ์ที่มีผลต่อความตั้งใจเดิม ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องวัดความตั้งใจให้ใกล้ชิดกับการวัดพฤติกรรมให้มากที่สุดเท่าที่

จะเป็นไปได้เพื่อที่จะได้ทำนายพฤติกรรมให้แม่นยำขึ้น (Ajzen and Fishben. 1980 : 47 - 48) การวิจัยครั้งนี้จึงวัดความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 และจะเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2535 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ใกล้ชิดกันมากที่สุดแล้ว ในการวัดความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาจะเป็นแบบสอบถามเพียงข้อเดียวในแบบให้เลือกตอบ 3 ข้อเลือก ดังตัวอย่าง

- 0) "นักเรียนตั้งใจว่าจะเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาหลังจากเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว หรือไม่"
- เรียนต่อ
- ไม่แน่ใจ หรือกำลังพิจารณาตัดสินใจอยู่
- ไม่เรียนต่อ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชเบน และอัจเซนที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น ได้มีงานวิจัยสนับสนุนอยู่มาตั้งแต่ก่อนที่ คาร์ลสัน (Carlson. 1968) วิจัยเพื่อทำนายพฤติกรรมการยอมรับของคนอเมริกันนิโกร พบว่าความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับพฤติกรรมการยอมรับของคนอเมริกันนิโกรด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.839 อัจเซนและฟิชเบน (Ajzen and Fishbein. 1969) ศึกษาพบว่าความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม 8 อย่างในเวลาว่าง มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับพฤติกรรมการกระทำในเวลาว่าง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.766 ฟิชเบนและคนอื่น ๆ ได้ศึกษาความตั้งใจที่จะติดต่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมงาน พบว่าความตั้งใจกับพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.704 (Fishbein and others. 1970) ฮอร์นิก (Hornik. 1970) ศึกษาความตั้งใจที่จะเล่นเกมส์กับพฤติกรรมการเล่นมีความสัมพันธ์กันในทางบวกด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.806 เดอไวร์ส และอัจเซน (Devries and Ajzen. 1971) ได้วิจัยความตั้งใจในการทุจริตการสอบ พบว่าความตั้งใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทุจริตในการสอบมีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.869 ความตั้งใจกับพฤติกรรมการลอกจากผู้อื่นมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.818 และความตั้งใจกับพฤติกรรมให้ผู้อื่นลอกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.566 แจกการ์ดและเดวิดสัน (Jaccard and Davidson. 1972) วิจัยเกี่ยวกับการใช้ยาคุมกำเนิดของสตรีที่ยังไม่แต่งงาน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่อยู่ภายใต้ความตั้งใจที่จะใช้หรือไม่ใช้ยาคุมกำเนิดผลการวิจัยพบว่า ทศาคติต่อการใช้ยาคุมกำเนิด ปทัสถานทางจิตวิสัยเกี่ยวกับการใช้ยาคุมกำเนิด มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการใช้ยาคุมกำเนิดค่อนข้างสูง คือ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.836 วินเคอร์ (Vinokur. 1975) ศึกษาความตั้งใจในการวางแผนครอบครัว โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานแล้ว 71 คู่ พบว่าทศาคติต่อการวางแผนครอบครัวกับปทัสถานทางจิตวิสัย สามารถทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมวางแผนครอบครัวด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.850 และยังพบอีกว่าปทัสถานทางจิตวิสัยเป็นตัวชี้บ่งถึงความตั้งใจมากกว่าทศาคติ โปรฟิตต์ และสมาร์ท (Proffitt and Smart. 1983) วิจัยเกี่ยวกับทศาคติการให้เนทารกแรกเกิดของมารดา ปทัสถานทางจิตวิสัย และความตั้งใจในการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา และนมผงของหญิงมีครรภ์ และติดตามการปฏิบัติจริงหลังคลอด ผลการวิจัยพบว่า ทศาคติ ปทัสถานทางจิตวิสัยสามารถทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา ได้ร้อยละ 59.5 (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.773) และพบว่าตัวแปรทศาคติมีความสัมพันธ์กับตัวแปรความตั้งใจมากกว่าตัวแปรปทัสถานทางจิตวิสัยในกลุ่มหญิงมีครรภ์ที่เคยมีบุตรมาแล้วและเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา แต่ตัวแปรทั้งสองมีน้ำหนักในการทำนายพอ ๆ กัน ในกลุ่มหญิงมีครรภ์ครั้งแรก นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของนิชเบเน ปี 1969, 1970 และ 1972 งานวิจัยของอัจเซน ปี 1971 งานวิจัยของแมคอาร์เดิล (McArdle. 1972) และงานวิจัยของดาร์รอช (Darroch. 1971) ที่ล้วนแต่ศึกษาเพื่อทำนายความตั้งใจต่าง ๆ เช่น ความตั้งใจที่จะร่วมมือหรือแข่งขัน ความตั้งใจที่ซื้อสินค้า ปฏิกริยาต่อข้อเสนอล้างจานนิวเคลียร์ และเรื่องการเข้าโบสถ์ (Gergen and Gergen. 1981 : 197)

แนวความคิดเกี่ยวกับการกระทำด้วยเหตุผลของนิชเบเนและอัจเซนนี้ อัลเบรช และคนอื่น ๆ

(Albrecht and others. 1980 : 218) เห็นว่าการที่นิชเบเนและอัจเซนผสมผสานตัวแปร

ทัศนคติ ตัวแปรทัศนคติ ตัวแปรความตั้งใจและตัวแปรทางสถานการณ์อื่น ๆ นั้น ทำให้ประสบผลสำเร็จในการทำนายนพฤติกรรมซึ่งแนวคิดทฤษฎีของพวกเขานี้เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย

จากผลการศึกษาที่กล่าวมาแล้ว ตัวแปรทัศนคติต่อพฤติกรรมตัวแปรทัศนคติทางจิตวิสัยสัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและสามารถทำนายพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรดังกล่าวมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อใช้อธิบาย ทัศนคติต่อการเรียนต่อที่สถานทางจิตวิสัยกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

2. แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมากำหนดตัวแปรภายนอก

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของนิช เบและอิจเซนนี้ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการทำนายพฤติกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่าผลการวิจัยเหล่านั้น ไม่ได้มีการนำเอาตัวแปรภายนอก (External Variables) มาศึกษาร่วมด้วย ทั้ง ๆ ที่อิจเซนและนิช เบยอมรับว่าตัวแปรภายนอกมีความเกี่ยวข้องสามารถอธิบายความแตกต่างของพฤติกรรมได้ (Ajzen and Fishbein, 1980 : 84) ตัวแปรภายนอก ได้แก่ ตัวแปรคุณลักษณะของบุคคล เช่น อายุ เพศ อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางการศึกษา สถานภาพทางสังคมและจิตวิทยา คำสอน เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรภายนอกจะมีความเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน จึงได้ศึกษาทฤษฎีรูปแบบการทำนายนพฤติกรรมของลิสกา (Liska's Revision Model) ที่ให้ความสำคัญต่อตัวแปรภายนอกด้วย ดังรายละเอียดของทฤษฎีต่อไปนี้

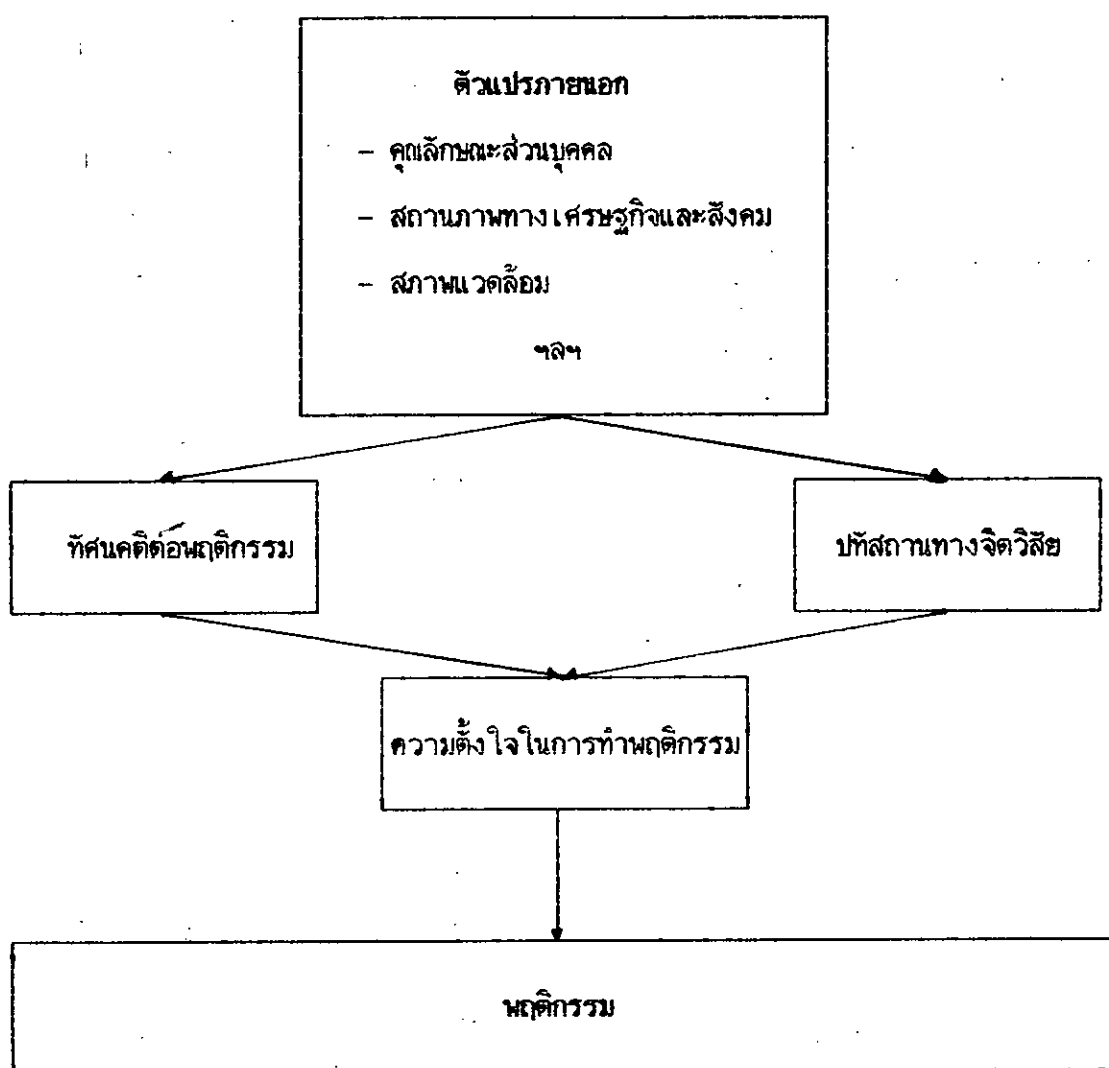
ทฤษฎีรูปแบบการทำนายนพฤติกรรมของลิสกา

(Liska's Revision Model)

ลิสกา เสนอแนวคิดทฤษฎีนี้ โดยการปรับปรุงทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของนิช เบและอิจเซนที่กล่าวว่าการทำนายพฤติกรรมของบุคคลที่ใช้ทัศนคติและทัศนคติทางจิตวิสัยเป็นตัวทำนายผ่านความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้น ลิสกา เสนอว่าตัวแปรภายนอกที่เป็นตัวแปรคุณลักษณะ

ส่วนบุคคลและสถานภาพทางสังคมน่าจะมีอิทธิพล โดยทางตรงและทางอ้อมต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม (Liska. 1984 : 61 - 74; Davis. 1985 : 89 - 93; Carpenter and Fleishman. 1987 : 79 - 87)

ดังนั้นรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกาที่ปรับปรุงมาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลสามารถแสดงแผนภาพได้ดังนี้

ภาพประกอบ 4 รูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา

จากภาพประกอบ 4 แสดงว่าตัวแปรแต่ละตัวแปรสามารถทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรมได้ และตัวแปรทุกตัวแปรร่วมกันทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรมได้ ตลอดทั้งความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมสามารถทำนายและร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ ทำนายพฤติกรรมได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา

เดวิส (Davis, 1985 : 59 - 93) ได้นำเอาทฤษฎีรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกาไปทดสอบเพื่อทำนายพฤติกรรมการประสพผลสำเร็จทางการศึกษาเป็นการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 2,077 คน ตัวแปรที่ใช้ ได้แก่ ทิศนคติต่อความสำเร็จทางการศึกษา ความตั้งใจที่จะประสพผลสำเร็จทางการศึกษา พฤติกรรมการประสพความสำเร็จทางการศึกษา และตัวแปรภายนอกซึ่งประกอบด้วย สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความถนัดทางการเรียน การคาดหวังของกลุ่มเพื่อนในการศึกษาต่อมหาวิทยาลัย การรับรู้ความสามารถทางวิชาการของนักเรียนเอง การคาดหวังต่อระดับการศึกษาที่จะสำเร็จ และระดับการศึกษาที่คาดหวังว่าจะประสพผลสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา ตัวแปรภายนอกมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อระดับการศึกษาที่ประสพผลสำเร็จและความตั้งใจที่จะประสพความสำเร็จทางการศึกษา เนสเตอร์ (Nester, 1985 : 816-A) ใช้ทฤษฎีรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกาศึกษาตัวแปรโครงสร้างและบทบาทของครอบครัว เพื่อทำนายพฤติกรรมความต้องการที่จะประสพผลสำเร็จในการศึกษาและการกีฬาของนิสิตหญิง ผลการวิจัยพบว่าตัวแปร โครงสร้างและบทบาทของครอบครัวสามารถทำนายพฤติกรรมความต้องการที่จะประสพผลสำเร็จได้ อัล-โนกฮามชิ (Al-Noghaimshi, 1986 : 3287-A) ศึกษาความสัมพันธ์ของการยอมรับระหว่างครูกับนักเรียนในเซาอุดีอาระเบีย โดยใช้ตัวแปรภายนอกร่วมกันทำนายพฤติกรรมผ่านทัศนคติและความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม การวิจัยพบว่าพฤติกรรมบางอย่างของครูมีความสัมพันธ์กับตัวแปรภายนอก ทัศนคติและความตั้งใจของนักเรียนในการยอมรับต่อครูทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ คาร์เพนเตอร์ และเฟลชแมน (Carpenter and Fleishman, 1987 : 79 - 105) ได้นำรูปแบบการทำนายพฤติกรรม

ของลิสกามาทดสอบเพื่อทำนายพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อระดับวิทยาลัยของนักเรียนเกรด 12 ในประเทศออสเตรเลีย ศึกษาตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนต่อระดับวิทยาลัย ปทัสถานทางจิตวิสัย (การรับรู้การสนับสนุนจากพ่อแม่) การคาดหวังของกลุ่มเพื่อน การรับรู้ความสามารถทางวิชาการ ความตั้งใจที่จะเรียนต่อ พฤติกรรมการได้เรียนต่อ และตัวแปรภายนอกคือ เพศ อาชีพของบิดามารดา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประเภทโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าประเภทโรงเรียน การรับรู้ความสามารถทางวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทัศนคติต่อการเรียนต่อ การรับรู้การสนับสนุนจากพ่อแม่ และความตั้งใจที่จะเรียนต่อ มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อพฤติกรรมและความตั้งใจในการเรียนต่อระดับวิทยาลัยของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะเห็นว่า ตัวแปรภายนอกสามารถอธิบายความสัมพันธ์ทั้งโดยตรง กล่าวคือตัวแปรภายนอกสามารถทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรมได้ และมีความสัมพันธ์โดยอ้อม กล่าวคือ ตัวแปรภายนอกสามารถร่วมกับทัศนคติต่อพฤติกรรม ปทัสถานทางจิตวิสัยทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรมได้ และตัวแปรภายนอกร่วมกับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมสามารถทำนายพฤติกรรมได้ ฉะนั้นในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากผู้วิจัยจะศึกษาตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนต่อ ปทัสถานทางจิตวิสัยแล้ว ผู้วิจัยจะได้นำตัวแปรภายนอกมาศึกษาด้วย ได้แก่ เพศของนักเรียน ผลการเรียนของนักเรียน จำนวนพี่น้อง ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และรายได้ของครอบครัว ตัวแปรเหล่านี้ มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ดังรายละเอียดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิทธิพลภายนอกต่อไปนี้

1. เพศ จากการศึกษาความต้องการและปัจจัยในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนไทยมุสลิมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของมาโนชญ์ บุญญาวัฒน์ (2522) พบว่า นักเรียนชายต้องการเรียนต่อมากกว่านักเรียนหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พล แสงสว่าง (2521) และสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 (2522) ที่ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้เช่นกัน รวมทั้งชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา (2524) ศึกษากลุ่มวัยรุ่นไทยในชนบท สุภาวงศ์ จันทวานิช (ม.ป.ป.) ศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทุกเขต

การศึกษา สุเทพ โตรัตน์ (2525) ศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน จังหวัดพิษณุโลก และ เชียงราย ส่วนสมศรี ชูแสง (2532) ศึกษากลุ่มตัวอย่างในจังหวัด นครศรีธรรมราช และอดิศักดิ์ จินदानกุล (2532) วิจัยพบว่าเพศสามารถร่วมกับตัวแปรอิทธิพล ภายนอกอื่น ๆ ทำนายความตั้งใจในการเรียนต่ออย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรเพศมา ศึกษาในครั้งนี้ด้วย

2. ผลการเรียนรู้ ตัวแปรผลการเรียนเป็นตัวแปรสำคัญในการเรียนต่อและไม่เรียน ต่อของนักเรียน เพราะถ้านักเรียนเห็นว่าผลการเรียนของตนไม่ดีก็มีแนวโน้มว่าจะไม่เรียนต่อ (สุภางค์ จันทวานิช. ม.ป.ป.; พล แสงสว่าง. 2521) จากการศึกษาของเทียมจันทร์ จากกาญญาประทีป (2523) พบว่า นักเรียนที่เรียนต่อมีผลการเรียนดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อ สมศรี ชูแสง (2532) วิจัยพบว่า ตัวแปรผลการเรียนสามารถร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ ทำนาย ความตั้งใจในการเรียนต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจการทำนายร้อยละ 38.29 และอดิศักดิ์ จินदानกุล (2532) ศึกษาตัวแปรอิทธิพลที่ทำให้นักเรียนได้เรียนต่อระดับ มัธยมศึกษา พบว่า ตัวแปรผลการเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .7654 และ สามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรเกณฑ์ได้ร้อยละ 58.59

จากผลการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผลการเรียนของนักเรียนเป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับ การเรียนต่อและไม่เรียนต่อของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลการเรียนสูงมีแนวโน้มว่าจะ เรียนต่อมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรผลการเรียนมาร่วมศึกษาด้วย

3. จำนวนเพื่อน จากการศึกษาของ เอ็ดตา เอ แทน และวรรณศิริ ปิยวิฑิต (2523) ในเรื่อง โอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนของประเทศไทย พบว่า นักเรียนที่มีจำนวนเพื่อนมาก หรือมาจากครอบครัวขนาดใหญ่ จะมีโอกาสได้เรียนต่อน้อย แต่ถ้าหากนักเรียนที่มาจากครอบครัว ขนาดเล็ก เป็นลูกคนเดียวหรือคนสุดท้อง จะมีโอกาสเรียนต่อมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา (2514) ประยงค์ ชูน้อย (2521) จรูญ นานิชย์ผลินไชย (2521) นอกจากนี้ สวรรค์ อ่อนนาค (2526) สมศรี ชูแสง (2532) และอดิศักดิ์ จินदानกุล (2532) ก็พบผลการวิจัยเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรจำนวนเพื่อนมาศึกษาด้วย

สำหรับตัวแปรอิทธิพลภายนอกของปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง 2 ตัวแปรคือ รายได้ของครอบครัว และระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง มีรายละเอียดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

4. รายได้ของครอบครัว จากการศึกษาของเผกาทิพย์ กระทบมทอง (2522) และสังัด อุทรานันท์ (2513) พบว่า ตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนต่อและไม่เรียนต่อของนักเรียนที่จบการศึกษามัธยมศึกษาชั้นต้นขึ้นอยู่กับปัญหารายได้ของครอบครัวเป็นอย่างมาก นอกจากนี้เสถียร ชันโต (2521) และสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 ศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนต่อมักจะมาจากรอบครัวที่มีรายได้สูงและปานกลาง เทียมจันทร์ จาตุกัญญาประทีป (2523) และสุวิมล กาญจนโกมล (2524) ศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 7 พบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายโอกาสทางการเรียนต่อของนักเรียนคือรายได้ของครอบครัว

อนึ่ง เพื่อให้เห็นความชัดเจนในการที่จะอภิปรายผล ผู้วิจัยขอทำความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดระดับความยากจนของรายได้ครอบครัว การศึกษาของอภิชัย ครอบแก้ว และจิตานา เจริญศิริ (2518); เอื้อย มีสุข (2517); ชวเพ็ช นวลพริ้ง (2515); คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2514); กรมแรงงาน (2530) และเมธี ครอบแก้ว (2531) ทั้งหมดได้ใช้สมมติฐานว่าค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเส้นแห่งความยากจนของรายได้ครอบครัว ทั้งนี้เพราะค่าจ้างขั้นต่ำกับเส้นแห่งความยากจนมีความใกล้เคียงกันมาตลอด ตั้งแต่การศึกษาครั้งแรกปี พ.ศ. 2514 จนถึงปัจจุบัน ปัจจุบันค่าจ้างขั้นต่ำในเขตจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา เท่ากับ 88 บาท (ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ฉบับที่ 18 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2534) ดังนั้น ปัจจุบันค่าจ้างขั้นต่ำต่อเดือนจะเท่ากับ 2,288 บาท การวิจัยครั้งนี้จะถือเอารายได้ของครอบครัวที่ต่ำกว่า 2,000 บาท เป็นเส้นแห่งความยากจน

จากผลการวิจัยดังกล่าว จะเห็นว่ารายได้ครอบครัวเป็นตัวแปรสำคัญในการศึกษาการ เรียนต่อและไม่เรียนต่อของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูงจะมีแนวโน้ม ต้องการเรียนต่อมากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายได้ครอบครัวมาร่วมศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

5. ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง จากการศึกษาของพราวมาศ นนทยาธร (2520) พบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน บิดามารดาที่จบการศึกษาสูงจะให้บุตรของตนเรียนต่อในระดับสูง (ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา. 2524; สุแทน ไตรรัตน์. 2525; และเนพล คุ่มประวัตติ. 2517) และจากการศึกษาของสังัด อุทราโกแท้ (2513) พล แสงสว่าง (2521) และอุดม ภูประเสริฐ (2521) พบว่า ครอบครัวที่บิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะมีความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อในระดับต่ำ ส่วนครอบครัวที่บิดามารดาที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไป ส่วนใหญ่ต้องการส่งบุตรหลานของตนเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ส่วนการศึกษาของเพ็ญจันทร์ จาคุกัญญาประทีป (2523) พบว่า ระดับการศึกษาของบิดาเป็นตัวแปรสำคัญรองจากรายได้ของบิดามารดาในการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่เรียนต่อและไม่เรียนต่อ ทั้งนี้เพื่อแยกวิเคราะห์ระหว่างการศึกษาระดับบิดาและมารดา

จากผลการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าระดับการศึกษาของบิดามารดาเป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับการเรียนต่อและไม่เรียนต่อของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่บิดามารดาที่มีการศึกษาสูง จะมีแนวโน้มว่าต้องการเรียนต่อมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำ ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรระดับการศึกษาของบิดามารดาเข้าร่วมศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

ในการกำหนดตัวแปรของปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนผู้วิจัยได้อาศัยทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและทฤษฎีรูปแบบการทํานายพฤติกรรมของลิสกา เป็นแกนกลางในการศึกษา โดยบูรณาการแนวคิดทฤษฎีทั้งสองออกมาเป็นตัวแปรดังนี้ ตัวแปรของปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง ได้แก่ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เป็นตัวแปรต้น โดยมีความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนเป็นตัวแปรตาม ในปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองนี้ ยังมีตัวแปรภายนอกอีก 2 ตัวแปรตามแนวคิดทฤษฎีการกระทำทางสังคมและทฤษฎีปฏิวัตินิยม ดังจะได้อธิบายรายละเอียดต่อไป สำหรับปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่อาศัยทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและรูปแบบการทํานายพฤติกรรมของลิสกามากำหนดตัวแปรประกอบด้วยตัวแปรเพศ ผลการเรียน จำนวนพี่น้อง ทักษะคิดต่อการเรียนต่อ ปศุสถานทางจิตวิสัย และทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคมมาเป็นแนวทางกำหนดตัวแปร อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด ซึ่งเป็นตัวแปรต้น ตัวแปร

ดังกล่าวน่าจะสามารอธิบายความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาได้เช่นกัน รายละเอียดของทฤษฎีมีดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคม (Social Comparison Theory)

ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคมตามแนวคิดของ เฟสติงเจอร์ (Shaw and Costanzo. 1970 : 277; citing Festinger. 1954) เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นและความสามารถของบุคคลเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานของสังคม หลักการของทฤษฎีนี้มาจากแนวคิดที่ว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากความต้องการที่จะเปรียบเทียบความคิดเห็นและความสามารถของตนเองเหมาะสมหรือถูกต้องหรือไม่ ผลของการประเมินเปรียบเทียบความคิดเห็นและความสามารถกับบุคคลอื่นจะทำให้บุคคลเปลี่ยนพฤติกรรมไปใกล้เคียงกับบุคคลอื่นในกลุ่มนั้น แม้ว่ากระบวนการประเมินเปรียบเทียบทั้งสองอย่างจะวิสาสะสำคัญคล้ายคลึงกัน แต่มีข้อแตกต่างที่ว่า เมื่อมีการเปรียบเทียบความคิดเห็นของตนเองกับบุคคลอื่นแล้ว ผลของการเปรียบเทียบจะทำให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นเปลี่ยนแปลงไปได้ทั้งในทางบวกและทางลบ ส่วนการเปรียบเทียบความสามารถของบุคคลกับบุคคลอื่นในสังคม ผลการเปรียบเทียบจะทำให้บุคคลนั้นปรับตัวให้มีความสามารถเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะความสามารถสูงมากเท่าไร ก็จะได้รับ การประเมินว่ามีความเหมาะสมมากเท่านั้น

เกณฑ์สำคัญ 2 ประการที่ใช้ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นและความสามารถของตนเองกับบุคคลอื่นในสังคม คือ เกณฑ์ทางกายภาพ และเกณฑ์ทางสังคมบุคคลจะประเมินความคิดเห็นและความสามารถ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ทางกายภาพก่อนเป็นอันดับแรก ในกรณีที่ไม่สามารถหาเกณฑ์ทางกายภาพมาใช้ในการประเมินได้ บุคคลจะใช้เกณฑ์ทางสังคม คือ ความคิดเห็นและความสามารถของบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เมื่อบุคคลประเมินว่าความคิดเห็นและความสามารถของตนเองถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ความคิดเห็นและความสามารถของบุคคลนั้นก็จะเป็นที่ยอมรับและไม่เปลี่ยนแปลงง่าย ๆ ในทางตรงกันข้ามถ้าความคิดเห็นและความสามารถของตนเองยังไม่ถูกต้องเหมาะสม บุคคลก็จะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นและการกระทำให้ใกล้เคียงกับเกณฑ์

การเลือกบุคคลที่จะเปรียบเทียบด้วยนั้น เฟลดิ้งเจอร์ เห็นว่าบุคคลมักจะเลือกเปรียบเทียบกับบุคคลใกล้เคียง โดยเฉพาะคนที่มีความคิดเห็นและความสามารถที่ใกล้เคียงกัน บุคคลจะไม่ค่อยชอบสถานการณ์ที่บุคคลอื่น ๆ มีความคิดเห็นและความสามารถแตกต่างกับตน แต่จะชอบสถานการณ์ที่บุคคลอื่น ๆ มีความคิดเห็นและความสามารถคล้าย ๆ กับตน กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ บุคคลจะถูกดึงดูดไปยังกลุ่มหรือบุคคลที่มีความคิดเห็นคล้าย ๆ กับตน และมีแนวโน้มที่จะหลบหลีกออกจากกลุ่มที่มีความคิดเห็นและความสามารถแตกต่างกับสมาชิกในกลุ่มจะหมดความต้องการที่จะเปรียบเทียบความคิดเห็นและความสามารถของตนกับบุคคลในกลุ่ม และจะแยกตัวออกจากกลุ่ม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคม

กลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดเป็นกลุ่มปฐมภูมิ (primary group) ที่มีความสนิทสนม มีความเป็นส่วนตัว และมีความสัมพันธ์เฉพาะหน้า (สัทธา สุภาพ. 2524 : 69) ซึ่งมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมเป็นอย่างมาก จากการวิจัยของเจอร์เกน และเจอร์เกน (Gergen and Gergan. 1981 : 195 - 197) ชี้ให้เห็นว่าในการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการประท้วงการติดตั้งโรงงานพลังงานนิวเคลียร์นั้น บุคคลมักจะคำนึงว่ากลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดของเขาต่อต้านหรือไม่ ถ้ากลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดกับเขาต่อต้าน เขาก็อาจจะรู้สึกถึงแรงกดดันที่จะต้องเข้าร่วมการประท้วงนั้น ในสังคมไทยนั้นอิทธิพลของกลุ่มญาติ หรือผู้ใกล้ชิดเป็นเรื่องสำคัญ เพราะคนไทยมีความผูกพันกับกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดค่อนข้างสูง ดังที่ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2528 : 54 - 55) ได้ชี้ให้เห็นความเชื่อของหมู่บ้าน คือความเชื่อในสายโลหิตเครือญาติ สายโลหิตผูกพันผู้มีชีวิตอยู่ และผู้มีชีวิตกับบรรพบุรุษผู้ล่วงลับ ความเชื่อนี้ปูย่าตายาย แสดงความสำคัญของระบบเครือญาติในความคิดของชาวบ้านสังคมไทย ชอว์ และคอสแตนโซ (Shaw and Costanzo. 1970 : 277) ได้นำทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคมมาทำนายพฤติกรรม ตัวแปรที่ช่วยในการทำนายพฤติกรรมที่สำคัญก็คือ การประเมินความคิดเห็นเมื่อเทียบกับกลุ่ม การประเมินความคิดเห็นนี้พบว่า ถ้าบุคคลมีความคิดเห็นใกล้เคียงกับกลุ่มก็คาดได้ว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรม การมีส่วนร่วมในการพัฒนาค่อนข้างสูง ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลมีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่ม บุคคลก็จะ

ปลีกตัวออกจากกลุ่ม และไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือเข้าไปมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย โคเฮน (Cohen. 1984 : 1363-A) วิจารณ์ว่าความคิดเห็นต่อกลุ่มเพื่อนของเด็กมีความสัมพันธ์กับกลุ่มใกล้ชิด และสถาบันซึ่งทำให้เด็กพัฒนาทัศนคติที่ดีขึ้นต่อเพื่อนและสถาบัน แพนแครทซ์ (Pankratz. 1985 : 2475-A) วิจารณ์ว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา การวิจัยเรื่องใหม่ว่า ส่วนใหญ่ผู้ปกครองจะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน และมีความคิดเห็นว่าเขาส่งเข้าโรงเรียนตามกลุ่มใกล้ชิดหรือกลุ่มญาติ ทอนคอน (Tonkon. 1985 : 3591-A) วิจารณ์ว่าความคิดเห็นบุคคล 2 กลุ่มเปรียบเทียบกันคือ กลุ่มที่วิ่งออกกำลังกาย และกลุ่มไม่ได้วิ่ง การวิจัยพบว่าตัวแปรที่ทำให้ต้องวิ่งหรือไม่วิ่งคือ ความคิดเห็นตามกลุ่มที่ใกล้ชิดกับตน ไอลเฮนเฟลด์ (Ihlenfeld. 1986 : 669-A) วิจารณ์โครงการใช้ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคมของเฟลติงเจอร์เพื่อสำรวจความตั้งใจในการคบเพื่อนของนักศึกษานายบาลผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการเลือกคบเพื่อนคือ กลุ่มใกล้ชิด ความคล้ายคลึงกันในตำแหน่งช่วยเหลือ อายุ เพศ ระดับการศึกษาฐานะ และอาชีพ ตามลำดับ และคินส์ (Kins. 1986 : 2088-A) วิจารณ์โดยใช้ทศกัณฐ์ภาษาและสังเกตสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองเพื่อทดสอบทฤษฎีของเฟลติงเจอร์เกี่ยวกับการทำนายพฤติกรรม โดยการประเมินความคิดเห็นเปรียบเทียบกับกลุ่มใกล้ชิดหรือกลุ่มญาติ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีความคิดเห็นใกล้เคียงกับกลุ่มใกล้ชิดหรือกลุ่มญาติมีพฤติกรรมปรับเปลี่ยนให้เข้ากับกลุ่มใกล้ชิดหรือกลุ่มญาติ

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งใช้แนวคิดทฤษฎีของเฟลติงเจอร์ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาอธิบายความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน โดยวัดความต้องการที่จะกระทำพฤติกรรมในรูปแบบการเปรียบเทียบความคิดเห็นและความสามารถว่าคล้ายคลึงกับกลุ่มและแตกต่างจากกลุ่มและมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนหรือไม่ ในการวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดตัวแปรนี้เป็น "อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด" โดยวัดจากแบบประเมินความคิดเห็นและความสามารถของนักเรียนเปรียบเทียบกับกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด

ทฤษฎีปริวรรตนิยม

(Exchange Theory)

ทฤษฎีปริวรรตนิยม เป็นทฤษฎีทางสังคมวิทยาระดับจุลภาค ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมในการนำมาใช้วิเคราะห์และอธิบายความตั้งใจในการจะกระทำพฤติกรรมตลอดจนปรากฏการณ์ทางสังคมในระดับบุคคล แหล่งกำเนิดที่สำคัญของทฤษฎีนี้พอสรุปได้ว่ามาจากสามแหล่งด้วยกันคือ (สัญญาสัญญาวิวัฒน์. 2529 : 138 - 162; Turner. 1978 : 201 - 307; Wallace and Wolf. 1986 : 145 - 161)

1. จากเศรษฐศาสตร์เชิงอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarian Economics) ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญคือ 1) มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลเป็นสัตว์เศรษฐกิจและมนุษย์จะพยายามแสวงหาผลประโยชน์ทางวัตถุให้มากที่สุด จากการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นในตลาดซึ่งมีลักษณะการแข่งขันอย่างเสรี 2) มนุษย์ในฐานะที่เป็นหน่วยที่มีเหตุผลในตลาดเสรีจะพยายามหาข่าวสารที่จำเป็นทั้งหมด เพื่อให้สามารถรู้ทางเลือกและเลือกแนวทางที่จะได้กำไร หรือประโยชน์มากที่สุด 3) หลักการพิจารณาอย่างมีเหตุผลคือ รู้ค่าใช้จ่าย รู้ทางเลือก และรู้ผลประโยชน์ทางวัตถุที่พึงได้จากการเลือกทางเลือกต่าง ๆ เหล่านั้น หลังจากหักส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายออกไปแล้วและคิดเลือกเอาทางเลือกที่ให้ประโยชน์หรือผลกำไรมากที่สุด

นักทฤษฎีปริวรรตนิยมสมัยใหม่ ได้พยายามปรับปรุงทฤษฎีนี้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการปรับปรุงทำให้เป็นที่ยอมรับว่า 1) มนุษย์มักไม่ได้พยายามแสวงหาผลประโยชน์มากที่สุดเสมอไป 2) มนุษย์ไม่ได้เป็นผู้มีเหตุผลเสมอไป 3) การติดต่อหรือแลกเปลี่ยนสิ่งของกันไม่ว่าจะเป็นในตลาดหรือที่อื่น ไม่ได้หมายความว่า จะปลอดจากอิทธิพลภายนอกหรือกฎเกณฑ์ภายนอกเสมอไป 4) มนุษย์ไม่สามารถมีข้อมูลข่าวสารหรือความรู้เกี่ยวกับทางเลือกทั้งหมดที่มีอยู่

ดังนั้น นักทฤษฎีปริวรรตนิยมสมัยใหม่ก็สามารถสร้างฐานคติให้กับอรรถประโยชน์นิยม โดยอาศัยหลักการที่แก้ไขแล้วดังนี้ 1) ในขณะที่มนุษย์ได้แสวงหาประโยชน์อย่างมากที่สุดมนุษย์ก็ได้พยายามที่จะหาประโยชน์บางส่วนจากการติดต่อสัมพันธ์กันเสมอ 2) ในขณะที่มนุษย์ไม่ได้เป็นผู้มีเหตุผลอย่างสมบูรณ์ แต่เขาก็ได้พยายามคำนวณเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและผลกำไรจากการติดต่อ

สัมพันธ์ระหว่างกัน 3) แม้ว่ามนุษย์จะไม่มีข้อมูลอย่างครบถ้วนเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ แต่ก็พอทราบทางเลือกอยู่บ้าง ซึ่งทำให้เขาสามารถประมาณค่าใช้จ่ายและกำไรของทางเลือกนั้น ๆ ได้ 4) แม้ว่ามนุษย์จะต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลภายนอก แต่มนุษย์ก็พยายามแข่งขันกันเองในการแสวงหาประโยชน์ในขณะมีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้แก๊ททฤษฎีปฏิวัตินิยมสมัยใหม่ยังได้เสริมต่อว่ามนุษย์มีการแลกเปลี่ยนอย่างอื่นที่มีใช้วัตถุด้วย เช่น ทางจิตใจและการบริการชนิดต่าง ๆ

2. จากมนุษย์วิทยาเชิงหน้าที่ (Functional Anthropology) ซึ่งได้มาจากแนวคิดของบุคคลหลายคน เช่น เซอร์ เจมส์ เฟรเซอร์ (Sir James Frazer) มาลินาวสกี (Malinowski) มาร์เซล มอส (Marcel Mauss) และคลาวด์ เลวี-สเตราส์ (Claude Levi-Strauss) เป็นต้น บุคคลกลุ่มนี้มีแนวคิดดังนี้ 1) มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล ต้องการสนองความต้องการจำเป็นของตน โดยอาศัยหลักเศรษฐกิจที่ลงทุนน้อยที่สุด 2) ความต้องการในทางจิตวิทยาเป็นพลังในการริเริ่มและผูกพันการแลกเปลี่ยนระหว่างกันมากกว่าความต้องการทางเศรษฐกิจดังนั้น จิตวิทยาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการอธิบายพฤติกรรมสังคม 3) ความสัมพันธ์ของการแลกเปลี่ยนอาจครอบคลุมมากกว่าสองฝ่าย 4) การแลกเปลี่ยนก่อให้เกิดพลังเสริมโครงสร้างเชิงปทัสสถานของสังคม

3. จากจิตวิทยาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Psychology) แนวคิดทางจิตวิทยาเชิงพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อทฤษฎีปฏิวัตินิยมยึดหลักการที่ว่า ทั้งมนุษย์และสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่แสวงหารางวัลหรือสิ่งตอบแทนด้วยกันทั้งคู่ โดยมีแนวคิดดังนี้ 1) ในสถานการณ์ใด ๆ สิ่งมีชีวิตจะแสดงพฤติกรรมที่ก่อผลตอบแทนมากที่สุดและให้โทษที่น้อยที่สุด 2) สิ่งมีชีวิตจะมีพฤติกรรมที่เข้ากับพฤติกรรมที่ให้ผลตอบแทนที่ดีในอดีต 3) สิ่งมีชีวิตจะประพฤติซ้ำในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับอดีตซึ่งพฤติกรรมเช่นนั้นส่งผลตอบแทนในอดีต 4) สิ่งกระตุ้นที่เคยให้ผลตอบแทนในอดีต จะก่อให้เกิดพฤติกรรมทำนองเดียวกันกับอดีตอีก 5) การประพฤติซ้ำจะเกิดขึ้นต่อไปเรื่อย ๆ ตราบเท่าที่ยังให้ผลตอบแทน 6) สิ่งมีชีวิตจะแสดงความโกรธ หากพฤติกรรมอย่างหนึ่งซึ่งในอดีตเคยก่อผลตอบแทน แต่ปัจจุบันไม่ก่อผลเช่นนั้นอีก 7) ยิ่งสิ่งมีชีวิตได้รับรางวัลจากพฤติกรรมเฉพาะอย่างมากขึ้นเท่าใด พฤติกรรมนั้นก็จะมีผลรางวัลลงเท่านั้น (เนื่องจากสถานการณ์) และสิ่งมีชีวิตก็จะมีแนวโน้มที่จะประพฤติแบบอื่นเพื่อหารางวัลอย่างอื่นต่อไป

สำหรับนักปฏิวัติที่สำคัญมี 2 คน คือ ยอร์จ ซี โจนส์ (George C. Homans) และปีเตอร์ เอ็ม บลาว (Peter M. Blau) โจนส์ (Turner. 1978 : 216 - 245; Wallace and Wolf. 1986 : 162 - 170; Homans. 1974 : 357 - 371) มีความเชื่อว่า การกระทำเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยสิ่งมีชีวิตเพื่อที่จะให้ได้รับรางวัลหรือหลีกเลี่ยงการลงโทษ กิจกรรมทุกอย่างที่กระทำโดยบุคคลนั้น ยิ่งการกระทำใด ๆ ได้รับรางวัลบ่อยครั้งเพียงใด บุคคลมักจะแสดงพฤติกรรมนั้นมากขึ้น หรือการกระทำของบุคคลก่อให้เกิดคุณค่ามากเพียงใด บุคคลก็ยิ่งแสดงการกระทำนั้น และเมื่อการกระทำของบุคคลได้รับรางวัลตามที่คาดหวังเขาจะรู้สึกพอใจ เขาจะยิ่งแสดงพฤติกรรมที่พึงพอใจนั้นมากขึ้น ในการกระทำต่าง ๆ บุคคลจะเลือกการกระทำที่เขาเชื่อว่าคุณค่าของการกระทำนั้นคูณด้วยโอกาสที่เขาจะได้สิ่งนั้นมากที่สุด

โจนส์ (Homans) สรุปว่า บุคคลจะคำนวณเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ในการกระทำทางเลือกแต่ละทางนั้นมีคุณค่ามากเพียงใด ในขณะที่เดียวกันก็จะคำนึงถึงโอกาสที่เขาจะได้รับสิ่งนั้นด้วย ซึ่งเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\begin{array}{l} \text{การกระทำ} = \text{คุณค่า} \times \text{โอกาสที่จะเป็นไปได้} \\ \text{(action)} \quad \quad \quad \text{(value)} \quad \quad \quad \text{(probability)} \end{array}$$

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีปฏิวัติ

แนวคิดทฤษฎีปฏิวัติของ จอร์จ ซี โจนส์ (Martindale. 1981 : 314; Turner. 1978 : 227 -229) เป็นที่ถกเถียงกัน เห็นว่าการปฏิวัติสังคมของมนุษย์นั้นมิใช่สาระสำคัญอยู่ที่การแลกเปลี่ยนรางวัล และการลงโทษหรือค่าใช้จ่ายการที่บุคคลมองเห็นคุณค่าของผลตอบแทนที่จะได้รับ และการมองเห็นความเป็นไปได้ที่จะได้รับผลตอบแทนนั้นจะทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมขึ้น เพื่อสนองตอบต่อผลตอบแทนที่จะได้รับ จากแนวคิดดังกล่าวได้มีผู้วิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีหลายราย เช่น จากประสบการณ์การพัฒนาในประเทศจีน (Ng. 1985 : 118 - 119) แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมความตั้งใจที่จะมีส่วนร่วมกันเกี่ยวข้องกับขอบข่ายที่ว่าบุคคลและมวลชนรับรู้รางวัล และผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับอย่างไรเมื่อเทียบกับสิ่งที่เขาต้อง

สูญเสียในการเข้าไปมีส่วนร่วม ผลการวิจัยในเกาหลีของ อี, จุง หวัง (Whang, 1981 : 94 - 99) และการวิจัยในประเทศไทยของสุรพล กาญจนะจิตราและอนุภาพ ภิรลภ (Kanchanachitra, 1976; อนุภาพ ภิรลภ. 2528) ก็พบผลในทำนองเดียวกันว่า การคาดหวังในผลประโยชน์ตอบแทนเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้บุคคลแสดงความตั้งใจในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา กอร์ดอน (Gordon, 1984 : 1253-A) วิจัยสำรวจเกี่ยวกับผลประโยชน์ตอบแทนของอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่าความผูกพันต่อสถาบันของอาจารย์มีความสัมพันธ์กับผลประโยชน์ตอบแทนที่สถาบันจัดเป็นสวัสดิการให้ ไรท์ (Wright, 1985 : 3123-A) วิจัยเกี่ยวกับความต้องการความช่วยเหลือในกลุ่มผู้สูงอายุ การวิจัยพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุต้องการได้รับการช่วยเหลือแบบไม่เป็นทางการมากกว่า วูด (Wood, 1986 : 3770-A) วิจัยรูปแบบการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของสมาชิกอินโด-คาเนเดียน ในเมืองแวนคูเวอร์ การวิจัยพบว่า อุปสรรคของการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมคือการไม่ได้รับรู้ผลประโยชน์ตอบแทนของสมาชิก ธอร์ป (Thorps, 1987 : 3948-A) ศึกษาองค์ประกอบ การได้รับรางวัลของอาสาสมัครที่ทำงานในองค์กรเพื่อเกษตรกรรมรัฐไอโอวา พบว่า รางวัลที่ได้รับไม่มีผลต่อการเป็นอาสาสมัครต่อไป เพราะการอาสาสมัครไม่ได้หวังผลตอบแทนอยู่แล้ว

จากแนวคิดทฤษฎีปฏิวัตรระดม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาแล้วนี้ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปร "ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน" ซึ่งเป็น "การคาดหวังในผลประโยชน์ตอบแทน" ตามทฤษฎีปฏิวัตรระดม มาอธิบายความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน โดยกำหนดให้ความคาดหวังของผู้ปกครองในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน มีองค์ประกอบ 2 ส่วนคือ องค์ประกอบเกี่ยวกับคุณค่าของผลประโยชน์นั้น และองค์ประกอบเกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่จะได้รับผลประโยชน์นั้น ๆ

ทฤษฎีการกระทำทางสังคม

(Social Action Theory)

ทฤษฎีการกระทำทางสังคมของพาร์สัน (Talcott Parsons) (Turner, 1978 : 39 - 68; Martindale, 1981 : 411 - 414; และสัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2529 : 58 - 65)

มีสาระสำคัญว่า การแสดงพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลย่อมมีเป้าหมายหรือความตั้งใจกำกับเกิดขึ้น ภายในจิตใจ บุคคลจะแสวงหาวิธีการที่จะทำให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้หลายวิธี โดยการใคร่ครวญหาวิธีที่ดีที่สุดในการเลือกวิธีการให้บรรลุเป้าหมายวิธีใดนั้นจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายในของบุคคล ปัจจัยภายนอกเป็นขอบเขตจำกัดในการเลือกวิธีการไปสู่เป้าหมายคือข้อจำกัดภายใต้ทัศนคติทางสังคม ค่านิยม และความคิดอื่น ๆ กับข้อจำกัดตามเงื่อนไขสถานการณ์ เช่น สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนและครอบครัว อาชีพบิดามารดา เป็นต้น ส่วนปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลคือ เป้าหมายหรือความตั้งใจของบุคคล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาอธิบายความตั้งใจในการเรียนต่อ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการกระทำทางสังคมกำหนดตัวแปร ความตั้งใจของผู้ปกครองที่จะสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนต่อ ด้วยเหตุผลที่ว่านักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นวัยที่ต้องพึ่งพาพ่อแม่ผู้ปกครองการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กในวัยนี้จะได้รับแบบอย่างอิทธิพล ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนหนึ่ง โดยส่วนมากเด็กจะยึดเอาพ่อแม่เป็นตัวแบบ ทั้งด้านพฤติกรรมและจริยธรรม (Hollander, 1976 : 127 - 132) และจากการศึกษาของพงษ์พันธ์ อยู่ประเสริฐ (Phongpan, 1976 : XIII) พบว่าพ่อแม่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการศึกษาของบุตร ดังนั้นการวิจัยนี้เป็นการศึกษาความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียนหรือบุตรหลาน ผู้วิจัยจะใช้ตัวแปรความตั้งใจของผู้ปกครองที่จะสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนต่อ อธิบายความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียนด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำทางสังคม

วิกิกอโน (Viggiano, 1984 : 24-A) วิจัยทดสอบทฤษฎีการกระทำทางสังคมเกี่ยวกับแนวโน้มของโอกาสทางการศึกษาของสตรีในฮ่องกง การวิจัยพบว่าเป้าหมายของสตรีในฮ่องกงจะเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของปัจจัยด้านอาชีพ ค่านิยมของนายจ้าง สิกยภาพทางร่างกาย การแต่งงาน และประสบการณ์การทำงานของสตรี ชิพแมน (Shipman, 1985 : 1168-A) วิจัยเป้าหมายระบบโรงเรียนของรัฐ โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างระหว่างคินซ์เก่ากับคินซ์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ การวิจัยพบว่าโรงเรียนเป็นสถาบันเชื่อมโยงให้เกิดปฏิสัมพันธ์กันระหว่างคน 2 กลุ่ม

ได้อย่างดี ฮอร์นเนอร์ (Horner. 1985 : 2331-A) วิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพโรงเรียน
 ในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยใช้ทฤษฎีการกระทำทางสังคมเช่นกัน โดยศึกษาในแง่ของความสามารถ
 ที่จะปรับเปลี่ยนเป้าหมาย ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน โรงเรียนให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูเป็นหน่วยวิเคราะห์ ฮิล (Hill. 1986 : 1697-A)
 ใช้ทฤษฎีการกระทำทางสังคมอธิบายการกระทำพฤติกรรมของบุคคล โดยวัดผ่านความตั้งใจหรือ
 เป้าหมาย การวิจัยพบว่าพฤติกรรมของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงตามวิธีการกระบวนการกลุ่ม ส่วน
 เฟลด์แมน (Feldman. 1986 : 2498-A) วิจัยเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 โดยใช้ทฤษฎีของพาร์สันวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ของบรรยากาศองค์การกับเป้าหมาย
 ของโรงเรียนเป็นไปได้ในทางบวก และดริสคอล (Driscoll. 1987 : 3546-A) ได้วิจัยโดย
 ใช้ทฤษฎีการกระทำทางสังคมศึกษาระเบียบกฎเกณฑ์และค่านิยม ผลการวิจัยพบว่า การตั้งใจจะกระทำ
 พฤติกรรมของแต่ละบุคคล บทบาท ความคิด และค่านิยม จะสัมพันธ์กับระเบียบ กฎเกณฑ์ และค่านิยม
 ของสังคมตามที่ Claude Levi-Strauss เรียกว่าเป็นทฤษฎีที่วิเคราะห์องค์ประกอบความคิด
 ความเชื่อของคนที่ได้รับอิทธิพลจากประเพณีและวัฒนธรรมทางสังคม

จากแนวคิดทฤษฎีการกระทำทางสังคม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัย
 จึงกำหนดตัวแปรความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ ซึ่งเป็นความตั้งใจของผู้ปกครองที่จะ
 สัมผัสสูญเสียให้บุตรหลานของตนเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ตามแนวคิดทฤษฎีนี้

โดยสรุปแล้ว ผู้วิจัยได้บูรณาการแนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยาและจิตวิทยา รวม 4 ทฤษฎี
 มาใช้ ก็เพื่อนำมากำหนดเป็นตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง คือ รายได้ของครอบครัว ระดับการ
 ศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง การคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน และความ
 ตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ และนำมากำหนดตัวแปรปัจจัยที่เกี่ยวกับนักเรียนเพศ ผล
 การเรียน จำนวนพี่น้อง และอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระมารวมกัน
 พยากรณ์ตัวแปรตามคือ ความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก
(Eastern Seaboard Development Programme)

สืบเนื่องจากการที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจไปสู่ส่วนภูมิภาค ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2531 : 1 - 4) โดยคัดเลือกและเน้นโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นเป้าหมายหลักสำหรับการพัฒนาอย่างชัดเจน เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการลงทุนทางเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมระดับภูมิภาคขนาดใหญ่ของประเทศ ซึ่งเป็นจุดสำคัญของการก้าวไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในอนาคต (Newly Industrialized Countries)

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย 8.3 ล้านไร่ ใน 3 จังหวัดคือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา สาเหตุที่คัดเลือกพื้นที่นี้เป็นเป้าหมายการพัฒนา เนื่องจากภาคตะวันออกมีข้อได้เปรียบในด้านแหล่งที่ตั้งคือ อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ติดต่อกับเชื่อมโยงกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นแหล่งที่มีแรงงานและวัตถุดิบหลายอย่างอันเป็นการเปิดประตูไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ตลอดแนวติดกับอ่าวไทย เป็นช่องทางเข้าออกที่สำคัญของสินค้า นอกจากนี้ภาคตะวันออกยังมีปัจจัยพื้นฐานค่อนข้างสมบูรณ์ คือมีเครือข่ายด้านการคมนาคม การสื่อสารเชื่อมโยงที่ดี มีท่าเรือน้ำลึก สนามบินอู่ตะเภา ก๊าซธรรมชาติ มีพื้นที่ขนาดใหญ่เพียงพอที่จะพัฒนาเป็นนิคมอุตสาหกรรม และสาธารณูปโภคต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จูงใจให้เอกชนเข้ามาลงทุนอย่างต่อเนื่อง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น พื้นที่เป้าหมายตามโครงการจึงได้รับการวางแผนและกำหนดนโยบายจากภาครัฐบาล ประกอบกับการประสานงานและร่วมมือจากเอกชน โดยในระยะแรก รัฐบาลจะลงทุนและพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานก่อนเพื่ออาศัยภาคอุตสาหกรรมเป็นจุดชักนำการพัฒนาและการลงทุนภาคอุตสาหกรรมจากเอกชนให้เกิดขึ้น โดยรัฐบาลได้วางแผนการพัฒนาไว้ดังนี้

จังหวัดชลบุรี จะเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคที่สำคัญในด้านธุรกิจการค้าและการบริหารงานภาครัฐบาล เช่น พัทยา จะมีเมืองท่องเที่ยวควบคู่ไปกับศูนย์กลางพาณิชย์ ธุรกิจการค้าและการบริการ

ศรีราชาจะเป็นย่านชุมชนอุตสาหกรรม แหลมฉบังจะเป็นท่าเรือพาณิชย์ขนถ่ายสินค้ากันสมัยของประเทศภาคอุตสาหกรรมเบา และอุตสาหกรรมส่งออก

จังหวัดระยอง จะเป็นศูนย์บริการและฐานการศึกษาค้นคว้าและวิจัยด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะเขตมาบตาพุดจะเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง

จังหวัดฉะเชิงเทรา จะเป็นศูนย์กลางของภาคอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรที่ใช้ผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก และเป็นศูนย์พักตู้สินค้า

จากแผนที่เป้าหมายการพัฒนา 3 จังหวัดดังกล่าว รัฐบาลได้คัดเลือกพื้นที่เร่งด่วนในการพัฒนาเป็นพิเศษระหว่างช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 5-6 โดยจัดตั้งเขตดังกล่าวในรูปของ "นิคมอุตสาหกรรม" ดังนี้

บริเวณแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี จะเป็นท่าเรือพาณิชย์สมัยใหม่ และเป็นแหล่งอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารการเกษตร ผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์ แปรรูปยางพารา พอกหนัง อีเล็กทรอนิกส์ นาฬิกา ของเล่น เครื่องกีฬา ยา ตลับลูกปืน และอื่น ๆ โดยรัฐบาลจัดบริการโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่อุตสาหกรรมที่เกิดขึ้น เช่น ท่าเรือพาณิชย์ ท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำหนองค้อมายังบริเวณแหลมฉบัง ทางรถไฟสายฉะเชิงเทรา-สัตหีบ แยกไปยังแหลมฉบัง เคหะชุมชน ถนนระบบสื่อสาร โทรคมนาคม การนิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น

บริเวณมาบตาพุด จังหวัดระยอง จะเป็นแหล่งอุตสาหกรรมสมัยใหม่ของประเทศ ซึ่งใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นวัตถุดิบในการผลิต และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ได้แก่ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ปุ๋ยเคมี ต่อเรือ และอุตสาหกรรมถลุงเหล็ก เป็นต้น โดยภาครัฐบาลจัดบริการโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่อุตสาหกรรมที่เกิดขึ้น เช่น ท่าเรือน้ำลึก ท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำคลองกรายมายังมาบตาพุด ทางรถไฟแยกจากสายฉะเชิงเทรา-สัตหีบ ไปยังแหล่งอุตสาหกรรม เคหะชุมชน ถนน ระบบสื่อสาร โทรคมนาคม การควบคุมป้องกันมลภาวะสิ่งแวดล้อม และการบริการต่อเนื่องอื่น ๆ

ช่วงปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) รัฐบาลได้ขยายการพัฒนาในรูปแบบการนิคมเพิ่มขึ้น ดังนี้

1. โครงการนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี (บ่อวิน) นิคมแห่งนี้มีพื้นที่ทั้งหมด 3,000 ไร่ ตั้งอยู่บริเวณถนนสาย 331 (ยุทธศาสตร์) ตำบลบ่อวิน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี แบ่งเป็นเขต

อุตสาหกรรมทั่วไป 631 ไร่ เขตอุตสาหกรรมส่งออก 531 ไร่ ในโครงการระยะที่ 1 ใช้งบลงทุน 1,400 ล้านบาท

2. โครงการนิคมอุตสาหกรรม เวลโกรว์ มีพื้นที่ทั้งหมด 3,000 ไร่ แบ่งออกเป็นเขตอุตสาหกรรมทั่วไป 1,660 ไร่ เขตอุตสาหกรรมส่งออก 500 ไร่ เขตพาณิชย์กรรม 71 ไร่ และสาธารณูปการ 699 ไร่ ตั้งอยู่บริเวณถนนบางนา-ตราด กม.36 อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้งบลงทุนประมาณ 2,640 ล้านบาท

3. โครงการนิคมอุตสาหกรรมบางปะกง อินดัสเตรียลปาร์ค มีพื้นที่ 2,000 ไร่ แบ่งเป็นเขตที่พักอาศัย และพื้นที่สาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ใช้งบลงทุนประมาณ 1,800 ล้านบาท จากเป้าหมายการพัฒนาเหล่านี้ รัฐบาลจึงวางแผนการพัฒนาพื้นที่อันประกอบด้วยแผนงานใหญ่ ๆ 3 ด้านคือ

1. การจัดระบบบริการ โครงสร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง เช่น ถนน ไฟฟ้า รถไฟ น้ำประปา ฯลฯ

2. การพัฒนาด้านอุตสาหกรรม ประกอบด้วย อุตสาหกรรมหนักบริเวณมาตาบุตร อุตสาหกรรมเบาและอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกบริเวณแหลมฉบัง และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เอากันให้ความสนใจมาลงทุน เช่น อู่ซ่อมเรือ โรงงานประกอบแท่นเจาะสำรวจในทะเล ฯลฯ

3. การพัฒนาชุมชนและบริการสังคม เพื่อรองรับแรงงานอุตสาหกรรมที่จะเพิ่มขึ้น ตลอดทั้งประชากรที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในท้องถิ่น ให้สามารถตั้งถิ่นฐานและมีที่ทำมาหากินอย่างถาวร ได้แก่ การพัฒนาสถานศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสาธารณสุข และบริการด้านต่าง ๆ

การพัฒนาชุมชนและบริการสังคม เป็นแผนงานหลักหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อรองรับความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนพัฒนาการศึกษา และสังคมให้สอดคล้องเหมาะสมกับการพัฒนาทุก ๆ ด้านในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานดังนี้

1. จัดและพัฒนาระบบบริการสังคมด้านการศึกษา สาธารณสุข แรงงาน ศิลปวัฒนธรรม นันทนาการ ความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ที่อยู่อาศัยและการจัดรูปแบบการ

ปกครองท้องถิ่นให้กับชุมชนใหม่และชุมชนเดิมของจังหวัดให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลง
ของประชากรและเลือกอำนาจต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม

2. พัฒนาศูนย์สุขภาพชุมชนให้มีคุณภาพ จริยธรรม และทักษะต่าง ๆ ที่สนองต่อความ
ต้องการแรงงานในอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ และการอยู่ร่วมในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 9)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการศึกษาใน
เขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ควรมีดังนี้

1. ขยายการศึกษาทุกระดับทุกประเภท เพื่อสนองความต้องการของชุมชนและรองรับ
ความเจริญเติบโตของภาคตะวันออก โดย

- 1.1 ขยายการศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทที่มีอยู่เดิม
- 1.2 ขยายการศึกษาโดยจัดตั้งสถานศึกษาใหม่
- 1.3 ขยายบริการในการจัดฝึกอบรบวิชาชีพ

2. ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท ให้สอดคล้องกับความต้องการของ
ชุมชน และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของภาคตะวันออก

- 2.1 พัฒนาเนื้อหาวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 2.2 พัฒนาเนื้อหาวิชาการที่เกี่ยวกับพื้นฐานอาชีพ
- 2.3 พัฒนาการเรียนการสอนด้านจริยธรรมและค่านิยม
- 2.4 พัฒนาและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา

จากโครงการพัฒนานั้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก และแผนพัฒนาการศึกษาและ
สังคมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลออกดังกล่าว ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้องนำมากำหนดตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมของนักเรียน
เพื่อพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของกำลังแรงงาน
2. ตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมของ โครงการพัฒนานั้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

ซึ่งประกอบด้วย 3 ตัวแปรย่อยคือ

- 2.1 ความต้องการกำลังคนของภาคอุตสาหกรรม
- 2.2 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ
- 2.3 คุณลักษณะของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ

1. ความหมายของกำลังแรงงาน

เบลลิง (Bellante. 1983 : 69 - 70) ให้ความหมายว่า บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ที่ไม่ได้อยู่ในสถานศึกษาหรือสถานจองจำและอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกันทั้งที่มีงานทำ และไม่มีการทำในสัปดาห์แห่งการสำรวจ กำลังแรงงานตามความหมายนี้รวมถึงกำลังกองทัพด้วย

สำนักสำมะโนประชากรของสหรัฐอเมริกา (United State Bureau of the Census) ได้ให้คำจำกัดความของกำลังแรงงานเช่นเดียวกับพจนานุกรมทางเศรษฐศาสตร์ และพจนานุกรมทางเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ (Dictionary of Economics. 1978 : 199; Dictionary of Economics and Business. 1979 : 263) ว่าหมายถึงบุคคลอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป ที่มีงานทำในตลาดแรงงาน โดยได้รับค่าจ้างในสัปดาห์แห่งการสำรวจ ผู้มีงานทำประจำแต่หยุดงานชั่วคราว ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการเกษตรหรือธุรกิจในการครอบครัวย่างต่ำสัปดาห์ละ 15 ชั่วโมง โดยไม่ได้รับค่าจ้าง และผู้ว่างงาน

ชีแชน (Sheehan. 1978 : 165) ได้จัดประเภทบุคคลที่อยู่ในกำลังแรงงานเป็น 4 ประเภท ประเภทแรกคือ ผู้มีงานทำเต็มที่ได้แก่ ผู้ที่ทำงานในตลาดแรงงาน โดยมีรายได้จากการทำงาน ประเภทที่สองคือบุคคลในประเภทแรกแต่ระหว่างสัปดาห์แห่งการสำรวจได้หยุดงาน เนื่องจากเจ็บป่วย ลาหยุดพักผ่อน โรงงานปิด เป็นต้น ประเภทที่สามคือ ผู้ที่ทำงานต่ำกว่าระดับได้แก่ ผู้ทำงานทางการเกษตรหรือธุรกิจในครอบครัวมีเวลาทำงานไม่ต่ำกว่าสัปดาห์ละ 15 ชั่วโมง โดยไม่ได้รับค่าจ้าง ประเภทที่สี่คือ ผู้ว่างงาน ได้แก่ ผู้ที่ต้องทำงานแต่ไม่มีงานทำในสัปดาห์แห่งการสำรวจ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2526 : 14) ได้ให้ความหมายของกำลังแรงงานว่า หมายถึงบุคคลในวัยแรงงาน อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่มีความสามารถทำงานได้ และมีความประสงค์ที่จะทำงาน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ผู้มีงานทำเต็มที

หมายถึง บุคคลในวัยแรงงานที่มีงานทำ โดยมีชั่วโมงทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ 35 ชั่วโมงเป็นอย่างต่ำ มีรายได้ไม่ต่ำกว่ามาตรฐาน และลักษณะงานที่มีความสอดคล้องกับการศึกษาที่ได้รับ และผู้ว่างงาน หมายถึงบุคคลในวัยแรงงานที่มีความประสงค์จะทำงาน แต่ไม่สามารถหางานได้ หรือทำงานทำไม่ได้แต่ไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเรียนต่อและไม่เรียนต่อของผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยจึงให้คำจำกัดความ "กำลังแรงงาน" ว่าเป็นบุคคลในวัยแรงงานที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างน้อยมีงานทำเต็มที่ มีรายได้สูงกว่ามาตรฐาน และงานที่ทำมีความสอดคล้องเหมาะสมกับระหว่างลักษณะงานและความรู้ความสามารถ การศึกษาอบรมของบุคคล

2. ตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมของ โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งตะวันออก

ผู้วิจัยขอทำความเข้าใจให้ตรงกันในความหมาย "การรับรู้" ซึ่งการรับรู้ในที่นี้หมายถึง การรับรู้ข่าวสารของนักเรียน จากคูบอสกัส และพาลอมบา (Jakubauskas and Palomba, 1975 : 55) ได้สรุปองค์ประกอบสำคัญในการวางแผนเลือกประกอบอาชีพของกำลังแรงงานแต่ละคน หนึ่งในสี่ประการที่สำคัญคือองค์ประกอบด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพ เกี่ยวกับประเภทของงาน ลักษณะงาน รายได้ พื้นความรู้ที่ต้องการ การแข่งขันกันเข้าทำงาน ระบบค่านิยมในสังคม ฮัลเบอร์ต (Hulbert, 1981 : 469 - 471) ผู้เสนอทฤษฎีสว่างหางานอธิบายถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีงานทำและการว่างงาน ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารแรงงาน โอกาสการมีงานทำ และทักษะการทำงาน คาร์นอย (Carnoy, 1977 : 29) กล่าวถึงสาเหตุสำคัญ 2 ประการของการมีงานทำและไม่มีการมีงานทำ คือ ความไม่มีประสิทธิภาพของระบบข่าวสารข้อมูล ทำให้ไม่ทราบว่ามีงานอะไรบ้างในตลาดแรงงาน กับการทำงานที่ไม่ได้รับการฝึกฝนให้มีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการปรับตัวของระบบเศรษฐกิจ

ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อม เป็นการรับรู้ข่าวสารข้อมูลด้านแรงงานของภาคอุตสาหกรรมในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบด้วย 3 ตัวแปรย่อย ดังนี้

1. ความต้องการกำลังคนของภาคอุตสาหกรรม
2. ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ
3. คุณลักษณะของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ

ความต้องการกำลังคนของภาคอุตสาหกรรม

การศึกษาความต้องการกำลังคนหรือการเข้าสู่แรงงานโดยทั่วไป หมายถึง การศึกษาถึงผลของการตัดสินใจและพฤติกรรมในการเข้าสู่กำลังแรงงานในแนวกว้างเน้นภาพรวม นักเศรษฐศาสตร์แรงงานจะทำการศึกษาค้นคว้าผลของการเข้าสู่กำลังแรงงานในรูปอุปสงค์ อุปทาน กล่าวคือ ศึกษาถึงปริมาณการมีงานทำ ปริมาณการว่างงาน อัตราการเข้าสู่กำลังแรงงาน รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลของการเข้าสู่กำลังแรงงานด้านตลาดแรงงาน ค่าจ้าง การรับบุคคลเข้าทำงาน การปลดคนงาน ราคาสินค้า และการใช้เทคโนโลยีแทนกำลังคน (Bertrand and Squire. 1981 : 450 - 451) จากรายงานการประชุมวิชาการเรื่อง "การคาดหวังความต้องการกำลังคนตามแผนพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก" ณรงค์ชัย อัครเศรณี ได้รายงานความคาดหวัง ความต้องการกำลังคนภาคอุตสาหกรรมขนาดหนักประมาณ 3,000 คน อุตสาหกรรมเบาและการส่งออก 2,800 คน อุตสาหกรรมการแปรรูปทรัพยากร 5,000 คน อุตสาหกรรมเบาและซ่อมแซมเรือ ประมาณ 4,200 คน (ซึ่งเป็นการคาดคะเนในช่วง 10 ปี) รวมทั้งสิ้นความต้องการกำลังคนจะมีประมาณ 15,000 คน ทั้งนี้ไม่ได้รวมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การจ้างงานในการศึกษาและสาธารณสุข และการบริหารประเทศด้านต่าง ๆ (ณรงค์ชัย อัครเศรณี. 2526 : 53 - 67) สมบูรณ์ เกตุแก้ว (2525 : 35 - 38) ได้วิเคราะห์ให้เห็นค่อนข้างชัดเจนว่าแผนพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออกนั้นมีความต้องการกำลังคนเท่าไร โดยพิจารณาว่าโรงงานต่าง ๆ ที่จะกล่าวถึงจะมีเทคโนโลยีสมัยใหม่ จึงมีความต้องการกำลังคนค่อนข้างจำกัด ดังนี้

ตาราง 1 ความต้องการกำลังคนของแผนพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก

ชนิดของ โรงงาน	จำนวนแรงงาน	
	แรงงานระดับสูง	แรงงานระดับต่ำ
โรงงานแยกก๊าซธรรมชาติ	135	-
โรงงานปุ๋ยเคมี	400	250
โรงงานเปโตรเคมีคอล	350	-
โรงงานอุตสาหกรรมเบาเพื่อส่งออก	1,000	25,000
โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	100	11,000

สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ คงต้องอาศัยแรงงานชั่วคราวภายในประเทศที่ลี้ภัยมาจากภาคอีสานหรือผู้มีรายได้น้อยในท้องถิ่น ส่วนแรงงานระดับวิศวกรบริษัทผู้รับเหมาคงจะนำเข้ามาจากประเทศแม่เป็นส่วนใหญ่จากการศึกษาของกรมพัฒนาชุมชน (กองฝึกอบรม กรมพัฒนาชุมชน. 2533 : 45) ที่ได้ศึกษาปัญหาความต้องการด้านการประกอบอาชีพของประชาชนในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 จังหวัด พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นอยากเข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมากกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้ ในปัจจุบัน โรงงานรับคนงานในท้องถิ่นน้อย เพราะประชาชนในท้องถิ่นขาดความรู้และทักษะวิชาอาชีพ ประชาชนต้องการให้ทางราชการฝึกอบรมด้านวิชาชีพให้ ส่งเสริมอาชีพใหม่ ๆ แก่ชุมชน และสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ และจากผลการวิจัยภาคสนาม เรื่องปัญหาและความต้องการกำลังคนในเขตอุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะของ ของสำนักงานพัฒนาชุมชนเขต 2 (2532 : 39 - 70) ใช้วิธีสัมภาษณ์และสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ประชากรในแผนพัฒนาอุตสาหกรรมมาบตาพุด และเมืองใหม่จะเพิ่มเป็น 100,000 คน

ในปี 2534 การจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมและท่าเรือ ประมาณว่าในปี 2534 จะใช้คนงานทั้งหมดประมาณ 5,400 คน และจะมีแรงงานเกิดทางอ้อมอีก 6,500 คน รวมเป็นประมาณ 11,900 คน และในปี 2543 จะมีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 35,900 คน โดยแยกเป็นแรงงานของโรงงานประมาณ 17,900 คน และแรงงานทางอ้อมประมาณ 18,000 คน ทั้งนี้ไม่รวมแรงงานชั่วคราวที่จะเข้าไปทำการก่อสร้างด้าน โครงสร้างพื้นฐานและ โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่จะเพิ่มขึ้นอีกในระยะต่อไป

จากการศึกษาความต้องการด้านกำลังคนของภาคอุตสาหกรรมตามโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกดังกล่าว ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อม เป็นตัวแปรย่อยที่ 1 คือ "ความต้องการกำลังคนของภาคอุตสาหกรรม" วัดได้โดยการสอบถามความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนในรูปประโยคคำถาม แล้วให้เลือกตอบ (Multiple Choice) ผู้ตอบได้คะแนนมาก แสดงว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารข้อมูลสูง

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ

ตัวแปรระดับการศึกษานี้ นักเศรษฐศาสตร์ที่วิเคราะห์ปัญหาตามทฤษฎีเศรษฐกิจโครงสร้าง ได้อธิบายว่า การขยายการศึกษาต้องให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน มิเช่นนั้นจะเกิดความไม่สมดุลย์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์กับการมีงานทำและการว่างงานทั้งสิ้น (Supachai and Larsson. 1979 : 8) กลุ่มนักเศรษฐศาสตร์ที่เน้นปัญหาโครงสร้างยังพิจารณาถึงความไม่สมดุลย์ในด้านต่าง ๆ ให้ชัดเจน เช่น นิพนธ์ นีพวงศกร (2525 : 15) ได้ศึกษาความไม่สมดุลย์ระหว่างการขยายตัวของการศึกษาบางสาขาในประเทศไทย โดยเฉพาะสาขาสังคมศาสตร์กับความต้องการของตลาดแรงงานผลที่เกิดขึ้นคือการว่างงาน โดยเปิดเผยทั่วไปของนักคิดที่มุ่งหวังจะได้อ่านดี ส่วนทฤษฎีทุนมนุษย์ (Mark Blaug. 1971) มีแนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรด้านการศึกษาว่า ความสามารถทางการผลิตของบุคคลถูกกำหนดโดยปริมาณและการลงทุนเพื่อพัฒนาตนเองซึ่งหมายถึงการลงทุนเพื่อการศึกษาและการฝึกอบรมนั่นเอง ในการตัดสินใจลงทุนเพื่อการศึกษาขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ ผลตอบแทนที่จะได้รับทั้ง เป็นผลตอบแทนทางสังคมและผลตอบแทน

ส่วนบุคคล ในทางเศรษฐกิจ ได้มีการศึกษาพบว่าในประเทศไทยอัตราผลประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากการลงทุนทางการศึกษาระดับประถมศึกษาถึง 20% เมื่อเทียบกับมัธยมศึกษา ซึ่งมี 11% และการศึกษาที่สูงกว่านั้นมี 11% เช่นเดียวกับทฤษฎีทุนมนุษย์นำไปสู่ข้อสรุปได้ว่า คนที่จะมีงานทำต้องมีการศึกษาอบรม และมีทักษะในการทำงาน

ทฤษฎีการจัดลำดับและการคัดเลือก (Carnoy. 1977 : 429) ได้ชี้ว่าการศึกษาล่าเรียนเป็นเครื่องมือที่จะทำการจัดลำดับและคัดเลือกลูกจ้างที่พึงปรารถนาจากจำนวนคนที่มาสมัครงาน โดยที่สมมติฐานของการคัดเลือก (Screen) และการจัดลำดับถือว่าการศึกษาไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่เป็นเครื่องมือในการจัดคนเข้าทำงาน เพราะนักเศรษฐศาสตร์ทั่ว ๆ ไป คิดว่าการคัดเลือกจะทำให้ผลผลิต (Output) มีคุณภาพดี นายจ้างไม่ต้องลงทุนมากในการฝึกฝน แต่ก็มีข้อโต้แย้งว่าการศึกษาในโรงเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลให้แรงงานมีคุณภาพดี และถือว่าการศึกษาในโรงเรียนยิ่งสูงเท่าใด จะทำให้การฝึกฝนทำได้ง่ายยิ่งขึ้น จากทฤษฎีนี้จะเห็นได้ว่าการรับคนเข้าทำงานนั้น นายจ้างจะพิจารณาถึงลักษณะสำคัญหลายประการด้วยกัน เช่น ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษาที่สำเร็จ สาขาวิชา ความรู้ความสามารถ ตลอดจนคุณลักษณะอื่น ๆ นอกจากนี้ในการศึกษาพฤติกรรมทางเศรษฐกิจโดยใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยา มาประยุกต์เข้ากับการตัดสินใจของหน่วยจ้างงานที่จะรับบุคคลเข้าทำงาน พบว่านายจ้างส่วนใหญ่มักตัดสินใจเลือกจ้างผู้ที่มีผลการเรียนดีมีความรอบรู้กว้างขวาง เพราะเชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถและจะทำงานได้ดีด้วย (Putty. 1980 : 5018-A)

จากการศึกษาของปิง อึ้ง ฟอง และววย หลิว (Pang Eng Fong. 1975) เรื่องการศึกษา รายได้ และการเลื่อนตำแหน่งในประเทศสิงคโปร์ ตัวแปรที่ศึกษาตัวหนึ่งคือ การศึกษาและฝึกอบรมในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรปัจจัยที่มีลักษณะของบุคคลที่เกี่ยวกับการศึกษาอบรมมีอิทธิพลต่อรายได้เหนือกว่าตัวแปรด้านชีวิตสังคม ชั่วโมงทำงาน และตัวแปรด้านอื่น ๆ และยังพบอีกว่าจำนวนปีที่ทำการศึกษายู่ในโรงเรียนเป็นตัวแปรสำคัญ หมายความว่าคนที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีโอกาสเลื่อน ไปสู่ตำแหน่งงานระดับสูง ได้มาก

ฟราย (Fry. 1976) วิจัยเรื่องผลของการศึกษาที่มีผลต่อการประกอบอาชีพ ตัวแปรสำคัญที่ศึกษาคือจำนวนปีที่ศึกษาในโรงเรียน และสถาบันการศึกษาที่เรียนผลการศึกษานพบว่า ตัวแปร

สองตัวดังกล่าวมีความสัมพันธ์ต่อการประกอบอาชีพ กล่าวคือผู้สำเร็จการศึกษาระดับสูงและได้ผ่านสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงจะมีโอกาสในการประกอบอาชีพสูงกว่าบุคคลอื่น และผลการศึกษาของเจ็อบันท์ จงสถิตอยู่ (2524) เรื่อง การศึกษากับการบรรลุผลทางเศรษฐกิจและสังคม สอดคล้องกับผลการวิจัยของฟราย ที่ว่า ตัวแปร จำนวนปี และสถาบันการศึกษาที่เรียนมีความสัมพันธ์ต่อรายได้และลักษณะงานของบุคคล

สแตนดิงและชีแฮน (Standing and Sheehan. 1978) ศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเข้าสู่แรงงานของสตรีในสิงคโปร์ พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานสตรีได้แก่การศึกษา ภาษา สถานภาพการสมรส ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบได้แก่ รายได้ครอบครัว จำนวนบุตร สอดคล้องกับการศึกษาของทั้งสองคนที่ศึกษาเรื่องเดียวกันในประเทศศรีลังกา ที่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานสตรีที่สำคัญ ได้แก่ การศึกษา และจำนวนบุตร

ในการศึกษาตัวแปร "ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ" ได้มีรายงานการวิจัยเรื่อง "ความต้องการคุณลักษณะของแรงงานภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ของสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12 (2532 : 38) ได้กล่าวถึงการศึกษาตัวแปรด้านความสามารถของพนักงานว่า พนักงานระดับการศึกษาขั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังมีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอที่ออกมาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พนักงานที่เข้าทำงานควรมีพื้นฐานความรู้การศึกษาอย่างต่ำระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือ 6 และส่วนใหญ่พนักงานจะมีพื้นฐานความรู้ด้านวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษไม่ดีพอ ไม่สามารถใช้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานพัฒนาชุมชนเขต 2 ได้ศึกษา (สำนักงานพัฒนาชุมชนเขต 2. 2532 : 71 - 75; อ้างอิงมาจาก ลิปป์เนท์ เกตุทัต. 2526) เรื่องการศึกษาเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม : โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกได้กล่าวว่า โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมของพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาและสังคมหลายประการ เช่น ในระหว่างการจัดสร้างนิคมอุตสาหกรรมและ โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ คนว่างงานจากต่างจังหวัดและภาคอื่น ๆ จะย้ายเข้ามาทำงานในบริเวณนี้ แต่เมื่อการก่อสร้างได้เสร็จสิ้นแล้ว บุคคลเหล่านี้ก็จะต้องว่างงานอีกเนื่องจากอุตสาหกรรมหลักเหล่านั้นต้องการแรงงานระดับช่างฝีมือและระดับปริญญา

จากการศึกษาเรื่องสภาพการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ของ อุไรวรรณ แสงทิริฎ (2529) และเรื่องสภาพ กิจกรรม และแนวโน้มการจัดการศึกษาเอก โรงเรียนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ของ เรืองศักดิ์ ศรีสงค์ และคนอื่น ๆ (2529) ชี้ให้เห็น ตรงกันว่า กำลังคนในโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกมีอยู่หลายระดับ ระดับแรก คือ กลุ่มบุคคลที่มีความชำนาญสูงที่ต้องมาจากต่างประเทศ เพื่อดำเนินการควบคุมเครื่องจักร เครื่องมือต่าง ๆ ที่ประเทศไทยยังขาดความชำนาญด้านนี้ ระดับที่สองคือกลุ่มบุคคลผู้ปฏิบัติงาน ที่เป็นแรงงานระดับกลาง ซึ่งต้องมีความชำนาญตามประเภทของอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้น เช่น เคมี เอนจิเนียริง บีโตรเคมี วิศวกรรมน้ำมัน วิศวกรรมท่อเรือ วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมโรงงาน คอมพิวเตอร์ ความรู้ทางด้านผังเมือง และด้านสังคมศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งอย่างน้อยก็ต้องมีความรู้ พื้นฐานระดับอนุปริญญา ส่วนแรงงานระดับต่ำหรือระดับปฏิบัติการจะต้องมีการฝึกอบรมเรื่องอาชีพ ใหม่ ๆ และควรจะมีความรู้พื้นฐานระดับมัธยมศึกษา และผลการวิจัยภาคสนามของสำนักงานพัฒนา ชุมชนเขต 2 (2532) เกี่ยวกับทัศนคติในทางบวกต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายฝั่งทะเล ตะวันออกของประชาชน ซึ่งมีความหวังว่า โรงงานเมื่องานก็มา เพราะอาชีพเต็ม เช่น การทำไร่ ไร่จ้าง หรือการขายแรงงานไม่มีความมั่นคง ลู่งานโรงงานไม่ได้ พ่อแม่บางคนก็เตรียมส่งบุตร หลานเข้าไปขอรับการฝึกอบรมจากโรงงาน ประชาชนมีความเต็มใจที่จะเรียนต่อหรือฝึกอบรม หากทำให้เกิดการจ้างงานภายหลังการเรียนและฝึกอบรมนั้น ๆ ฉะนั้นในทัศนคติของประชาชนใน พื้นที่เริ่มตระหนักว่าการเรียนต่อและการฝึกอบรมวิชาชีพใหม่ ๆ จะต้องมีมาคู่กับการมีงานทำ หรือ เพื่อเกิดการเตรียมพร้อมที่จะมีงานทำ

ในการวิจัยครั้งนี้ตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมคือ "ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของแรงงาน ที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ" เป็นตัวแปรย่อยที่ 2 ซึ่งวัดได้โดยการสอบถามความรู้ ความเข้าใจ ของนักเรียนในรูปประโยคคำถาม แล้วให้เลือกตอบ (Multiple Choice) ผู้ที่ตอบได้คะแนน มาก แสดงว่าเป็นผู้มีการรับรู้ข่าวสารสูง

คุณลักษณะของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ

คุณลักษณะของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ ตัวแปรใหม่หมายถึงคุณสมบัติของกำลังคน ที่หน่วยว่าจ้างต้องการจ้าง นอกเหนือจากการพิจารณาเรื่องระดับการศึกษาของแรงงาน จากทฤษฎีการจัดลำดับและการคัดเลือกดังกล่าวมาแล้วนอกเหนือจากที่นายจ้างจะต้องพิจารณาว่าบุคคลที่เหมาะสมกับตำแหน่งงานควรมีการศึกษาอบรมระดับใดแล้ว นายจ้างจะพิจารณาถึงคุณลักษณะของแรงงานด้วย เพื่อคัดเลือกบุคคลให้ได้ดีที่สุดจากผู้สมัครงาน ในการจัดลำดับคนเข้าทำงาน นายจ้างจะคัดเลือกบุคคลที่มีทักษะทางเทคนิคขั้นสูง คือมีลักษณะที่สามารถฝึกฝนได้ เพื่อจะได้เพิ่มผลผลิตของตนเองให้สูงขึ้น ทักษะเหล่านี้บุคคลได้มาจากการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพราะทฤษฎีนี้ถือว่าการศึกษามิได้ช่วยเพิ่มผลผลิตของแรงงานโดยตรง แต่เป็นเครื่องมือนำมาวัดความสะดวกให้แก่ นายจ้างเพื่อพิจารณาว่าผู้ใดที่สามารถนำมาฝึกฝนได้ง่ายกว่าคนอื่น คุณลักษณะการง่ายต่อการฝึกฝนนี้ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของงานแต่ละประเภทด้วย จุดเน้นของทฤษฎีจึงอยู่ที่การตัดสินใจของหน่วยจ้างงาน โดยพิจารณาจากคุณลักษณะของกำลังแรงงานที่มาสวมครงานนั้น

ในการกำหนดตัวแปร "คุณลักษณะของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ" จากรายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการคุณลักษณะของแรงงานภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกของสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12 (2532) พบว่า ผู้ประกอบการหรือผู้จัดการโรงงานอุตสาหกรรม และบริษัทให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะเป็นอันดับแรกของพนักงาน ในด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร การตรงต่อเวลา สุขภาพแข็งแรง คล่องแคล่วว่องไว มีระเบียบวินัย มีความรักและผูกพันในองค์กร มีน้ำใจโอบอ้อมอารี มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความฉลาดคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รักความสะอาด มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความชำนาญในเชิงวิชาชีพ มีความสามัคคี เชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ตามลำดับ ส่วนเหตุผลที่พิจารณาด้านวิชาการเป็นระดับรอง เนื่องจากความรู้วิชาการและทักษะสามารถฝึกฝนได้ โรงงานและบริษัทก็ดำเนินการอยู่แล้ว คุณลักษณะเป็นเรื่องปลูกฝังยาก ต้องใช้ระยะเวลาตั้งแต่เด็ก จากการศึกษาของสุภัทย์ นันทนาการศึกษานแห่งประเทศไทย (2526 : 85) มีความต้องการคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของ

ผู้สมัครงานดังนี้ ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ทำงานเสิร์ฟรวดเร็ว กระตือรือร้นว่องไว มีความชำนาญงานฝีมือ มีความรับผิดชอบ มีความสุภาพพูดจาไพเราะ มีความตั้งใจทำงาน รักงาน มีความตรงต่อเวลา มีความอดทน เป็นคนมีระเบียบวินัย รักความสะอาด มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้าใจลูกค้า ไม่ดื่มสุราและสูบบุหรี่ขณะทำงาน ร่างกายแข็งแรง มีประสบการณ์การทำงานหลายปี อภิศันติ (2531 : 4) ศึกษาพบว่าสถานประกอบการต่าง ๆ หลายแห่งให้ความสนใจด้านคุณลักษณะ เช่น บุคลิกภาพ ความขยันอดทน ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา รับผิดชอบ และมีมนุษยสัมพันธ์ เป็นอันดับแรก โดยให้เหตุผลว่า ความรู้ด้านวิชาการสามารถฝึกอบรมได้ในโรงงาน ซึ่งตรงกับข้อกำหนดคุณภาพของผู้จบอาชีวศึกษาที่ตลาดแรงงานต้องการของกรมอาชีวศึกษา คือบุคลิกดี มีความขยันอดทน ซื่อสัตย์สุจริต รู้จักรับผิดชอบ รู้สิ่งทันสมัย เป็นผู้ใหญ่ใจดีขี้บ่นไม่ขาดมนุษยสัมพันธ์ และริเริ่มสร้างสรรค์ปริมาณ ส่วนชวลิต บุญะไทย (2534) ให้สัมภาษณ์ที่โรงงานจังหวัดระยอง กล่าวว่าหัวใจสำคัญของผู้ประกอบการที่ต้องการแรงงานมีคุณลักษณะเป็นคนอดทน มีวินัย ความซื่อสัตย์ และความขยัน การศึกษาของสวัสดี ใจเย็น (2529) จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครอง นักเรียน นิสิต และนักศึกษา ในจังหวัดระยอง มีความคิดเห็นพ้องกันถึงลักษณะนิสัยที่จำเป็นและประโยชน์ในการทำงานประกอบอาชีพว่า จะต้องเป็นคนอดทน ซื่อสัตย์ ขยัน ใจดี ไม่คุดคายเป็นตัวเอง และตรงต่อเวลา และจากการศึกษาถึงการเลิกจ้างแรงงานของผู้ประกอบการมักมีสาเหตุเนื่องมาจากการทุจริตต่อหน้าที่ ชอบลักขโมย ไม่ซื่อสัตย์ชอบหนีงาน ไม่ตรงต่อเวลา ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ตั้งใจทำงาน ดื่มสุรา ติดยาเสพติด เล่นการพนัน ทะเลาะวิวาท ไม่ทำตามคำสั่งนายจ้าง ประพฤติผิดร้ายแรง ทำงานล่าช้าบกพร่อง พูดจาไม่สุภาพ ขาดความกระตือรือร้น เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 87 - 88)

โรงงานอุตสาหกรรม บริษัท หรือสถานประกอบการต่าง ๆ จะรับพนักงานเข้าปฏิบัติงาน โดยให้ความสนใจด้านวิชาการ ความรู้ การศึกษา เป็นอันดับรอง แต่จะให้ความสนใจอันดับแรกในเรื่องคุณภาพ ด้านบุคลิกภาพ ความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ และมีมนุษยสัมพันธ์ โดยให้เหตุผลว่าความรู้ด้านวิชาการต่าง ๆ ทั้งหลายนั้น ฝึกฝนอบรมในโรงงานได้ และถึงอย่างไรก็ต้องมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทันสมัยที่ต้องฝึกฝนปฏิบัติกันตลอดเวลาอยู่แล้ว แต่เรื่อง

คุณลักษณะ เป็นคุณสมบัติส่วนตัวที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไข ในขณะที่ปฏิบัติงานได้ (สำนักงาน
ศึกษาธิการ เขต เขตการศึกษา 12. 2532 : 7)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดตัวแปร "คุณลักษณะของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ"
เป็นตัวแปรย่อยที่ 3 ของตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมของนักเรียน วัดได้โดยการสอบถามความรู้
ความเข้าใจของนักเรียนในรูปประโยคคำถามแล้วให้เลือกตอบ (Multiple Choice) ผู้ตอบ
ที่ได้คะแนนมากแสดงว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารสูง

การที่ผู้วิจัยกำหนดตัวแปร 3 ตัวแปรย่อยของการรับรู้สภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรเกี่ยวกับการ
การรับรู้ของบุคคลคือ การรับรู้ของนักเรียน ก็เนื่องมาจากตัวแปรเกี่ยวกับการรับรู้ของบุคคลสัมพันธ์
กับความตั้งใจในการที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลดังเช่นงานวิจัยของสุรพล กาญจนะจิตรา
(Kanchanachitra. 1976) เห็นว่าการรับรู้ข่าวสาร เช่น การรับฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์
การติดต่อกับเมือง ฯลฯ นั้นส่งผลต่อพฤติกรรมการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของบุคคล
ส่วนนี้สุรพล ชันธไชย และคนอื่น ๆ (2529 : 26 - 35) ก็พบว่า การรับรู้ข่าวสาร รู้แหล่ง
ที่มาของข่าวสาร และมีความเข้าใจในข่าวสารจะทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมร่วมมือกับกิจกรรม
สาธารณสุขมูลฐานมากขึ้น นอกจากนี้อารยา วัฒนกิจ (2526) และอาสาฬห์ เกษทรักษ์
(2525) ก็ได้วิจัยพบว่าบุคคลที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐมากกว่าจะเข้าไปร่วมใน
กิจกรรม โครงการพัฒนาสูงกว่าบุคคลที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อย และอนุภาพ ภิรลภ
(2528) ก็พบว่าความใกล้ชิดติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมใน
โครงการพัฒนาของประชาชน ซึ่งลักษณะความใกล้ชิดนี้แสดงถึงการรับรู้ข่าวสาร นอกจากนี้
สมาคมสาธารณสุขของอเมริกา (American Public Health Association. 1983 :
35 - 38) ได้ชี้ให้เห็นว่า การที่บุคคลเข้าไปเป็นสมาชิกของชมรมหรือสมาคม จะแสดงให้เห็น
ว่าบุคคลนั้นก็จะรับรู้ข่าวสารและเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าบุคคลที่ไม่เคยเป็นสมาชิก
ฉะนั้น ในการวิจัยผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อม โดยการวัดตัวแปรย่อย
3 ตัวแปร เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารของนักเรียนซึ่งมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำ
พฤติกรรมการเรียนต่อตั้งที่กล่าวมาแล้ว การวัดตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย

ตัวแปรย่อย 3 ตัวแปรนี้ วัดได้โดยใช้แบบสอบถามวัดการรับรู้ในรูปประโยคคำถามแล้วให้เลือก
ตอบ (Multiple Choice) จำนวน 20 ข้อ ผู้ตอบที่ได้คะแนนมากแสดงว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้
ข่าวสารสูง และน่าจะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน โดยดำเนินการดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2534 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 จังหวัดคือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา จำนวน 35,895 คน ในสังกัดโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด เทศบาล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมประชาสัมพันธ์ ทบวงมหาวิทยาลัย กรมสามัญศึกษา และเมืองพัทยา กับผู้ปกครองของนักเรียนดังกล่าวจำนวนเท่ากันคือ 35,895 คน

ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการอภิปรายผลและข้อสังเกตของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดจำแนกโรงเรียนตามลักษณะที่ตั้งเป็น 2 ประเภทคือ โรงเรียนประถมศึกษาในเมืองหมายถึงโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล สุขาภิบาล และเมืองพัทยา กับโรงเรียนประถมศึกษานอกเมืองหมายถึงโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล และสุขาภิบาล ซึ่งมีโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองจำนวน 483 โรงเรียน และมีโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเมืองจำนวน 565 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการสุ่มมาจากประชากรตามอัตราส่วนและจำนวนของแต่ละจังหวัด โดยทำการสุ่มตามหลักและวิธีการแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แบ่งตามลักษณะที่ตั้งของโรงเรียนในเมืองและนอกเมือง แต่เนื่องจากอัตราส่วนของ

จำนวนโรงเรียน จำนวนนักเรียน และลักษณะที่ตั้งแต่ละจังหวัดมีความใกล้เคียงกัน จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน โรงเรียนละ 10 คน ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 500 คน และผู้ปกครองของนักเรียนจำนวน 500 คน ดังวิธีการลุ่มต่อไปนี้

1. ลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา โดยวิธีลุ่มแบบแบ่งชั้น ตามลักษณะที่ตั้ง โรงเรียนในเมือง นอกเมือง และลุ่มเป็นรายจังหวัด ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี 21 โรงเรียน แยกเป็นในเมือง 10 โรงเรียน นอกเมือง 11 โรงเรียน จังหวัดระยอง 12 โรงเรียน แยกเป็นในเมือง 5 โรงเรียน นอกเมือง 7 โรงเรียน และจังหวัดละเชิงเทรา 17 โรงเรียน แยกเป็นในเมือง 8 โรงเรียน นอกเมือง 9 โรงเรียน รวมทั้งหมด 50 โรงเรียน

2. ลุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน โดยใช้วิธีลุ่มอย่างง่าย จาก 50 โรงเรียน ๆ ละ 10 คน รวมจำนวน 500 คน

3. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง ใช้ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 500 คน

รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดและลักษณะที่ตั้งในเมือง-นอกเมือง

จังหวัด	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง								
	จำนวนโรงเรียน			จำนวนนักเรียน			จำนวนนักเรียน					
	ในเมือง	นอกเมือง	รวม	ในเมือง	นอกเมือง	รวม	ในเมือง	นอกเมือง	รวม			
ชลบุรี	213	221	434	8,721	7,733	16,454	10	11	21	100	110	210
ระยอง	103	150	253	4,064	3,905	7,969	5	7	12	50	70	120
ฉะเชิงเทรา	167	194	361	5,965	5,507	11,472	8	9	17	80	90	170
รวม	483	565	1,048	18,750	17,145	35,895	23	27	50	230	270	500

ที่มาของประชากร : สถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2534 สำนักงานศึกษาธิการเขต 12 หน้า 13-15

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วยตัวแปร 2 กลุ่มคือ
  - 1.1 ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการ ประกอบด้วย
    - 1.1.1 รายได้ของครอบครัว
    - 1.1.2 ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ประกอบการ
    - 1.1.3 ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน
    - 1.1.4 ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ
  - 1.2 ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน ประกอบด้วย
    - 1.2.1 เพศ
    - 1.2.2 ผลการเรียน
    - 1.2.3 จำนวนพี่น้อง
    - 1.2.4 ทักษะคิดต่อการเรียนต่อ
    - 1.2.5 บัณฑิตสถานทางจิตวิสัย
    - 1.2.6 อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด
    - 1.2.7 การรับรู้สภาพแวดล้อม
2. ตัวแปรตาม คือ ความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ชุดคือ แบบสอบถามปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการ และแบบสอบถามปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน รายละเอียดลักษณะและการสร้างแบบสอบถาม มีดังต่อไปนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามวิจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง

แบบสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน และความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบและเติมข้อความดังปรากฏในภาคผนวก ข แบบสอบถามสร้างจากการศึกษาข้อเท็จจริงของตัวแปรแต่ละตัวจากทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มากำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ และสร้างแบบสอบถามตามนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างเองไปทดลองใช้กับผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 59 คน จากโรงเรียนในภาคผนวก ง นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ชุดที่ 2 แบบสอบถามวิจัยเกี่ยวกับนักเรียน

แบบสอบถามชุดนี้มี 6 ตอน แต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ ผลการเรียน และจำนวนพี่น้อง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบและเติมข้อความดังปรากฏในภาคผนวก ข แบบสอบถามสร้างจากการศึกษาข้อเท็จจริงของตัวแปรจากทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มากำหนดนิยามศัพท์เฉพาะและสร้างแบบสอบถามตามนิยามศัพท์เฉพาะ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 59 คน จากโรงเรียนในภาคผนวก ง นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อ แบบสอบถามนี้มุ่งวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีข้อความทั้งสิ้น 20 ข้อ การสร้างแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างแบบสำรวจเบื้องต้นเพื่อหาข้อมูลความเชื่อเกี่ยวกับผลการเรียนต่อทั้งด้านดีและไม่ดี และค่าที่แสดงความรู้สึกที่มีต่อการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตามแนวทาง โครงสร้าง และเนื้อหาของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิช เบและอัจเซน โดยนำแบบสำรวจขั้นต้นนี้ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 101 คน จากโรงเรียนในภาคผนวก จ

ขั้นที่ 2 นำแบบสำรวจที่ตอบแล้วในขั้นที่ 1 มาคัดเลือกข้อความเชื่อและคำตอบต่าง ๆ ที่เด่นชัด และมีความถี่สูงดังแสดงในตาราง 25 และ 26 ภาคผนวก ก เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อ

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างเองในขั้นที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 59 คน จากโรงเรียนในภาคผนวก ง แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเพื่อเป็นค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปรากฏว่าแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 จึงได้แสดงการหาค่าความเชื่อมั่นในภาคผนวก ค ผู้วิจัยจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดทัศนคติสถานทางจิตวิสัย แบบสอบถามตอนนี้งัดทัศนคติสถานทางจิตวิสัยของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีข้อความทั้งสิ้น 20 ข้อ การสร้างแบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างแบบสำรวจเบื้องต้นเพื่อหาบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สับสนและขัดขวางการเรียนต่อของนักเรียนตามแนวทาง โครงสร้างและเนื้อหาของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิช เบและอัจเซน โดยนำแบบสำรวจขั้นต้นนี้ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 101 คน จากโรงเรียนในภาคผนวก จ

ขั้นที่ 2 คัดเลือกข้อความคำตอบในแบบสำรวจขั้นที่ 1 ที่เด่นชัด และมีความถี่สูงดังแสดงในตาราง 27 ภาคผนวก ก เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติสถานทางจิตวิสัย

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามวัดทัศนคติสถานทางจิตวิสัยไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 59 คน จากโรงเรียนในภาคผนวก ง แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเพื่อเป็นค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ปรากฏว่าแบบสอบถามวัดบทพิศฐานทางจิตวิสัยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 ดังได้แสดงการหาค่าความเชื่อมั่นในภาคผนวก ค ผู้วิจัยจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 4 แบบสอบถามวัดอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด แบบสอบถามตอนนี้งวัดอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดที่มีต่อการตัดสินใจเรียนต่อและไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน โดยการเปรียบเทียบว่าความคิดเห็นและความสามารถของนักเรียนสูงกว่า ดีกว่า เท่ากัน ต่ำกว่า หรือด้อยกว่า กลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดมากน้อยเพียงใด ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีข้อความทั้งสิ้น 10 ข้อ การสร้างแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 สร้างแบบสำรวจขั้นต้นเพื่อทราบบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเรียนต่อและไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนตามแนวทาง โครงสร้างและเนื้อหาของทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคมของเฟลสคิงเจอร์ โดยนำแบบสำรวจขั้นต้นนี้ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 101 คน จากโรงเรียนในภาคผนวก จ

ชั้นที่ 2 คัดเลือกข้อความคำตอบในแบบสำรวจขั้นที่ 1 ที่เด่นชัดและมีความถี่สูง ดังแสดงในตาราง 27 ภาคผนวก ก เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามวัดอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด

ชั้นที่ 3 นำแบบสอบถามวัดอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 59 คน จากโรงเรียนในภาคผนวก ง แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปรากฏว่าแบบสอบถามวัดอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 ดังได้แสดงการหาค่าความเชื่อมั่นในภาคผนวก ค ผู้วิจัยจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 5 แบบสอบถามวัดการรับรู้สภาพแวดล้อม แบบสอบถามตอนนี้งวัดการรับรู้สภาพแวดล้อมของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice) มีข้อความทั้งสิ้น 20 ข้อ การสร้างแบบสอบถามมี 3 ชั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างข้อทดสอบวัดการรับรู้สภาพแวดล้อมจากการวิเคราะห์เนื้อหา แนวคิดทฤษฎีทาง เศรษฐศาสตร์และ เศรษฐศาสตร์แรงงาน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก จำนวน 30 ข้อ โดยนำข้อทดสอบนี้ไปใช้กับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 101 คน จากโรงเรียนในภาคผนวก จ

ขั้นที่ 2 นำข้อทดสอบที่ตอบกลับมาแล้วมาวิเคราะห์ข้อทดสอบเป็นรายข้อเพื่อ ทาค่าความยากง่าย (Difficulty) และอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้เทคนิค 27% ของ จุง เต ฟาน (Chung-Teh Fan) กล่าวคือ ผู้วิจัยได้ตรวจคะแนนของทุกคน แล้ว เรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย ทาจำนวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูงที่สุดกับกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำสุด นับจำนวนคนตอบถูกในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ เพื่อเทียบเป็นร้อยละของแต่ละกลุ่ม ร้อยละของกลุ่ม คะแนนสูงแทนด้วย P_H ร้อยละของกลุ่มคะแนนต่ำแทนด้วย P_L นำค่า P_H และ P_L ของแต่ละข้อ ไปเปิดในตารางวิเคราะห์ของ จุง เต ฟาน เพื่อทาความยาก (P) อำนาจจำแนก (r) ในการเลือกข้อสอบได้เลือกข้อที่มีค่า P อยู่ระหว่าง .20 ถึง .80 (หรือค่าความยาก 20% ถึง 80%) และค่า r มีค่าเป็นบวก .20 ขึ้นไป ได้ข้อทดสอบจำนวน 20 ข้อ จากจำนวน 30 ข้อ

ขั้นที่ 3 นำข้อทดสอบที่ได้ตามขั้นที่ 2 มาปรับปรุงให้สมบูรณ์เพื่อใช้เป็นแบบ สอบถามวัดการรับรู้สภาพแวดล้อมไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะเหมือน กลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 59 คน จากโรงเรียนในภาคผนวก ง. แล้วนำผล ที่ได้มาวิเคราะห์ทาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของ K-R 21 ปรากฏว่าแบบสอบถามวัดการรับรู้สภาพ แวดล้อมมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 ดังได้แสดงการทาค่าความเชื่อมั่นในภาคผนวก ค ผู้วิจัยจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 6 แบบสอบถามความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน แบบ สอบถามตอนนี้นำมาวัดความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบให้ เลือกตอบ โดยมีข้อความเพียงข้อเดียว ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามตามโครงสร้างและเนื้อหา ของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เพื่อเป็นแบบสอบถามความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นของ เครื่องมือก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาเอน์ตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษา เนื้อหา และ โครงสร้าง แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม และมีความถูกต้องก่อนนำไปใช้

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนและผู้ปกครองที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 59 คน ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ปรากฏว่าแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 แบบสอบถามวัดทัศนคติทางจิตวิสัยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 แบบสอบถามวัดอิทธิพลของกลุ่มญาติและผู้ใกล้ชิดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 และแบบสอบถามวัดการรับรู้สภาพแวดล้อมมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 ส่วนแบบสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง นำไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมและถูกต้องก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมและการจัดการทำข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 50 โรงเรียน ในกรณีกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่ไม่สามารถตอบแบบสอบถามด้วยตนเองได้ ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีสัมภาษณ์แล้วกรอกลงในแบบสอบถาม โดยมีผู้ช่วยผู้วิจัยให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดการทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา แล้วทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป SPSS^x โดยเลือกเฉพาะวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับการทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานใช้เหมือนกันทุกข้อ คือ สถิติพื้นฐานสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) (Ferguson. 1981 : 107 - 114, 466 - 473; Kerlinger. 1986 : 561 - 562) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน เพื่อหาค่าร้อยละในเชิงหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม
2. สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่าย เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรทุกตัวแปรทุกตัวที่ศึกษา และเป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างสหสัมพันธ์ของทุกตัวแปรที่ศึกษา
3. สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เพื่อหาค่าความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรพยากรณ์ (อิสระ) กับตัวแปรเกณฑ์ (ตาม) ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพอำนาจการพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์ที่มีต่อตัวแปรเกณฑ์ หรือกล่าวได้ว่าตัวแปรพยากรณ์สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรเกณฑ์ได้เป็นร้อยละเท่าใด
4. สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ (b) ซึ่งจะบอกน้ำหนักของตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวว่ามีอำนาจพยากรณ์ต่อตัวแปรเกณฑ์มากน้อยเพียงใดในหน่วยข้อมูลดิบ ในกรณีที่ต้องการใช้ในหน่วยคะแนนมาตรฐานจะเปลี่ยนค่า b ให้เป็นสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (B) ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) คือค่าความสัมพันธ์ระหว่างค่าจริงกับค่าพยากรณ์ของตัวแปรเกณฑ์ กำลังสองของ R (R^2) คือการเอาร้อยละ เพื่อเป็นค่าร้อยละ นั่นคือ $100R^2$ ก็คือ ร้อยละที่ตัวแปรเกณฑ์ขึ้นอยู่กับ หรือถูกอธิบาย โดยกลุ่มของตัวแปรพยากรณ์ทั้งหลาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอเป็น 2 ตอนคือ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย และเพื่อความสะดวกในการนำเสนอ การแปลผลข้อมูล และความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดคำย่อและสัญลักษณ์ที่ใช้ดังนี้

$\bar{X}$	=	ค่าเฉลี่ย
S.D.	=	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	=	จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง
n_1	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่มีความตั้งใจหรือต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อ หรือจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีความตั้งใจหรือต้องการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา
n_2	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองหรือนักเรียนที่ไม่แน่ใจ
n_3	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่ไม่ต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อหรือนักเรียนไม่ต้องการเรียนต่อ
n_4	=	ผลรวมของจำนวน n_1 , n_2 และ n_3
F	=	แทนค่าสถิติที่ใช้ใน F-distribution
df	=	Degrees of Freedom
SS	=	Sum of Squares
MS	=	Mean Square
R	=	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่
b	=	สัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
B	=	สัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

S. E. b	=	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
S. E. est	=	ความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์
a	=	ค่าคงที่ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
X_1	=	รายได้ของครอบครัว
X_2	=	ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
X_3	=	ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน
X_4	=	ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ
X_5	=	เพศ
X_6	=	ผลการเรียน
X_7	=	จำนวนพี่น้อง
X_8	=	ทัศนคติต่อการเรียนต่อ
X_9	=	ทัศนคติทางจิตวิสัย
X_{10}	=	อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด
X_{11}	=	การรับรู้สภาพแวดล้อม
Y	=	ความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ

- 1) จำนวนข้อมูล
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครอง
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียน
- 4) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุผล

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1) จำนวนข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้จัดส่งข้อมูลไป 500 ชุด ได้รับกลับคืนเป็นจำนวน 493 ชุด หรือ คิดเป็นร้อยละ 98.60 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ดังรายละเอียดตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนข้อมูลจำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนที่จัดส่ง	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
ชลบุรี	210	210	100.00
ระยอง	120	117	97.50
ฉะเชิงเทรา	170	166	97.70
รวม	500	493	98.60

2) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรเกี่ยวกับผู้ประกอบการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการจำแนก

ตามตัวแปรภายนอก ปรากฏผลดังตาราง 4 ถึงตาราง 6

ตาราง 4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการจำแนกตามรายได้ของครอบครัวกับความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ

รายได้ / เดือน	N	%	ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ						รวม	
			ต้องการ		ไม่แน่ใจ		ไม่ต้องการ		n ₄	%
			n ₁	%	n ₂	%	n ₃	%		
ไม่เกิน 2,000 บาท	161	32.90	93	57.80	43	26.70	25	15.50	161	100
เกิน 2,000-6,000 บาท	215	43.90	198	92.10	14	6.50	3	1.40	215	100
เกิน 6,000 บาท	117	23.20	116	99.10	1	0.90	-	-	117	100
รวม	493	100	407	82.60	58	11.80	28	5.60	493	100

จากตาราง 4 ผู้ประกอบการที่มีรายได้ไม่เกิน 2,000 บาทต่อเดือน มีร้อยละ 32.90 ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ประกอบการกลุ่มนี้ร้อยละ 57.80 มีความตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อ ส่วนผู้ไม่แน่ใจและไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อมีเพียงร้อยละ 26.70 และ 15.50 ตามลำดับ

ผู้ประกอบการที่มีรายได้เกิน 2,000 ถึง 6,000 บาทต่อเดือนมีร้อยละ 43.90 ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ประกอบการกลุ่มนี้ร้อยละ 92.10 มีความตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อ ส่วนผู้ไม่แน่ใจและไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อมีเพียงร้อยละ 6.50 และ 1.40 ตามลำดับ

ผู้ประกอบการที่มีรายได้เกิน 6,000 บาทต่อเดือน มีร้อยละ 23.20 ของกลุ่มตัวอย่าง
ผู้ประกอบการกลุ่มนี้ร้อยละ 99.10 มีความตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อ ส่วนผู้ไม่แน่ใจมีเพียงร้อยละ
0.90 เท่านั้น

โดยสรุปพบว่าผู้ประกอบการทุกระดับรายได้ส่วนใหญ่มีความต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อ
มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังไม่แน่ใจและไม่ต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อ

ตาราง 5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการจำแนกตามระดับการศึกษากับความตั้งใจในการส่ง
บุตรหลานเรียนต่อ

ระดับการศึกษา	N	%	ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ						รวม	
			ต้องการ		ไม่แน่ใจ		ไม่ต้องการ		n ₄	%
			n ₁	%	n ₂	%	n ₃	%		
ไม่มีการศึกษา	18	3.70	2	11.10	4	22.20	12	66.70	18	100
สำเร็จชั้นประถมศึกษา	330	66.90	265	80.30	50	15.20	15	4.50	330	100
สำเร็จชั้นมัธยมศึกษา	60	12.20	56	93.30	3	5.00	1	1.70	60	100
สำเร็จชั้นอุดมศึกษา	85	17.20	84	98.80	1	1.20	-	-	85	100
รวม	493	100	407	82.60	58	11.80	28	5.60	493	100

จากตาราง 5 ผู้ประกอบการที่ไม่มีการศึกษามีร้อยละ 3.70 ของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ
กลุ่มนี้ร้อยละ 11.10 มีความตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อ ส่วนผู้ไม่แน่ใจและไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อ
มีร้อยละ 22.20 และ 66.70 ตามลำดับ

ผู้ปกครองที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาที่มีร้อยละ 66.90 ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครองกลุ่มนี้ ร้อยละ 80.30 มีความตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อ ส่วนผู้ไม่แน่ใจและไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อมี เพียงร้อยละ 15.20 และ 4.50 ตามลำดับ

ผู้ปกครองที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาที่มีร้อยละ 12.20 ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครองกลุ่มนี้ ร้อยละ 93.30 มีความตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อ ส่วนผู้ไม่แน่ใจและไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อ มีร้อยละ 5.00 และ 1.70 ตามลำดับ

ผู้ปกครองที่สำเร็จชั้นอุดมศึกษามีร้อยละ 17.20 ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครองกลุ่มนี้ร้อยละ 98.80 มีความตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อ ส่วนผู้ไม่แน่ใจมีเพียงร้อยละ 1.20 เท่านั้น

โดยสรุปพบว่าผู้ปกครองทุกระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อ มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่แน่ใจและไม่ต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อ ยกเว้นผู้ปกครองที่ไม่มีการศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจและไม่ต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ต้องการส่ง บุตรหลานเรียนต่อ

ตาราง 6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการจำแนกตามความคาดหวังในการประกอบอาชีพของ
บุคลากรกับความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ

อาชีพ	N	%	ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ						รวม	
			ต้องการ		ไม่แน่ใจ		ไม่ต้องการ		n ₄	%
			n ₁	%	n ₂	%	n ₃	%		
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	263	51.60	241	95.20	10	4.00	2	0.80	263	100
ธุรกิจ / ค้าขาย	109	21.80	84	77.10	19	17.40	6	5.50	109	100
เกษตรกรรม	35	7.10	13	37.20	14	40.00	8	22.80	35	100
อุตสาหกรรม	43	8.80	35	81.40	6	14.00	2	4.60	43	100
อื่น ๆ (ระบุ) เช่น รับจ้าง ทำความสะอาด แพทย์ ฯลฯ	53	10.80	34	64.10	9	17.00	10	18.90	53	100
รวม	493	100	407	82.60	58	11.80	28	5.60	493	100

จากตาราง 6 ผู้ปกครองที่คาดหวังจะให้บุตรหลานประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
มีร้อยละ 51.60 ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครองกลุ่มนี้ร้อยละ 95.20 มีความตั้งใจส่งบุตรหลานเรียน
ต่อ ส่วนผู้ไม่แน่ใจ และไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อมีเพียงร้อยละ 4.00 และ 0.80 ตามลำดับ

ผู้ปกครองที่คาดหวังจะให้บุตรหลานประกอบอาชีพธุรกิจ/ค้าขายมีร้อยละ 21.80 ของ
กลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครองกลุ่มนี้ร้อยละ 77.10 มีความตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อ ส่วนผู้ไม่แน่ใจ
และไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อมีเพียงร้อยละ 17.40 และ 5.50 ตามลำดับ

ผู้ประกอบการที่คาดหวังจะให้บุคลากรประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีร้อยละ 7.10 ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ประกอบการกลุ่มนี้ร้อยละ 37.20 มีความตั้งใจส่งบุคลากรเรียนต่อ ส่วนผู้ไม่แน่ใจและไม่ส่งบุคลากรเรียนต่อมีถึงร้อยละ 40.00 และ 22.80 ตามลำดับ

ผู้ประกอบการที่คาดหวังจะให้บุคลากรประกอบอาชีพอุตสาหกรรมมีร้อยละ 8.80 ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ประกอบการกลุ่มนี้ร้อยละ 81.40 มีความตั้งใจส่งบุคลากรเรียนต่อ ส่วนผู้ไม่แน่ใจและไม่ส่งบุคลากรเรียนต่อมีเพียงร้อยละ 14.00 และ 4.60 ตามลำดับ

ผู้ประกอบการที่คาดหวังจะส่งบุคลากรประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น รับจ้าง หนายความ แพทย์ พยาบาล ฯลฯ เป็นต้น มีร้อยละ 10.80 ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ประกอบการกลุ่มนี้ร้อยละ 64.10 มีความตั้งใจส่งบุคลากรเรียนต่อ ส่วนผู้ไม่แน่ใจและไม่ส่งบุคลากรเรียนต่อมีเพียงร้อยละ 17.00 และ 18.90 ตามลำดับ

โดยสรุปพบว่า ผู้ประกอบการที่คาดหวังการประกอบอาชีพของบุคลากรทุกอาชีพ ส่วนใหญ่มีความต้องการส่งบุคลากรเรียนต่อ มีเพียงส่วนน้อยที่ยังไม่แน่ใจและไม่ต้องการส่งบุคลากรเรียนต่อ ยกเว้นผู้ประกอบการที่คาดหวังการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของบุคลากร ส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจและไม่ต้องการส่งบุคลากรเรียนต่อ มีเพียงส่วนน้อยที่มีความต้องการส่งบุคลากรเรียนต่อ

3) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำแนกตามตัวแปรภายนอก ปรากฏผลดังตาราง 7 ถึง 9

ตาราง 7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำแนกตามเพศกับความตั้งใจในการเรียนต่อ

เพศ	N	%	ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน						รวม	
			ต้องการ		ไม่แน่ใจ		ไม่ต้องการ		n ₄	%
			n ₁	%	n ₂	%	n ₃	%		
ชาย	244	49.50	188	77.00	39	16.00	17	7.00	244	100
หญิง	249	50.50	205	82.30	21	8.40	23	9.30	249	100
รวม	493	100	393	79.70	60	12.20	40	8.10	493	100

จากตาราง 7 นักเรียนชายมีร้อยละ 49.50 ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายร้อยละ 77.00 มีความตั้งใจในการเรียนต่อ ผู้ที่ไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อมีร้อยละ 16.00 และ 7.00 ตามลำดับ

นักเรียนหญิงมีร้อยละ 50.50 ของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนหญิงร้อยละ 82.30 มีความตั้งใจในการเรียนต่อ ผู้ที่ไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อมีร้อยละ 8.40 และ 9.30 ตามลำดับ

โดยสรุปพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่มุ่งมีความตั้งใจในการเรียนต่อ ผู้ที่ไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น

ตาราง 8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำแนกตามผลการเรียนกับความตั้งใจในการเรียนต่อ

ผลการเรียนเฉลี่ย	N	%	ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน						รวม	
			ต้องการ		ไม่แน่ใจ		ไม่ต้องการ		n ₄	%
			n ₁	%	n ₂	%	n ₃	%		
ไม่เกิน 2.00	32	6.50	13	40.60	8	25.00	11	34.40	32	100
2.01 - 4.00	461	93.50	380	82.40	52	11.30	29	6.30	461	100
รวม	493	100	393	79.70	60	12.20	40	8.10	493	100

จากตาราง 8 นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยไม่เกิน 2.00 มีร้อยละ 6.50 ของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนกลุ่มนี้ร้อยละ 40.60 มีความตั้งใจในการเรียนต่อ ผู้ที่ไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อมีถึงร้อยละ 25.00 และ 34.40 ตามลำดับ

นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.01 ถึง 4.00 มีร้อยละ 93.50 ของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนกลุ่มนี้ร้อยละ 82.40 มีความตั้งใจในการเรียนต่อ ผู้ที่ไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อมีเพียงร้อยละ 11.30 และ 6.30 ตามลำดับ

โดยสรุป นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.01 ถึง 4.00 ส่วนใหญ่มีความตั้งใจในการเรียนต่อ มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อ ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยไม่เกิน 2.00 ส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีความตั้งใจในการเรียนต่อ

ตาราง 9 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำแนกตามจำนวนเพื่อน้องกับความตั้งใจในการเรียนต่อ

จำนวนเพื่อน้อง	N	%	ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน						รวม	
			ต้องการ		ไม่แน่ใจ		ไม่ต้องการ		n ₄	%
			n ₁	%	n ₂	%	n ₃	%		
1 - 2 คน	104	21.10	71	68.30	16	15.40	17	16.30	104	100
3 - 4 คน	358	72.60	295	82.40	43	12.00	20	5.60	358	100
5 คนขึ้นไป	31	6.30	27	87.10	1	3.20	3	9.70	31	100
รวม	493	100	393	79.70	60	12.20	40	8.10	493	100

จากตาราง 9 นักเรียนที่มีจำนวนเพื่อน้อง 1-2 คน (รวมทั้งตัวนักเรียนด้วย) มีร้อยละ 21.10 ของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนกลุ่มนี้มีร้อยละ 68.30 มีความตั้งใจในการเรียนต่อ ส่วนผู้ที่ไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อมีร้อยละ 15.40 และ 16.30 ตามลำดับ

นักเรียนที่มีจำนวนเพื่อน้อง 3-4 คน มีร้อยละ 72.60 ของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนกลุ่มนี้มีร้อยละ 82.40 มีความตั้งใจในการเรียนต่อ ส่วนผู้ที่ไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อมีเพียงร้อยละ 12.00 และ 5.60 ตามลำดับ

นักเรียนที่มีจำนวนเพื่อน้อง 5 คนขึ้นไป มีร้อยละ 6.30 ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนกลุ่มนี้มีร้อยละ 87.10 มีความตั้งใจในการเรียนต่อ ส่วนผู้ที่ไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อมีเพียงร้อยละ 3.20 และ 9.70 ตามลำดับ

โดยสรุป นักเรียนที่มีจำนวนเพื่อน้องมากหรืออย่างน้อยส่วนใหญ่มักมีความตั้งใจในการเรียนต่อ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังไม่แน่ใจและไม่ตั้งใจในการเรียนต่อ

ตาราง 10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการและนักเรียนเจ้าพนักงานความตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อกับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	N	%	การส่งเรียนต่อและการเรียนต่อ						รวม	
			ต้องการ		ไม่แน่ใจ		ไม่ต้องการ		n ₄	%
			n ₁	%	n ₂	%	n ₃	%		
ผู้ประกอบการ	493	100	407	82.60	58	11.80	28	5.60	493	100
นักเรียน	493	100	393	79.70	60	12.20	40	8.10	493	100

จากตาราง 10 ผู้ประกอบการร้อยละ 82.60 มีความตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อ ผู้ประกอบการเพียงร้อยละ 11.80 และ 5.60 เท่านั้นที่ไม่แน่ใจและไม่ต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อ ตามลำดับ นักเรียนร้อยละ 79.70 มีความตั้งใจที่จะเรียนต่อ นักเรียนร้อยละ 12.20 และ 8.10 เท่านั้น ที่ไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อ ตามลำดับ

โดยสรุป ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อและนักเรียนส่วนใหญ่ก็มีความตั้งใจ/ต้องการเรียนต่อ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อ

4) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุผล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุผลต่อไปนี้ หมายถึง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามปัญหาและความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองในกรณีที่ต้องว่าไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อ ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อจำนวน 100 คน ได้ตอบแบบสอบถามในส่วนนี้จำนวน 64 คน ผู้ปกครองกลุ่มที่ไม่แน่ใจและไม่ต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อจำนวน 86 คน ตอบแบบสอบถามส่วนนี้จำนวน 47 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 11 ร้อยละของนักเรียนที่ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มไม่แน่ใจและกลุ่มไม่เรียนต่อ

ข้อที่	ปัญหาและความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
	<u>ปัญหาเกี่ยวกับการไม่แน่ใจและไม่เรียนต่อ</u>		
1	ครอบครัวยากจน	46	71.90
2	ออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน	37	57.80
3	ประกอบอาชีพในบ้านเพิ่มรายได้ครอบครัว	34	53.10
4	ระยะทางจากบ้านไปโรงเรียนไกลเกินไป	17	26.50
5	เด็กทางไม่สะดวก ไม่มีพาหนะ	12	18.70
6	เรียนอ่อน	8	12.50
7	ไม่เห็นประโยชน์ของการเรียนต่อ	5	7.80
8	ไม่อยากเรียน	3	4.60
9	สุขภาพไม่ดี	2	3.10
10	เมื่อครูชอบดูค่า เขียนดี เมื่อโรงเรียน	2	3.10
11	เมื่อเพื่อนชวนกำลัง รังแก	1	1.60

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาและความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
12	เพื่อทำการบ้าน เพื่อการสอบ	1	1.60
13	อยากให้โรงเรียนต่อมมากกว่า จะช่วยแม่ส่งน้องเรียน	1	1.60
14	สงสารแม่ พ่อเพิ่งตาย ไม่อยากเรียน อยากอยู่บ้านช่วยแม่	1	1.60
15	จะบวช ไม่เรียนแล้ว	1	1.60
<u>ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา</u>			
1	ต้องการให้ได้เรียนฟรี อุปกรณ์ฟรี มีทุนการศึกษา	41	64.10
2	ต้องการให้มีอาหารกลางวันฟรี	40	62.50
3	ต้องการให้มีรถโรงเรียนรับส่งฟรี	33	51.60
4	ต้องการให้มีฝึกวิชาอาชีพหลายอย่างในโรงเรียน	28	43.70
5	ต้องการให้เปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาใกล้บ้าน	27	42.10
6	ต้องการให้ขยายโรงเรียนประถมศึกษาเดิมเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา	21	32.80
7	ต้องการเรียนและทำงานหาเงินไปด้วย	17	26.50
8	ต้องการให้แก้ปัญหาเด็กจนแล้วไม่มีงานทำ	4	6.30
9	ต้องการให้โรงเรียนจัดหาที่พักให้	4	6.30

จากตาราง 11 ปัญหาของนักเรียนกลุ่มไม่แน่ใจและไม่ต้องการเรียนต่อส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากความยากจนของครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 71.90 ปัญหารองลงมาคือ การประกอบอาชีพเพื่อช่วยหารายได้ของครอบครัว โรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่ไกลบ้าน การคมนาคมไม่ดี ไม่มีพาหนะเดินทาง และนักเรียนเห็นว่าตนเองเรียนไม่ดีจึงไม่อยากเรียนต่อ คิดเป็นร้อยละ 57.80, 53.10, 26.50, 18.70 และ 12.50 ตามลำดับ

ส่วนความต้องการของนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นการให้รัฐจัดการศึกษาฟรี อุปกรณ์ฟรี มีทุนช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 64.10 รองลงมาให้มีโครงการอาหารกลางวันฟรี มีรถรับส่ง การฝึกฝนอาชีพในโรงเรียน การเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาใกล้บ้าน คิดเป็นร้อยละ 62.50, 51.60, 43.70 และ 42.10 ตามลำดับ

ตาราง 12 ร้อยละของผู้ปกครองที่ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มไม่แน่ใจ และกลุ่มไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อ

ข้อที่	ปัญหาและความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
	<u>ปัญหาเกี่ยวกับการไม่แน่ใจและไม่อยากส่งบุตรหลานเรียนต่อ</u>		
1	ครอบครัวยากจน/ไม่มีเงินส่งให้เรียน	31	65.90
2	ให้ลูกช่วยงานอาชีพของบ้าน/ช่วยเป็นแรงงาน	27	57.40
3	ให้ลูกประกอบอาชีพช่วยพุงฐานะทางบ้าน	23	48.90
4	โรงเรียนอยู่ไกล ไม่มีพาหนะ เด็กทางไม่ปลอดภัย	14	29.80
5	มีลูกหลายคน ส่งไม่ไหว เด็กเรียนอ่อนด้วย	9	19.10
6	เสียโอกาสการทำงาน	4	8.50
7	เด็กเกียจคร้าน จะให้เรียนก็ไม่เอา	3	6.40
8	ไม่เห็นประโยชน์ของการศึกษา	3	6.40
9	ไม่ชอบให้เรียน	1	2.10
	<u>ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา</u>		
1	ต้องการให้จัดการศึกษาฟรี	36	76.60
2	ต้องการให้ช่วยเหลือในเรื่องทุนการศึกษา และเสื้อผ้าอุปกรณ์ฟรี	31	65.90
3	ต้องการให้จัดพาหนะฟรี แจกจักรยานให้	23	48.90
4	ต้องการให้เปิดโรงเรียนมัธยมใกล้บ้าน หรือเปิดที่โรงเรียนประถมเดิม	12	25.50

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาและความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
5	ต้องการให้เปิดสอนอาชีพมาก ๆ ในโรงเรียน	7	14.90
6	ต้องการให้เด็กหยุดช่วยงานบ้านได้มาก ๆ	3	6.40
7	ต้องการให้สอบเทียบได้ง่าย ๆ	2	4.30
8	ต้องการให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่กินเหล้า เล่นการพนัน	2	4.30
9	ถ้ารัฐบาลช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้นถึงจะส่งเรียน	2	4.30
10	ต้องการให้ลูกที่โตแล้ว ทำงานแล้วช่วยส่งน้อง	1	2.10
11	ต้องการให้คนอื่นเอาไปเลี้ยงช่วยส่ง	1	2.10
12	สามีมีประสบอุบัติเหตุรถชนเสียชีวิต อยากให้ลูกเรียนและอยากให้รัฐบาลช่วยเพราะเด็กเรียนดี	1	2.10

จากตาราง 12 ปัญหาของผู้ปกครองกลุ่มไม่แน่ใจ และไม่ต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อ ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากความยากจนของครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 65.90 รองลงมาคือ สาเหตุที่ต้องการให้บุตรหลานประกอบอาชีพของครอบครัว และอาชีพนอกบ้านเพื่อช่วยเศรษฐกิจของครอบครัว โรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ห่างไกล ไม่มีพาหนะ การเดินทางไม่ปลอดภัย ครอบครัวมีบุตรหลายคน คิดเป็นร้อยละ 57.40, 48.90, 29.80 และ 19.10 ตามลำดับ

ส่วนความต้องการของผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้รัฐจัดการศึกษาให้ฟรี มีทุนการศึกษา อุปกรณ์ฟรี จัดพาหนะให้ฟรีหรือแจกจักรยานให้ เปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาใกล้บ้านหรือเปิดที่โรงเรียนประถมศึกษาเดิม เปิดสอนอาชีพในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 76.60, 65.90, 48.90, 25.50 และ 14.90 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนของสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่ว่า "ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน" ทำการทดสอบโดยวิธี

1. ทาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อหาความสัมพันธ์ภายในระหว่างกันของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการ และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการกับตัวแปรความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน
2. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เพื่อหาค่าความแปรปรวนระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์
3. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดในการพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์

ตาราง 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	Y
X_1	-	.620**	-.154**	.441**	.393**
X_2		-	-.208**	.422**	.301**
X_3			-	-.345**	-.298**
X_4				-	.714**
Y					-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 แสดงว่า ความสัมพันธ์ภายในระหว่างกันของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการ อันได้แก่ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ประกอบการ และความตั้งใจในการส่งบุตรหลานมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ส่วน) ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลานมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับทุกตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการและความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน ความสัมพันธ์มีค่าเป็นลบ แสดงว่าความสัมพันธ์เป็นไปในทางกลับกัน

ตาราง 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	3	92.6453	30.8818	178.5658**
Residual	489	84.0505	.1729	

$$R = .7241$$

** วิกฤตสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$$R^2 = .5243$$

จากตาราง 14 แสดงว่าตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง อันได้แก่ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน และความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อมีความสัมพันธ์กับตัวแปรความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์เท่ากับ .7241 และตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองทั้ง 4 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนได้ร้อยละ 52.43 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าตัวแปรทั้ง 4 ตัว ส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนได้ร้อยละ 52.43

ตาราง 15 อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองที่ใช้พยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

ตัวแปร / ตัวพยากรณ์	R	R ²
ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ	.7143 ^{**}	.5102
รายได้ของครอบครัว	.7195 ^{**}	.5177
ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน	.7241 ^{**}	.5243

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 แสดงว่า ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อมีความสำคัญสูงในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน และเมื่อเพิ่มตัวแปรทีละตัว กล่าวคือเพิ่มตัวแปรรายได้ของครอบครัวอำนาจพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น .5177 หรือร้อยละ 51.77 ถัดมาเมื่อเพิ่มตัวแปรความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลานอำนาจพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น .5243 หรือร้อยละ 52.43 ตัวแปรทั้ง 3 ตัวจึงเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

ตาราง 16 ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ 3 ตัวที่ใช้พยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

ตัวแปรพยากรณ์	b	S. E. b	B	F
ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ	.4309	.0237	.6553	142.342**
รายได้ของครอบครัว	.0779	.0281	.0964	7.654**
ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน	-.1602	.0617	-.0820	6.745**

R = .7241

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

S. E. est = .4158

a = -.3155

จากตาราง 16 แสดงว่า ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการพยากรณ์ตัวแปรความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนคือ ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ รองลงมาคือรายได้ของครอบครัว และความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .6553, .0964 และ -.0820 ตามลำดับ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์เท่ากับ .7241 ค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์เท่ากับ .4158 และค่าคงที่ของการพยากรณ์เท่ากับ -.3155

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 การทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปรากฏผลสำคัญดังนี้

1. ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง อันได้แก่ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน และความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อมีความสัมพันธ์ภายในระหว่างกันและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลานมีความสัมพันธ์ทางลบกับตัวแปรอื่นดังกล่าว

2. ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองทั้ง 4 ตัวแปรส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 52.43

3. ตัวแปรพยากรณ์ที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อรายได้ของครอบครัว และความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน ตามลำดับ

จะเห็นว่าผลการวิจัยในส่วนนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานการวิจัยข้อ 2 ที่ว่า "ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน" ทำการทดสอบโดยวิธี

1. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อหาความสัมพันธ์ภายในระหว่างกันของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนกับตัวแปรความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน

2. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เพื่อหาค่าความแปรปรวนระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์

3. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นเตอน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์

ตาราง 17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนกับความตั้งใจในการเรียน
ต่อของนักเรียน

ตัวแปร	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}	X_{11}	Y
X_5	-	-.163 ^{**}	-.076	-.058	-.073	-.036	-.098 [*]	-.022
X_6		-	.192 ^{**}	.406 ^{**}	.381 ^{**}	.252 ^{**}	.479 ^{**}	.454 ^{**}
X_7			-	.197 ^{**}	.145 ^{**}	.073	.136 ^{**}	.125 ^{**}
X_8				-	.524 ^{**}	.414 ^{**}	.441 ^{**}	.487 ^{**}
X_9					-	.504 ^{**}	.344 ^{**}	.425 ^{**}
X_{10}						-	.385 ^{**}	.405 ^{**}
X_{11}							-	.650 ^{**}
Y								-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 แสดงว่า ความสัมพันธ์ภายในระหว่างกันของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน มีดังต่อไปนี้

เพศมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้สภาพแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ปรากฏว่าตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญกับตัวแปรอื่นของปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนแต่อย่างใด

จำนวนพี่น้องมีความสัมพันธ์กับทุกตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นกับตัวแปรทัศนคติทางจิตวิสัยซึ่งปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กับอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการเรียน อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด ที่สนใจต่อการเรียนต่อ ปริญญาทางจิตวิสัย และการรับรู้สภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนกับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนนั้น พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปรที่ศึกษา ยกเว้นเพศซึ่งปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	4	79.4195	19.8548	116.7592 ^{**}
Residual	488	71.9514	.1701	

$$R = .7219$$

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$$R^2 = .5212$$

จากตาราง 18 แสดงว่า ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน อันได้แก่ เพศ ผลการเรียน จำนวนพี่น้อง อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด ทักษะคิดต่อการเรียนต่อ ปหิสถานทางจิตวิสัย และการรับรู้สภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หตุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์เท่ากับ .7219 และตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนทั้ง 7 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนได้ร้อยละ 52.12 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าตัวแปรทั้ง 7 ตัว ส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน ได้ร้อยละ 52.12

ตาราง 19 อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่ใช้พยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

ตัวแปร / ตัวพยากรณ์	R	R ²
การรับรู้สภาพแวดล้อม	.5873 ^{**}	.3427
อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด	.6498 ^{**}	.4225
ผลการเรียน	.7049 ^{**}	.4968
ทัศนคติต่อการเรียนต่อ	.7179 [*]	.5154
บัณฑิตทางจิตวิสัย	.7219 [*]	.5212

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 แสดงว่า การรับรู้สภาพแวดล้อมมีความสำคัญสูงในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน และเมื่อเพิ่มตัวแปรทีละตัว กล่าวคือเพิ่มตัวแปรอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดอำนาจพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น .4225 หรือร้อยละ 42.25 ถัดมา เมื่อเพิ่มตัวแปรผลการเรียนอำนาจพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น .4968 หรือร้อยละ 49.68 ถัดมาเมื่อเพิ่มตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนต่ออำนาจพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น .5154 หรือร้อยละ 51.54 และเมื่อเพิ่มตัวแปรบัณฑิตทางจิตวิสัยอำนาจพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น .5212 หรือร้อยละ 52.12 ตัวแปรทั้ง 5 ตัวจึงเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

ตาราง 20 ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ 5 ตัว ที่ใช้พยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

ตัวพยากรณ์	b	S.E.b	B	F
การรับรู้สภาพแวดล้อม	.0758	.0643	.4682	138.607**
อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด	.0276	.0460	.3216	36.222**
ผลการเรียน	.1251	.0367	.2945	11.546**
ทัศนคติต่อการเรียนต่อ	.0672	.0260	.1012	5.204*
ประสิทธิภาพทางจิตวิสัย	.0593	.0221	.0980	3.968*

R = .7219 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

S.E. est = .4123 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

a = -.9827

จากตาราง 20 แสดงว่า ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดในการพยากรณ์ตัวแปรความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน คือ การรับรู้สภาพแวดล้อม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .4682 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา คือ อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด และผลการเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .3216 และ .2945 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทัศนคติต่อการเรียนต่อ และประสิทธิภาพทางจิตวิสัยมีอำนาจพยากรณ์ดีที่ลดลงมา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .0260 และ .0221 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์เท่ากับ .7219 ค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์เท่ากับ .4123 และค่าคงที่ของการพยากรณ์เท่ากับ -.9827

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 การทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปรากฏผลสำคัญดังนี้

1. ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน อันได้แก่ เพศ ผลการเรียนรู้ จำนวนเพื่อน อธิปไตยของกลุ่มชาติหรือผู้ใกล้ชิด ทักษะคิดต่อการเรียนต่อ ปทัสถานทางจิตวิสัย และการรับรู้สภาพแวดล้อม โดยมีตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์ภายในระหว่างกันกับตัวแปรผลการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์กับตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ปรากฏว่าตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ มีความสัมพันธ์ภายในระหว่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร ยกเว้นตัวแปรจำนวนเพื่อนปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ภายในระหว่างกันกับตัวแปรปทัสถานทางจิตวิสัยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

2. ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนทั้ง 7 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น ตัวแปรเพศซึ่งปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนทั้ง 7 ตัวแปรส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 52.12

4. ตัวแปรพยากรณ์ที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดคือ การรับรู้สภาพแวดล้อม รองลงมาคือ อธิปไตยของกลุ่มชาติหรือผู้ใกล้ชิด ผลการเรียนรู้ ทักษะคิดต่อการเรียนต่อ และปทัสถานทางจิตวิสัย ตามลำดับ

จะเห็นว่าผลการวิจัยในส่วนนี้ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานการวิจัยข้อ 3 ที่ว่า "ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนและความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน" ทำการทดสอบโดยวิธี

1. ทาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อหาความสัมพันธ์ภายในระหว่างกันของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองกับตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนทุกตัวแปรที่ศึกษา และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนกับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน
2. วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อหาความแปรปรวนระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์
3. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดในการพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์

ตาราง 21 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	Y
X ₁	-	.620 ^{**}	-.154 ^{**}	.441 ^{**}	-.014	.443 ^{**}	.075	.312 ^{**}	.319 ^{**}	.246 ^{**}	.340 ^{**}	.377 ^{**}
X ₂	-	-	-.208 ^{**}	.422 ^{**}	-.086	.449 ^{**}	.200 ^{**}	.267 ^{**}	.291 ^{**}	.149 ^{**}	.374 ^{**}	.303 ^{**}
X ₃	-	-	-	.345 ^{**}	-.095 [*]	-.127 ^{**}	-.201 ^{**}	-.127 ^{**}	-.254 ^{**}	-.228 ^{**}	-.236 ^{**}	-.292 ^{**}
X ₄	-	-	-	-	.010	.465 ^{**}	.145 ^{**}	.306 ^{**}	.447 ^{**}	.391 ^{**}	.534 ^{**}	.701 ^{**}
X ₅	-	-	-	-	-	-.163 ^{**}	-.076	-.058	-.073	-.036	-.098 [*]	-.022
X ₆	-	-	-	-	-	-	.192 ^{**}	.406 ^{**}	.381 ^{**}	.252 ^{**}	.479 ^{**}	.454 ^{**}
X ₇	-	-	-	-	-	-	-	.197 ^{**}	.145 ^{**}	.073	.136 ^{**}	.125 ^{**}
X ₈	-	-	-	-	-	-	-	-	.524 ^{**}	.414 ^{**}	.441 ^{**}	.487 ^{**}
X ₉	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.504 ^{**}	.344 ^{**}	.425 ^{**}
X ₁₀	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.385 ^{**}	.405 ^{**}
X ₁₁	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.650 ^{**}
Y	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 21 แสดงว่า ความสัมพันธ์ภายในระหว่างกันของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองกับตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน มีดังนี้

ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง อันได้แก่ รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนทุกตัวแปรที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นตัวแปรเพศและจำนวนพี่น้อง

ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง อันได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนทุกตัวแปรที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นตัวแปรเพศ

ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง อันได้แก่ ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลานมีความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนทุกตัวแปรที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง อันได้แก่ ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อมีความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนทุกตัวแปรที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นตัวแปรเพศ

ส่วนตัวแปรทั้งสองกลุ่มปัจจัยมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปรที่ศึกษา

ตาราง 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	5	92.8882	23.2206	176.9968**
Residual	487	55.8913	.1312	

$$R = .7901$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$$R^2 = .6243$$

จากตาราง 22 แสดงว่า ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน และตัวแปรความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับสอง (R) เท่ากับ .7901 และตัวแปรทั้ง 2 กลุ่มปัจจัย 11 ตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนได้ร้อยละ 62.43 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าตัวแปรทั้ง 11 ตัวส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนได้ร้อยละ 62.43

ตาราง 23 อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่ใช้พยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

ตัวแปร / ตัวพยากรณ์	R	R ²
ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ	.5762 ^{**}	.3424
การรับรู้สภาพแวดล้อม	.6508 ^{**}	.4212
อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด	.6942 ^{**}	.4819
ผลการเรียน	.7660 ^{**}	.5868
ทัศนคติต่อการเรียนต่อ	.7860 ^{**}	.6177
ทัศนคติทางจิตวิสัย	.7901 [*]	.6243

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 23 แสดงว่า ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อมีความสำคัญสูงในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน และเมื่อเพิ่มตัวแปรทีละตัว กล่าวคือ เพิ่มตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมอำนาจพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น .4212 หรือร้อยละ 42.12 ถัดมาเมื่อเพิ่มตัวแปรอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดอำนาจพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น .4819 หรือร้อยละ 48.19 ถัดมาเมื่อเพิ่มตัวแปรผลการเรียนอำนาจพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น .5868 หรือร้อยละ 58.68 ถัดมาเมื่อเพิ่มตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนต่ออำนาจพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น .6177 หรือร้อยละ 61.77 ตัวแปรทั้ง 6 ตัวจึงเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

ตาราง 24 ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ 6 ตัว ที่ใช้พยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.b	B	F
ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ	.2832	.0242	.4262	136.645**
การรับรู้สภาพแวดล้อม	.0528	.0058	.3281	82.112**
อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด	.0191	.0039	.1660	23.259**
ผลการเรียน	.0403	.0140	.1008	8.266**
ทัศนคติต่อการเรียนต่อ	.0064	.0023	.0912	7.439**
บัพศถานทางจิตวิสัย	.0056	.0131	.0801	5.704*

R = .7901 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

S.E. est = .3622 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

a = -.3213

จากตาราง 24 แสดงว่าตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดในการพยากรณ์ตัวแปรความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน คือ ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .4262 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมาคือการรับรู้สภาพแวดล้อม อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด ผลการเรียน ทัศนคติต่อการเรียนต่อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .3281, .1660, .1008 และ .0912 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนบัพศถานทางจิตวิสัยมีอำนาจพยากรณ์ที่ต่ำสุดลำดับสุดท้าย ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .0801 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์เท่ากับ .7901 ค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์เท่ากับ .3622 และค่าคงที่ของการพยากรณ์เท่ากับ -.3213

สรุปผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 3 การทดสอบสมมุติฐานที่ 3 ปรากฏผลสำคัญดังนี้

1. ความสัมพันธ์ภายในระหว่างกันของตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองกับตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น

1.1 รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ ไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

1.2 ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลานมีความสัมพันธ์กับตัวแปรเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนทั้ง 11 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นตัวแปรเพศซึ่งปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

3. ตัวแปรทั้งสองกลุ่มปัจจัยมีอิทธิพลต่อตัวแปรความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 62.43

4. ตัวแปรพยากรณ์ที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ รองลงมาคือ การรับรู้สภาพแวดล้อม อิทธิพลของกลุ่มหรือผู้ใกล้ชิด ผลการเรียน ทัศนคติต่อการเรียนต่อ และทัศนคติทางจิตวิสัย ตามลำดับ

จะเห็นว่าผลการวิจัยในส่วนนี้ ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้คือ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน และความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เนื้อหาของบทนี้เป็นการกล่าวถึงสาระสำคัญของการวิจัยทั้งหมด โดยแบ่งเป็นบทย่อสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

บทย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่มุ่งศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก กรอบความคิดของการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม ที่คาดว่าจะมีปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน คือปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการประกอบด้วยตัวแปร รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ประกอบการ ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน และความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ และปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนประกอบด้วยตัวแปรเพศ ผลการเรียน จำนวนพี่น้อง อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด ทักษะคิดต่อการเรียนต่อ ปทัสถานทางจิตวิสัยและการรับรู้สภาพแวดล้อม โดยมีตัวแปรตามคือ ความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2534 และผู้ประกอบการของนักเรียนดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนและผู้ประกอบการที่ได้รับการสุ่มตามสัดส่วนของจังหวัด และลักษณะสถานที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 2 เขตคือ ในเมืองและนอกเมือง โดยใช้แบบสอบถามผู้ประกอบการเป็นผู้ตอบแบบสอบถามและแบบวัดทัศนคติให้นักเรียนเป็นผู้ตอบ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานทั้ง 3 ข้อที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยที่ค้นพบครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน
3. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน กับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน
4. เพื่อศึกษาปัญหา ความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2534 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก จำนวน 35,895 คน และผู้ปกครองของ

นักเรียนดังกล่าวจำนวนเท่ากัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามลักษณะที่ตั้งของโรงเรียนแต่ละจังหวัด ได้จำนวนโรงเรียน 50 โรงเรียน นักเรียนโรงเรียนละ 10 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย รวม 500 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองก็คือ ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนเท่ากัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 2 ชุด ชุดที่ 1 แบบสอบถามผู้ปกครองเพื่อสอบถามเกี่ยวกับตัวแปร รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน และความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ ชุดที่ 2 แบบสอบถามนักเรียนเพื่อสอบถามและวัดนักเรียนเกี่ยวกับตัวแปรเพศ ผลการเรียน จำนวนเพื่อน อคติพลของกลุ่มญาติและผู้ใกล้ชิด ทักษะคิดต่อการเรียนต่อ ปทัสสถานทางจิตวิสัย การรับรู้สภาพแวดล้อม และความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 59 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือปรากฏว่า แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อมีค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 แบบสอบถามวัดปทัสสถานทางจิตวิสัยมีค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 แบบสอบถามวัดอคติพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดมีค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 และแบบสอบถามวัดการรับรู้สภาพแวดล้อมมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 ส่วนแบบสอบถามตัวแปรอื่นเป็นแบบสอบถามข้อเท็จจริงของกลุ่มตัวอย่างนำไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสมเป็นแบบสอบถามในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยความสะดวก อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 50 โรงเรียน ดังรายชื่อโรงเรียนตามภาคผนวก ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง กำหนดวันส่ง วันสอบถามหรือสัมภาษณ์ และกำหนดวันรับคืน ซึ่งได้ข้อมูลกลับคืนมาในสภาพสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 493 ชุด จากการจัดส่ง 500 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.60

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ของศูนย์คอมพิวเตอร์ สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อ

ทดสอบสมมุติฐานการวิจัย ได้แก่ สถิติพื้นฐาน สหสัมพันธ์อย่างง่าย การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน

สรุปผล

การวิจัยครั้งนี้ปรากฏผล โดยสรุปดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการ อันได้แก่ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ประกอบการ ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน และความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตัวแปรกลุ่มปัจจัยนี้ส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 52.43 สำหรับตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ รองลงมาคือ รายได้ของครอบครัว และความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน ตามลำดับ
2. ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ผลการเรียน จำนวนเพื่อน อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด ทักษะต่อการเรียนต่อ ปทัสถานทางจิตวิสัย และการรับรู้สภาพแวดล้อมส่วนตัวแปรเพศ ไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด ตัวแปรกลุ่มปัจจัยนี้ส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 52.12 สำหรับตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ การรับรู้สภาพแวดล้อม รองลงมาคือ อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด ผลการเรียน ทักษะต่อการเรียนต่อ และปทัสถานทางจิตวิสัย ตามลำดับ
3. ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการและตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน ทุกตัวแปรที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นตัวแปรเพศซึ่งไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนแต่อย่างใด ตัวแปรทั้งสองกลุ่มปัจจัยนี้ส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อระดับ

มัธยมศึกษาของนักเรียน โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 62.43 สำหรับตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ รองลงมาคือ การรับรู้สภาพแวดล้อม อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด ผลการเรียนรู้ ทักษะคิดต่อการเรียนต่อ และทัศนคติทางจิตวิสัยตามลำดับ

4. ปัญหาและความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง มีดังนี้

4.1 กลุ่มนักเรียนที่มีความตั้งใจในการที่จะไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาหรือ

ไม่แน่ใจมีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากความยากจนของครอบครัว จึงต้องทำงานอาชีพและงานบ้านเพื่อหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัว ปัญหารองลงมาคือ โรงเรียนตั้งอยู่ไกลบ้าน การคมนาคมไม่สะดวก ไม่มีพาหนะเด็กทาง และนักเรียนเห็นว่าตนเองเรียนอ่อนจึงไม่อยากเรียนต่อ จึงมีความต้องการให้รัฐจัดการศึกษาแบบให้เปล่า แจกอุปกรณ์การเรียนฟรี มีทุนการศึกษาช่วยเหลือ มีบริการโครงการอาหารกลางวันฟรี มีรถรับส่งฟรี มีการฝึกฝนวิชาอาชีพหลากหลายในโรงเรียน อยากให้เปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาใกล้บ้านหรือเปิดที่โรงเรียนประถมศึกษาเดิม และนักเรียนมีความต้องการเรียนพร้อม ๆ กับทำงานอาชีพไปด้วย

4.2 กลุ่มผู้ปกครองที่มีความตั้งใจไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาหรือ

ไม่แน่ใจ มีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากความยากจนของครอบครัว โดยผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานอยู่ช่วยงานบ้านและงานอาชีพของครอบครัว หรือออกไปประกอบอาชีพเอกบ้าน เพื่อช่วยเศรษฐกิจของครอบครัว ปัญหารองลงมาคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่ไกลบ้าน การคมนาคมไม่สะดวก การเดินทางไม่ปลอดภัย และครอบครัวมีลูกหลายคนส่งให้เรียนทุกคนไม่ไหว ส่วนความต้องการของผู้ปกครองนั้น ส่วนใหญ่ผู้ปกครองต้องการให้รัฐจัดการศึกษาแบบให้เปล่า มีทุนการศึกษา มีการแจกอุปกรณ์ฟรี จัดพาหนะเด็กทางให้สะดวกและปลอดภัย เปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาใกล้บ้านหรือเปิดที่โรงเรียนประถมศึกษาเดิม และเปิดสอนวิชาอาชีพหลากหลายในโรงเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่สรุปข้างต้นสามารถอภิปรายผลในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน
2. ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน

ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน

1. รายได้ของครอบครัว

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ารายได้ของครอบครัวเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อ และเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดลำดับที่ 2 และกลุ่มปัจจัยนี้เป็นการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อ แสดงว่ารายได้ของครอบครัวมีส่วนสำคัญในการศึกษาความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนในวัยนี้ยังต้องพึ่งพาพ่อแม่ผู้ปกครองในการใช้จ่ายเพื่อการศึกษา ตัวแปรนี้เป็นตัวแปรภายนอกตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ฟิชเบน และอัจเซน (Fishbein and Ajzen. 1975 : 301) และทฤษฎีรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา (Liska. 1984 : 61 - 74) ซึ่งยอมรับว่าตัวแปรภายนอกมีความเกี่ยวข้องสามารถอธิบายความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมของบุคคลได้ ตัวแปรภายนอกตามทฤษฎีที่กล่าวถึงได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางการศึกษา สถานภาพทางสังคม และศาสนา เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของเดวิส (Davis. 1985) ที่พบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความตั้งใจที่จะประสบผลสำเร็จทางการศึกษา และผลการวิจัยของ สมศรี ชูส่องแสง (2532) ที่พบว่า รายได้ของครอบครัวเป็นตัวแปรสำคัญในการทำนายความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช จากผลการ

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (ตาราง 4) ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อเพียงร้อยละ 57.80 รายได้ปานกลางต้องการส่งเรียนต่อร้อยละ 92.10 และรายได้สูงต้องการส่งเรียนต่อร้อยละ 99.10 หรือถ้าพิจารณาว่าผู้ปกครองที่ไม่แน่ใจและไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อนั้นมาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำถึงร้อยละ 42.20 แสดงว่ารายได้ของครอบครัวเป็นเครื่องกำหนัดการตัดสินใจที่จะส่งบุตรหลานเรียนต่อและไม่ส่งเรียนต่อ เพราะหากครอบครัวที่มีรายได้สูงนักเรียนก็จะมีโอกาสได้เรียนต่อสูง แต่ถ้าครอบครัวที่มีรายได้ต่ำนักเรียนก็จะมีโอกาสน้อยที่จะได้เรียนต่อ ผลการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สถาพร ชันโต (2521) ผกาทิพย์ กระหม่อมทอง (2522) เทียมจันทร์ จากัญญาประทีป (2523) และสุวิมล กาญจนโกมล (2524) ซึ่งพบตรงกันว่าตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนต่อและไม่เรียนต่อของนักเรียนคือรายได้ของครอบครัว กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนต่อมักจะมีครอบครัวที่มีรายได้สูงและปานกลาง และยังคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสวตศักดิ์ มิ่งสอน (2528) และชานินทร์ ธรรมมิวิรัตเกษม (2528) ที่พบว่า ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำมากจะไม่สามารถส่งบุตรหลานให้เรียนต่อสูงกว่าภาคบังคับได้

รายได้ครอบครัวยังเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดลำดับที่ 2 ในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียนของปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองนี้ และรายได้ของครอบครัวร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 3 ตัว มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อโดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 52.43

2. ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน และจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (ตาราง 5) แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองกลุ่มที่มีความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อเป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษา มัธยมศึกษา ประถมศึกษา และไม่มีการศึกษา ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สเตลแมน และโดบี (Stelman and Doby. 1983 : 105; Heer. 1985 : 40) ที่พบว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีส่วนสำคัญที่จะทำให้บุตรหลานมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้น กล่าวคือ บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงก็จะมีคามมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานสูง

โดยให้การสนับสนุนส่งเสริมให้เรียนต่อในระดับสูงขึ้น ส่วนผู้ปกครองที่มีการศึกษาดำรงก็มักจะมี ความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานต่ำด้วย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า นักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีการศึกษาสูงจะมีความตั้งใจในการเรียนต่อสูง ส่วนนักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีการศึกษาดำรงก็มีความตั้งใจไม่เรียนต่อ เพราะบิดามารดาหรือผู้ปกครองย่อมส่งผลกระทบต่อ การวางแผนการศึกษาของบุตรหลาน และระดับการศึกษาเป็นตัวแปรภายนอกด้านสถานภาพทาง การศึกษาตามทฤษฎีรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา (Liska. 1984 : 61 - 74) ที่เสนอว่า ตัวแปรภายนอกส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม

ผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบจำนวนของผู้ปกครองกลุ่มที่ไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อและไม่แน่ใจ เป็นผู้ที่ไม่มีการศึกษาและจบแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดม ภูประเสริฐ (2521) พล แสงสว่าง (2521) ชูใหญ่ศรี วงศ์บุรุษ (2524) และ สุทร โตรัตน์ (2525) ที่พบว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาดำรงต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะมีความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อต่ำ ส่วนการวิจัยของ เทียมจันทร์ จาคัญญาประทีป (2513) พบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เป็นตัวแปรสำคัญรองจากรายได้ของครอบครัว ในการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่เรียนต่อและไม่เรียนต่อ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ประยงค์ ชูไฉย (2521) และพรวมาศ นนทยาธร (2520) ที่พบว่าเมื่อแยกวิเคราะห์การศึกษาของบิดาและ มารดาแล้ว การศึกษาของบิดาเป็นตัวแปรที่สำคัญรองจากรายได้ของบิดาในการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่เรียนต่อและไม่เรียนต่อ ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างบิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครอง เพียงคนเดียว ความสัมพันธ์ระหว่างกันภายในตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองจึงมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทุกตัวแปรด้วย โดยเฉพาะตัวแปรระดับการศึกษากับรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูงกว่าตัวแปรอื่น

ผลการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเป็นตัวแปร เดี่ยวของปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองที่เข้าสู่สมการพยากรณ์ แต่ไม่ปรากฏว่าเป็นตัวแปรที่มีอำนาจ พยากรณ์ที่ดีที่สุด แต่อย่างไรก็ตามเมื่อตัวแปรนี้ร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 3 ตัว ในปัจจัยเกี่ยวกับ ผู้ปกครองสามารถส่งผลกระทบต่อความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน โดยอธิบายความแปรปรวน ได้ร้อยละ 52.43

3. ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลานมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน และเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดลำดับที่ 3 ของกลุ่มปัจจัยนี้ในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อ ตัวแปรนี้เป็นเครื่องกำหนดสำคัญในโอกาสการเรียนต่อของบุตรหลาน เพราะเป็นการแสดงความคาดหวังและความมุ่งหวังของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่จะให้บุตรได้รับการศึกษาสูงขึ้น ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลานในอนาคตมีความสอดคล้องกับการส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนต่อและไม่เรียนต่อ เพราะบุคคลย่อมมองเห็นคุณค่าและผลตอบแทนที่จะได้รับจึงทำให้เกิดความตั้งใจในการที่จะสร้างพฤติกรรมขึ้นมาตามแนวคิดทฤษฎีปฏิวัติกรรม (Martindale, 1981 : 314; Turner, 1978 : 227) การมองเห็นคุณค่าและผลตอบแทนก็คือ การประกอบอาชีพของบุตรหลานในอนาคต เมื่อเติบโตเข้าสู่วัยทำงาน ความตั้งใจในการที่จะสร้างพฤติกรรมก็คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองได้มองเห็นความสำคัญของการเรียนอันจะเป็นบันไดไปสู่อาชีพของบุตรหลานที่ดีและมั่นคงในอนาคต จึงยอมทุ่มเททุกอย่างให้บุตรหลานของตนได้เรียนต่อ เพื่อชีวิตที่ดีในอนาคต เพราะฉะนั้นความคาดหวังในอาชีพของบุตรหลานจึงเป็นความคาดหวังในผลประโยชน์ตอบแทน และเป็นตัวแปรสำคัญทำให้บุคคลแสดงความตั้งใจในการที่จะกระทำพฤติกรรมซึ่งในการวิจัยนี้คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนต่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล กาญจนะจิตรา (Kanchanachitra, 1976) และ อาณาภรณ์ อธิลาภ (2528) ที่พบว่า ผู้ปกครองย่อมคาดหวังว่าเมื่อส่งเสียให้บุตรหลานเรียนต่อสูงขึ้น บุตรหลานก็จะได้ประกอบอาชีพที่ดีเป็นการตอบแทน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฮอรัมาลิน เซลเซอร์ และลิน (Hermalin, Seltzer and Lin, 1982 : 257) เซรส์ธา และคนอื่น ๆ (Shrestha and others, 1986 : 111) และสเทลแมนและโดบี (Stelman and Doby, 1983 : 105) ซึ่งต่างก็พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองในการประกอบอาชีพของบุตรหลานมีส่วนสำคัญที่ทำให้บุตรหลานมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการวิจัยครั้งนี้ (ตาราง 6) แสดงให้เห็นว่า ค่านิยมของผู้ปกครองที่อยากให้บุตรหลานของตนประกอบอาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจยังสูงกว่า

อาชีพอื่นอยู่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพที่มีคู่แข่ง มีรายได้และค่าตอบแทนตลอดจนสวัสดิการที่แน่นอน ผู้ปกครองจึงเห็นว่าคุ้มค่าต่อการลงทุนทางการศึกษาของบุตรหลาน นอกจากนี้ อาชีพดังกล่าว มีการกำหนดคุณสมบัติทางการศึกษาของบุคคลไว้ค่อนข้างสูง ดังนั้นเมื่อผู้ปกครองคาดหวังอาชีพนี้ จึงต้องทุ่มเทส่งเสริมบุตรหลานของตนให้เรียนต่อ จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้ปกครองจำนวน ไม้ก้อยที่ปรับเปลี่ยนค่านิยมไปจากเดิมที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนสูง ๆ เพื่อรับราชการ โดยการคาดหวังอาชีพอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ แสดงว่าผู้ปกครองส่วนนี้ ได้ปรับเปลี่ยนค่านิยมไปสอดคล้องกับโครงการทางเศรษฐกิจและสังคมของบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกที่มุ่งพัฒนาอาชีพทางภาคอุตสาหกรรม การบริการ และการเกษตรแปรรูป

ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลานยังเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดลำดับที่ 3 ของกลุ่มปัจจัยนี้ ในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อ และตัวแปรนี้ร่วมกับตัวแปรอีก 3 ตัวของกลุ่มปัจจัยนี้ส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 52.43

4. ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียนด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุดจากทุกตัวแปรที่ศึกษา และยังมีอำนาจพยากรณ์ในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อดีที่สุดด้วย ทั้งในกลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง และเมื่อร่วมกับกลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (ตาราง 10) พบว่า ผู้ปกครองมีความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อสูงถึงร้อยละ 82.60 แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองได้มองเห็นความสำคัญของการศึกษาที่จะเป็นพื้นฐานต่อการประกอบอาชีพที่ดีในอนาคตของบุตรหลาน เป้าหมายหรือความตั้งใจถูกกำหนดขึ้นภายในจิตใจของผู้ปกครองว่าตนเองต้องการให้บุตรหลานมีอาชีพที่ดีในวันข้างหน้าจึงยอมสละเงินส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนต่อให้สูงขึ้นไป ความตั้งใจหรือเป้าหมายนี้เป็นปัจจัยภายในของบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกของบุคคล ซึ่งมีข้อจำกัดตามเงื่อนไขสถานการณ์ เช่น สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางการศึกษา ความคาดหวังในอาชีพ เป็นต้น (Martindale, 1981 :

411 - 414; สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2529 : 58 - 65) ดังนั้นผลการวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง 4 ตัวแปรที่กล่าวมาแล้วมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ สอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำทางสังคมดังกล่าว

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า บุตรหลานที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ยังต้องพึ่งพามิถามารดาหรือผู้ปกครองอยู่ ตัวแปรนี้จึงเป็นตัวแปรสำคัญต่อโอกาสการเรียนรู้ของ บุตรหลาน เพราะหากขาดบิดามารดาหรือผู้ปกครองสนับสนุนส่งเสริมให้เรียนต่อแล้ว บุตรหลานย่อมมีโอกาสน้อยในการเรียนต่อ ทั้งนี้บิดามารดาหรือผู้ปกครองย่อมมีอิทธิพลในการวางแผนการศึกษาของบุตรด้วย ผลการวิจัยจึงสอดคล้องกับเทียมจันทร์ จากศึกษาเปรียบเทียบ (2523) ถวิล มาตราเลี่ยม (2528) อติศักดิ์ จินดาบุกุล (2532) ฮิลล์ (Hill. 1986 : 1697-A) และดริสคอล (Driscol. 1987 : 3546-A) ซึ่งล้วนศึกษาพบว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุตรหลานตน ดังที่โฮลลันเดอร์ (Hollander. 1976 : 127 - 132) และพงษ์พันธ์ อยู่ประเสริฐ (Phongpan. 1976 : XIII) วิจัยพบว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครอง มักจะเป็นตัวแบบของบุตรหลานทั้งทางด้านพฤติกรรมและจริยธรรม ดังนั้นผลการวิจัยนี้จึงชี้ชัดเจ นลงไปว่า ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อของ นักเรียนสูงที่สุดกว่าทุกตัวแปรที่ศึกษา และด้วยเหตุผลที่ว่า สภาพสังคมไทยความผูกพันระหว่าง พ่อแม่และลูกมีความแนบแน่นใกล้ชิดเป็นปรวนภูมิ มีความสนิทสนม มีความสัมพันธ์ส่วนตัวเฉพาะหน้า จึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของลูกมาก (สุพิศรา สุภาพ. 2524 : 69) ความตั้งใจของพ่อแม่ ผู้ปกครองจึงมีความสอดคล้องใกล้เคียงกับความตั้งใจของลูก

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับทศสัมพันธ์ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชนกับ ผู้ปกครองในเรื่องการส่งบุตรหลานเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ดังที่นายสุคำ ปุฒินเค อดีตผู้ใหญ่บ้าน บ้านหนองหลัก จังหวัดลำพูน กล่าวว่า มีความตั้งใจจะส่งลูกที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีนี้ให้ เรียนต่อ เพราะจบแค่ชั้น ป.6 ทำอะไรไม่ได้ ความรู้มีน้อย ได้แค่ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ถ้าลูก ได้เรียนต่อคงหางานทำได้ดี นายประสงค์ สถิตย์ ชาวบ้านตาขุน จังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวว่า จะให้ลูกเรียนต่อ อยากให้โรงเรียนส่งเสริมด้านอาชีพ เด็กจะได้นำความรู้กลับมาใช้ และ

นายสุวรรณ จันทร์สุด ชาวบ้านกุดเหนือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า จะให้ลูกเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา เพราะจนแต่ชั้น ป.6 ทำอะไรไม่ได้มาก แต่ทำสวนทำงานบ้านไปตามเรื่อง อยากให้โรงเรียนเน้นวิชาอาชีพทางเกษตรเพราะหมู่บ้านเป็นเกษตรกรรมส่วนใหญ่ (มติชน. 7 พฤศจิกายน 2534. หน้า 17) จึงอาจกล่าวได้ว่าปัจจุบันผู้ปกครองได้มองเห็นความสำคัญของการศึกษาที่ต้องเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของบุตรหลานในอนาคต ผู้ปกครองได้มองเห็นความเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ไม่เฉพาะแต่ผู้ปกครองในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกเท่านั้น หากเป็นไปทั่วประเทศ ดังจะเห็นได้จากผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่มีความตั้งใจจะส่งบุตรหลานเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาหลังจากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว

ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ เป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดของกลุ่มปัจจัยนี้ และเมื่อนำเข้าสู่สมการพยากรณ์ร่วมกับกลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนก็ยิ่งเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของการวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน

เนื่องจากผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้มีตัวแปรเพศเพียงตัวเดียวของปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน และเป็นตัวแปรเดียวจากตัวแปรทั้งหมดที่ศึกษาที่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่ออย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลในตอนท้ายของส่วนนี้ โดยขอกล่าวถึงตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อก่อน ดังต่อไปนี้

1. ผลการเรียน

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อ กล่าวคือ นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูงจะมีความตั้งใจในการเรียนต่อสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ และตัวแปรผลการเรียนมีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดลำดับที่ 3 ของกลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อ แต่เมื่อร่วมกับตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครอง

เข้าสู่สมการพยากรณ์ ปรากฏว่าผลการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดอันดับที่ 4 ในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน ผลการเรียนร่วมกับตัวแปรอื่นในกลุ่มปัจจัยนี้ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อ โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 52.12 และเมื่อร่วมกับตัวแปรทุกตัวที่ศึกษา สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเรียนต่อได้ร้อยละ 62.43 ซึ่งผลการเรียนเป็นตัวแปรปัจจัยภายนอกอีกตัวแปรหนึ่งตามทฤษฎีรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา (Liska, 1984) ที่เห็นว่าตัวแปรภายนอกซึ่งประกอบด้วยตัวแปรคุณลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม สถานภาพทางการศึกษา และสภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์โดยตรงและโดยอ้อมกับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรมของบุคคล ผลการเรียนจึงน่าจะเป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งในการอธิบายการตัดสินใจของนักเรียนว่ามีความตั้งใจจะเรียนต่อหรือไม่ กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลการเรียนดีมักจะมีความตั้งใจในการเรียนต่อสูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (ตาราง 8) ในการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูงเรียนต่อร้อยละ 82.40 ของกลุ่ม ส่วนนักเรียนกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ เรียนต่อเพียงร้อยละ 40.60 เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคาร์เพนเตอร์ และเฟลชแมน (Carpenter and Fleishman, 1987 : 79 - 87) ที่พบว่าผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศออสเตรเลีย จอห์นสโตน และจิโยโน (Johnstone and Jiyono, 1987 : 282) ที่ศึกษาพบว่า ผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของนักเรียน ถ้านักเรียนพบว่าผลการเรียนตนเองไม่ดีก็มีแนวโน้มว่าจะไม่เรียนต่อต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาวงศ์ จันทวานิช (ม.ป.ป. : 76) พล แสงสว่าง (2521) และเทียมจันทร์ จากัญญาประทีป (2523) ซึ่งพบตรงกันว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดี มีแนวโน้มว่าจะไม่เรียนต่อ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุผลของการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่ไม่ต้องการเรียนต่อมีสาเหตุปัญหาจากผลการเรียนไม่ดีจำนวนหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลการเรียนมีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการเรียนต่อและไม่เรียนต่อของนักเรียน ดังผลการวิจัยของ สมศรี ชูสังแสง (2532) พบว่าตัวแปรภายนอกที่มีความสัมพันธ์สูงกับความตั้งใจในการเรียนต่อคือ ผลการเรียนเป็นลำดับแรก หมายความว่า ผลการเรียนเป็นตัวแปรสำคัญในการตัดสินใจของนักเรียนว่าจะเรียน

ต่อชั้นมัธยมศึกษาหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ถวิล มาตรเลียม (2528) และอดิศักดิ์ จินดาเกตุ (2532) พบว่า ผลการเรียนรู้ใช้อธิบายความแตกต่างระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนต่อและไม่เรียนต่อได้ กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลการเรียนดีส่วนหนึ่ง เข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาได้

ผลการเรียนยังเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดลำดับที่ 3 ของปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน แต่เมื่อนำปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง มาร่วมพยากรณ์ ตัวแปรผลการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดลำดับที่ 4 เมื่อเข้าสู่สมการพยากรณ์ ผลการเรียนร่วมกับตัวแปรอื่นในปัจจัยนี้ส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 52.12

2. จำนวนเพื่อน

จำนวนเพื่อนเป็นตัวแปรภายนอกของปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกาที่นำเอาตัวแปรภายนอกมาผสมผสานกับตัวแปรภายในของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ลิสกาให้เหตุผลว่าตัวแปรภายนอกมีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมโดยผ่านทัศนคติและปทัสสถานทางจิตวิสัย และผ่านความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม ซึ่งเป็นอิทธิพลโดยตรงหรืออาจจะมีอิทธิพลโดยอ้อมต่อพฤติกรรมก็ได้ (Liska, 1984 : 61 - 74) การให้ความสำคัญต่อตัวแปรภายนอกดังกล่าวของลิสกาได้มีผู้นำเอาตัวแปรภายนอกมาศึกษาเพื่อทำนายพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ เช่น เดวิส (Davis, 1985 : 59 - 93) ได้นำเอาทฤษฎีของลิสกาไปทดสอบในการทำนายพฤติกรรมของผู้ประสบผลสำเร็จทางการศึกษา พบว่าตัวแปรภายนอก เช่น จำนวนเพื่อนมีอิทธิพลโดยตรงต่อระดับการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ และความคาดหวังในระดับการศึกษาที่จะสำเร็จหรือความตั้งใจที่จะจบระดับศึกษานั้นเอง ในทำนองเดียวกัน คาร์เพนเตอร์และเฟลชแมน (Carpenter and Fleishman, 1987 : 79 - 105) ได้นำเอาทฤษฎีของลิสกาไปศึกษาเพื่อทดสอบการทำนายพฤติกรรมผ่านความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม โดยศึกษาตัวแปรภายนอกหลายตัวแปร ผลการวิจัยพบว่าการทำนายพฤติกรรมการเรียนต่อมหาวิทยาลัยของนักเรียนเกรด 12 ในประเทศออสเตรเลีย ตัวแปรจำนวนเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้การสนับสนุนจากพ่อแม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจในการเรียนต่อ

ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานครั้งนี้ (ตาราง 9) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนต่อมาจากครอบครัวที่มีจำนวนพี่น้อง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของคนอื่น ๆ เช่น เอ็ดดา เอ. แทน และวรรณศิริ ปิยวิหิต (2523) ที่พบว่า ยิ่งนักเรียนมีจำนวนพี่น้องมาก นักเรียนจะยิ่งมีความตั้งใจในการเรียนต่อต่ำ ในทางตรงข้าม ยิ่งนักเรียนมีจำนวนพี่น้องน้อย นักเรียนจะยิ่งมีความตั้งใจในการเรียนต่อสูง และยิ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ประยงค์ ชูน้อย (2521) จรุง พานิชย์ผลินไชย (2521) สวรรค์ อ่อนนาค (2526) ที่ต่างก็พบตรงกันว่า นักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องมากหรือมาจากครอบครัวขนาดใหญ่ จะมีโอกาสเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาน้อย ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยต่างประเทศหลายเรื่องตามที่กล่าวไปแล้วข้างต้น

3. อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด

ตัวแปรอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน กล่าวคือ ถ้าหากญาติสนิทหรือเพื่อนสนิทใกล้ชิดกันมีความตั้งใจที่จะเรียนต่อ นักเรียนก็มีแนวโน้มว่าจะเรียนต่อเช่นกัน ตัวแปรอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดนี้ ยังเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดลำดับที่ 2 รองจากการรับรู้สภาพแวดล้อมของกลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อ และมีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดลำดับที่ 3 เมื่อนำตัวแปรทุกตัวที่ศึกษาเข้าสู่สมการพยากรณ์ในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อ และตัวแปรนี้ได้ร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ ในปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนสามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเรียนต่อได้ร้อยละ 52.12 แต่เมื่อร่วมกับตัวแปรอื่นทั้งหมดที่ศึกษาสามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเรียนต่อได้ร้อยละ 62.43 ผู้วิจัยวัดตัวแปรนี้ โดยประเมินความคิดเห็นและความสามารถของนักเรียนเปรียบเทียบกับกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด กลุ่มญาติผู้วิจัยเน้นญาติสนิท เช่น ลูกของลุงป้า น้าอา ส่วนผู้ใกล้ชิดเน้นเพื่อนสนิท เพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนบ้านข้างเคียง และหมู่บ้าน ผลการวิจัยเป็นไปตามทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคมของเฟลดิ้งเจอร์ (Show and Costanzo, 1970 : 277) ที่กล่าวว่า ตัวแปรที่ช่วยในการทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม คือ การประเมินความคิดเห็นและความสามารถ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มใกล้ชิด

กลุ่มใกล้ชิด เป็นกลุ่มที่มีความสนิทสนมมีความเป็นส่วนตัวและมีความสัมพันธ์เฉพาะหน้า ซึ่งมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมเป็นอย่างมาก ดังผลการวิจัยของ เจอร์เกน และเจอร์เกน (Gergen and Gergen. 1981 : 195 - 197) ที่พบว่า ในการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมการประท้วงการติดตั้งโรงไฟฟ้าพลังนิวเคลียร์ บุคคลมักจะคำนึงถึงว่ากลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดของเขา เข้าร่วมหรือไม่ ถ้ากลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดเข้าร่วม บุคคลก็จะเข้าร่วมต่อต้าน แทนเคอร์ทซ์ (Pankratz. 1985 : 2475-A) วิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นและความสามารถของผู้ปกครอง ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานของตนเรียนในโรงเรียนเอกชนมากกว่าโรงเรียนของรัฐเหมือนกับกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด โคเฮน (Cohen. 1984 : 1363-A) วิจัยพบว่าเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นและความสามารถกับกลุ่มเพื่อนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยกัน นักเรียนได้พัฒนาทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนและต่อสถาบันเพิ่มขึ้น ทอนคอน (Tonkon. 1985 : 3591-A) วิจัยพบว่าตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการวิ่งออกกำลังกายและไม่วิ่งคือ การเปรียบเทียบความคิดเห็นและความสามารถกับกลุ่มเพื่อนสนิทใกล้ชิดกัน ไอเลนเฟลด์ (Ihlenfeld. 1986 : 669-A) ศึกษาเพื่อทดสอบทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคม พบว่า ความตั้งใจหรือการตัดสินใจในการที่จะเลิกคบเพื่อนของนักศึกษานายบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรอิทธิพลของกลุ่มใกล้ชิด ส่วนคินส์ (Kins. 1986 : 1088-A) วิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคม โดยใช้เทคนิคสัมภาษณ์และสังเกตเปรียบเทียบความคิดเห็นและความสามารถของผู้ปกครองกับกลุ่มใกล้ชิด ในการเข้าร่วมโครงการสาธารณสุขมูลฐานของชุมชน พบว่า ผู้ปกครองที่มีความคิดเห็นและมีความสามารถใกล้เคียงกับกลุ่มใกล้ชิดจะมีพฤติกรรมปรับเปลี่ยนไป เข้าร่วมโครงการตามกลุ่มใกล้ชิด

สำหรับในสังคมไทย อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด เป็นความผูกพันเป็นเงื่อนโซ่ทางสังคม เพราะคนไทยมีความเป็นอยู่แบบหมู่บ้าน มีความเอื้ออาทรช่วยเหลือกันและกันในหมู่ญาติและผู้ใกล้ชิดสนิทสนม (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. 2528 : 54 - 55) จากการวิจัย^๕ การเรียนต่อของนักเรียนน่าจะมีเงื่อนโซ่ทางสังคมของหมู่บ้านมาเกี่ยวข้อง โดยจะเห็นได้จากจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่มีความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อสูงถึง 82.40 ใกล้เคียงสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีความตั้งใจในการเรียนต่อร้อยละ 79.70 ทั้งนี้การตัดสินใจ

ของบุตรหลานวัยนี้ (อายุ 11-13 ขวบ) ย่อมต้องคล้อยตามพ่อแม่ กลุ่มญาติและผู้ใกล้ชิด รวมทั้งกลุ่มเพื่อนสนิททั้งในหมู่บ้านและห้องเรียน ซึ่งเด็กวัยนี้มักจะตัดสินใจกระทำตามอย่างเพื่อนด้วย ดังนั้นเงื่อนไขทางสังคมจึงน่าจะมีส่วนในการตัดสินใจเรียนต่อหรือไม่เรียนต่อของนักเรียน ดังผลการวิจัยของ เทียมจัฑาร์ จากกัญญาประทีป (2523) ถวิล มาตรฐาน (2528) และ อติศักดิ์ จินดานุกูล (2532) ที่ต่างก็พบว่า ตัวแปรอิทธิพลของกลุ่มใกล้ชิด เป็นตัวแปรที่ชี้ให้เห็นอิทธิพลของเพื่อนใกล้ชิดสนิทสนมกับนักเรียนที่ได้ชักจูงหรือวางแผนร่วมกันให้ได้เรียนต่อ

อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด ยังเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดลำดับที่ 2 ของกลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน และดีที่สุดเป็นลำดับที่ 3 เมื่อเข้าสู่สมการพยากรณ์ร่วมกับตัวแปรอื่นที่ทำการศึกษาในการวิจัยนี้ ตัวแปรนี้ร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ ของปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 52.12 แต่เมื่อร่วมกับตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองด้วย หรือร่วมกับตัวแปรทั้งหมดที่ศึกษารั้งนี้ ส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อสูงขึ้น โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 62.43

4. ทัศนคติต่อการเรียนต่อ

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนต่อมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นไปตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแกนกลางในการวิจัยครั้งนี้ ที่กล่าวว่าการกระทำพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลนั้นอยู่ภายใต้การควบคุมของความตั้งใจในการที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ของบุคคล ความตั้งใจเกิดมาจากตัวแปรภายในและภายนอกของบุคคล ตัวแปรภายในเป็นตัวแปรทางจิตวิทยา (Ajzen and Fishbein, 1980 : 5; Liska, 1984 : 61 - 64) ตัวแปรภายในในการวิจัยนี้คือทัศนคติต่อการเรียนต่อ และปทัสถานทางจิตวิสัย

ในการศึกษาความตั้งใจในการเรียนต่อครั้งนี้ การวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อเป็นการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนต่อ ถ้านักเรียนประเมินแล้วว่าตนเองชอบ พอใจ และเห็นว่าการเรียนต่อดี ก็จะไปเรียนต่อ แต่ถ้านักเรียนประเมินแล้วว่าตนเองไม่ชอบ ไม่พอใจ และเห็นว่าการเรียนต่อไม่ดีมีโทษต่อตน ก็จะเรียนต่อ ผลจากการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า

นักเรียนในเขตโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกมีทัศนคติที่ติดต่อการเรียนต่อ จึงมีความตั้งใจในการเรียนต่อสูงถึงร้อยละ 79.70 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งต่อไปหากโรงเรียนสามารถรับนักเรียนที่จะเรียนต่อเข้าเรียนได้หมด ในปี พ.ศ. 2540 นโยบายสำคัญของรัฐบาลที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาโดยการรับเด็กนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ครบร้อยละ 100 ย่อมจะเป็นความจริง (มดิชน. 27 ธันวาคม 2534. หน้า 17)

ผลการวิจัยครั้งนี้ นอกจากจะสอดคล้องกับกรอบความคิดของการวิจัยตามหลักทฤษฎีแล้ว ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยทั้งในและนอกประเทศหลายเรื่อง ดังเช่น การวิจัยของแจคการ์ดและเดวิดสัน (Jaccard and Davidson. 1972) พบว่า ตัวแปรทัศนคติมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการใช้ยาคุมกำเนิดของสตรี อัลเบรช และคนอื่น ๆ (Albrecht and others. 1980 : 218) พบว่าตัวแปรทัศนคติทำให้ประสบผลสำเร็จในการทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม วรณี จิระชุตติโรจน์ (2527) ศึกษาพบว่าทัศนคติต่อพฤติกรรมเป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม โปรฟฟิต และสมาร์ท (Proffitt and Smart. 1983) พบว่าทัศนคติและปทัสสถานสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงทารกด้วยนมแม่ วิโนเคอร์ (Vinokur. 1985) ศึกษาพบว่า ทัศนคติสามารถทำนายความตั้งใจในการวางแผนครอบครัว ผลการวิจัยของอดิศักดิ์ จิเดานุกูล (2532) พบว่า ตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนต่อนอกจากจะสามารถอธิบายพฤติกรรมการเรียนต่อ โดยผ่านตัวแปรความตั้งใจในการเรียนต่อแล้วยังสามารถอธิบายพฤติกรรมได้โดยตรงอีกด้วย และผลการวิจัยของ สมศรี ชูแสง (2532) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนต่อมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนต่อมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อ ซึ่งตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนต่อ ปทัสสถานทางจิตวิสัย ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และจำนวนพี่น้อง มีอำนาจในการร่วมกันทำนายความตั้งใจในการเรียนต่อได้ร้อยละ 38.29

นอกจากนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้ตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนต่อยังเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดลำดับที่ 4 ของกลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อ ตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนต่อนี้ร่วมกับตัวแปรของกลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 52.12 และเมื่อร่วมกับตัวแปรทั้งหมด

ทุกตัวแปรที่ศึกษา สามารถอธิบายความแปรปรวนความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน ได้ร้อยละ 62.43

5. ปทัสถานทางจิตวิสัย

ตัวแปรปทัสถานทางจิตวิสัย เป็นตัวแปรภายในอีกตัวแปรหนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้ ที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน การวัดปทัสถานทางจิตวิสัยในการวิจัยนี้ เป็นการวัดการรับรู้ของนักเรียนว่าบุคคลที่นักเรียนอยู่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับเห็นว่า เขาควรจะกระทำพฤติกรรมการเรียนต่อหรือไม่ โดยผ่านความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมการเรียนต่อ ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Ajzen and Fishbein. 1980) ที่พบว่าความตั้งใจเกิดมาจากตัวแปรภายในและภายนอก ตัวแปรภายในของบุคคลคือ ทศคติ และปทัสถานทางจิตวิสัย ซึ่งทั้งสองตัวแปรนี้สามารถทำนายความตั้งใจได้แม่นยำ (Albrecht and others. 1980) การวิจัยนี้เป็นการทำนายความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จะเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาในปีการศึกษา 2535 นี้ จึงอาจทำนายล่วงหน้าได้บางส่วน โดยผ่านตัวแปรทศคติต่อการเรียนต่อ และปทัสถานทางจิตวิสัย ทั้งนี้เพราะเป็นตัวแปรภายในที่ใกล้ชิดกับความตั้งใจ และการกระทำพฤติกรรมการเรียนต่อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คาร์เพนเตอร์ และเฟลชแมน (Carpenter and Fleishman. 1987) พบว่า ทศคติและปทัสถานทางจิตวิสัยมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความตั้งใจที่จะศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยของนักเรียนเกรด 12 ในประเทศออสเตรเลีย วรณี จิระชุตติโรจน์ (2527) ศึกษาปทัสถานทางจิตวิสัยเป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม สอดคล้องกับสมศรี ชูสังแสง (2532) และอดิศักดิ์ จินดาบุญกุล (2532) ที่พบว่า ตัวแปรปทัสถานทางจิตวิสัยมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ ปทัสถานทางจิตวิสัย ยังเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดลำดับสุดท้ายของทั้ง ในกลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับตัวนักเรียน และเมื่อนำตัวแปรทั้งหมดที่ศึกษา เข้าสู่สมการพยากรณ์ โดยที่ปทัสถานทางจิตวิสัยร่วมกับตัวแปรอื่นของปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 52.12 และร่วมกับตัวแปรอื่นทั้งหมดที่ศึกษาในการวิจัยนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 62.43 กล่าวได้ว่า ปทัสถานทางจิตวิสัยเป็นตัวแปรที่สัมพันธ์ ส่งผล

และสามารถอธิบายความแปรปรวนความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญตามแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยทั้ง ในและนอกประเทศสนับสนุนเหตุผล

6. การรับรู้สภาพแวดล้อม

การรับรู้สภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรภายนอกอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียนในการวิจัยครั้งนี้ และการรับรู้สภาพแวดล้อมยังเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดของปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน แต่เมื่อเอาตัวแปรทุกตัวที่ศึกษาเข้าสู่สมการพยากรณ์ ตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมมีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดเป็นลำดับที่ 2 รองจากความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อ และเมื่อร่วมกับตัวแปรอื่นของปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนเมื่อถดถอยต่อความตั้งใจในการเรียนต่อ โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 52.12 แต่เมื่อร่วมกับตัวแปรทุกตัวที่ศึกษาสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 62.43 ผู้วิจัยวัดการรับรู้จาก 3 ตัวแปรย่อย คือ ตัวแปรความต้องการกำลังคนของภาคอุตสาหกรรม โดยกำหนดจากแนวคิดทฤษฎีแสวงหางาน (Hulbert, 1981) ที่มีแนวคิดด้านเศรษฐศาสตร์แรงงานว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีงานทำและการไม่มีงานทำ ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารข้อมูล และการรับรู้ด้านความต้องการกำลังคน ตัวแปรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ โดยกำหนดจากแนวคิดทฤษฎีทุนมนุษย์ (Mark Blaug, 1971) ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรด้านการศึกษาว่า ความสามารถในการผลิตของบุคคลถูกกำหนดโดยการศึกษาและการฝึกอบรม และตัวแปรคุณลักษณะของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ โดยกำหนดจากแนวคิดทฤษฎีการจัดลำดับและคัดเลือก (Carnoy, 1977) ที่มีแนวคิดว่าด้วยการรับคนเข้าทำงานนั้น นายจ้างจะพิจารณาตามคุณลักษณะสำคัญหลายประการนอกเหนือจากความรู้ความสามารถของแรงงาน ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นทั้งหมด ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพแวดล้อมกับความตั้งใจในการเรียนต่อเป็นไปทางบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .650 รองจากความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกมีการรับรู้สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมสูงมาก ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเรียนต่อสูงเช่นกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรพล กาญจนะจิตรา

(Kanchanachitra, 1976) ที่พบว่า การรับรู้ของบุคคลสัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำ พฤติกรรมของบุคคล งานวิจัยของ อาสาสิทธิ์ เกษทรัพย์ (2525) และอารยา วัฒนกิจ (2526) ที่พบว่า การรับรู้ข่าวสารข้อมูลและมีความเข้าใจในข่าวสารจะทำให้เกิดความตั้งใจในการเข้าร่วม กิจกรรมมากขึ้น ผลการวิจัยของ อานุภาพ ถิรลาภ (2528) ก็พบว่า การรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาของประชาชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นฤชร์ แก้วส่อง (2531) ที่พบว่า การรับรู้ข่าวสารทำให้บุคคลมีความตั้งใจเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาหมู่บ้านในเวโรกาลสปีตาท์เฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมาคม สาธารณสุขแห่งอเมริกา (American Public Health Association, 1983 : 35 - 38) ซึ่งให้เห็นว่าการที่บุคคลเข้าไปเป็นสมาชิกของสมาคมมีความสัมพันธ์กับการได้รับรู้ข่าวสารสูง

การที่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมีความตั้งใจเรียนต่อสูงถึงร้อยละ 79.70 ย่อมแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความตื่นตัวในการเรียนให้สูงขึ้น เนื่องจากรับความต้องการกำลังคนของภาค อุตสาหกรรม ซึ่งมีแนวโน้มว่าผู้เข้าปฏิบัติงานในภาคอุตสาหกรรมจะต้องมีพื้นฐานความรู้สูงขึ้นจากปัจจุบัน และคุณลักษณะด้านอื่นควบคู่ไปกับด้านการศึกษา ดังผลการวิจัยของสำนักงานศึกษาธิการเขต เขต การศึกษา 12 (2532) ที่ศึกษาตัวแปรความสามารถของพนักงานในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่ บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า พนักงานที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังมีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอ ที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ พนักงานที่จะเข้าทำงานควรมีพื้นฐานความรู้ อย่างต่ำจบชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ผลการวิจัยของ อุไรวรรณ แสงพิริย (2529) เรืองศักดิ์ ศรีสงค์ และคนอื่น ๆ (2529) ซึ่งให้เห็นตรงกันว่า แรงงานระดับปฏิบัติการควรมีพื้นฐานความรู้ระดับมัธยมศึกษา และผลการวิจัย ของสำนักงานพัฒนาชุมชนเขต 2 (2532) เกี่ยวกับตัวแปรทัศนคติทางบวกต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า ประชาชนมีความเต็มใจที่จะเรียน ต่อหรือฝึกอบรมเพื่อให้เกิดการจ้างงานหลังการเรียนและการฝึกอบรมนั้น ๆ

ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยทั้งในและนอกประเทศ ดังกล่าวแล้ว แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณ ชายฝั่งทะเลตะวันออกมีการรับรู้ข่าวสารข้อมูลจากสื่อหลายประเภทส่งผลต่อการตัดสินใจหรือมีความ ตั้งใจในการเรียนต่อ เพราะนักเรียนตระหนักว่าการเรียนต่อและการฝึกฝนอาชีพจะต้องควบคู่กัน

ไปกับการมีงานที่ดีทำ จึงเกิดการเตรียมพร้อมที่จะมีงานทำ มิเช่นนั้นอาจจะต้องว่างงานเนื่องจากภาคอุตสาหกรรมต้องการแรงงานที่มีพื้นฐานความรู้สูงกว่าระดับประถมศึกษา การศึกษาในโรงเรียนองค์ประกอบที่ส่งผลต่อแรงงานให้มีคุณภาพ เพราะถือว่าการศึกษาในโรงเรียนยิ่งสูงเท่าใด จะทำให้การฝึกฝนได้ง่ายขึ้น (Fry, 1976; เจือจันทร์ จงสถิตอยู่, 2524) อย่างไรก็ตาม ภาคอุตสาหกรรมได้ให้ความสนใจด้านคุณลักษณะของแรงงาน เช่น บุคลิกภาพ ความขยันอดทน ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ และความมีมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น ควบคู่ไปกับการมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ (อาพร จันทวิมล, 2531) โดยที่แรงงานจะต้องมีพื้นฐานความรู้สูงพอสมควร เพราะความรู้ความสามารถด้านวิชาการต่าง ๆ สามารถฝึกฝนเพิ่มเติมในโรงงานได้ และถึงอย่างไรก็ต้องมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทันสมัยที่ต้องฝึกฝนปฏิบัติกันตลอดเวลาอยู่แล้ว ส่วนเรื่องคุณลักษณะ เป็นคุณสมบัติส่วนตัวที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขในขณะปฏิบัติได้ จึงต้องมีการพิจารณาควบคู่กันไปอย่างเข้มงวดในการรับสมัครคนเข้าทำงานและขณะปฏิบัติงาน

พอสรุปได้ว่า นักเรียนรับรู้ลักษณะการจ้างงาน ความต้องการกำลังคน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคุณลักษณะของแรงงานที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ ผลการวิจัยยืนยันได้ว่านักเรียนมีการรับรู้สภาพแวดล้อมสูง ส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อมาก

7. เพศ

ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่า ในปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนนี้ และจากตัวแปรทั้งหมดที่ศึกษา เพศเป็นตัวแปรภายนอกเพียงตัวแปรเดียวที่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (ตาราง 7) ของการวิจัยนี้ พบว่ากลุ่มเพศหญิงมีความตั้งใจในการเรียนต่อ ร้อยละ 82.30 ของกลุ่ม กลุ่มเพศชายมีความตั้งใจในการเรียนต่อใกล้เคียงกันคือร้อยละ 77.00 ของกลุ่ม ซึ่งขัดแย้งกับทฤษฎีรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา (Liska, 1984) ที่บอกว่า ตัวแปรภายนอก ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมของบุคคล และขัดแย้งกับผลการวิจัยของ พลแสงสว่าง (2521) มาโนเชษฐ์ บุญยานุวัฒน์ (2524) และ สุนทร ไตรรัตน์ (2525) ที่พบว่า เพศชายต้องการเรียนต่อมากกว่าเพศหญิง

ผลการศึกษาคั้งนี้ที่ขัดแย้งกับทฤษฎีและ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว คงเนื่องมาจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่เปลี่ยนไปจากเดิม ดังที่ สุพัตรา มาศดิตถ์ เกษรศุภร์ หุตถึงสิทธิและความเสมอภาคของสตรีไทยในทศวรรษที่ผ่านมา (ไทยรัฐ, 20 ตุลาคม 2534, หน้า 5) แพศหญิงได้รับการยอมรับจากสังคมให้ทัดเทียมเพศชายมากขึ้น สตรีมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้น ทั้งนี้จะเห็นได้จากการที่สตรีมีโอกาสศึกษาเล่าเรียนสูงขึ้น ดำรงตำแหน่งในหน้าที่การงานทัดเทียมกับผู้ชาย และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษากับประชากรในเขตพัฒนาภาคอุตสาหกรรมที่รับบุคคลเข้าทำงานโดยไม่จำกัดเพศ โรงงานได้เปิดรับเข้ามามากมายหลากหลายพร้อมที่จะรับแรงงานทั้งสองเพศตามลักษณะงานของภาคอุตสาหกรรม จึงทำให้นักเรียนไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงต่างก็มุ่งเรียนต่อเพื่อจะได้มีโอกาสทำงานที่ดีในภาคอุตสาหกรรม ประการสุดท้ายที่ผู้วิจัยเห็นว่าผลการวิจัย ไม่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก็คือ การเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา และการเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ครบเกือบครอบคลุมพื้นที่ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 จังหวัด เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเรียนต่อมากขึ้น จึงทำให้ตัวแปรผลลดความสำคัญลงไปในการศึกษาความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน

ปัญหาและความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

การอภิปรายผลในส่วนนี้เป็นการอภิปรายผลข้อมูลเชิงเหตุผลตามสรุปผลข้างต้น แต่เนื่องจากผลการวิจัยที่พบครั้งนี้ ปัญหาและความต้องการของของนักเรียนและผู้ปกครองมีความคล้ายคลึงใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนและผู้ปกครองเป็นบิดามารดาและบุตร ซึ่งมีความใกล้ชิดสนิทสนม ความรู้สึกนึกคิด ความตระหนักถึงปัญหาและความต้องการในครอบครัวเดียวกันย่อมถ่ายทอดมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน (Johnstone and Jiyono, 1987 : 291 - 292) ดังนั้นผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลรวมกันทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง ดังนี้

1. ปัญหาของนักเรียนและผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้เห็นได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุผลว่า ปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้ปกครองไม่ต้องการส่งบุตรหลานของตนเรียนต่อและไม่แน่ใจ

เช่นเดียวกับนักเรียนกลุ่มที่ไม่ต้องการเรียนต่อและไม่แน่ใจ ปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัวก็เป็นปัญหาสำคัญลำดับแรก การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันยังไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับรัฐเพียงแต่จัดทำเป็นโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2533 : ก; สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี, สำนักที่ นร.0202/ว(ล). 11907 ลงวันที่ 23 กันยายน 2531) รัฐจึงไม่ได้จัดการศึกษาระดับนี้แบบให้เปล่าทั้งหมด ผู้ปกครองจึงต้องรับภาระค่าใช้จ่ายส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาส่วนหนึ่ง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาสาเหตุสำคัญที่เยาวชนไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและกรมสามัญศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532 : 4 - 5; กรมสามัญศึกษา, 2530 : 3 - 4) ที่พบว่า สาเหตุสำคัญเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเสวตศักดิ์ รุ่งสอน (2528) และธานีทร์ ธรรมวิรัตนเกษม (2528) ที่ศึกษาพบว่า ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำมักจะไม่สามารถส่งบุตรหลานเรียนต่อสูงกว่าภาคบังคับได้

ปัญหาที่ตามมาเมื่อครอบครัวประสบกับภาวะทางเศรษฐกิจไม่ดี ครอบครัวจึงต้องการให้บุตรหลานของตนประกอบอาชีพหรือช่วยงานอาชีพของทางครอบครัวเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวและพยุงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บุตรหลานจึงไม่มีโอกาสได้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา นอกเสียจากว่าจะไปเรียนภาคพิเศษในโรงเรียนผู้ใหญ่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน แต่เด็กเรียนที่ไปเรียนในระบบนี้ไม่ถึงร้อยละ 5 ของเยาวชนในวัยเรียนทั่วประเทศ (กรมสามัญศึกษา, 2531 : 5 - 6)

ปัญหาที่สำคัญประการต่อมาคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ห่างไกลบ้าน เดินทางไม่สะดวก และการคมนาคมไม่ดี ผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้อาจสอดคล้องกับการศึกษาสาเหตุที่เยาวชนไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษาตามที่อ้างแล้วในวรรคก่อนที่พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่ไกลบ้าน และการคมนาคมระหว่างบ้านกับโรงเรียนไม่สะดวก เป็นปัญหารองจากสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

ส่วนปัญหาอื่นที่พบในการวิจัยนี้เป็นปัญหารองลงไป เช่น ไม่มียานพาหนะ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว หรือบ้านของนักเรียนอยู่ห่างไกลจากเส้นทางคมนาคม

ที่มียานพาหนะประจำทางก็ได้ ปัญหาแก่เรียนเรียนอ่อน เนื่องการเรียนรู้ สุขภาพไม่ดี เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เป็นปัญหาการที่ยาวนานไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาที่พบจากการวิจัยนี้

2. ความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้พบปัญหาของนักเรียนและผู้ปกครองจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุผลดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ต่อไปถึงคำตอบเกี่ยวกับความต้องการเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ถ้าหากความต้องการได้รับการตอบสนอง ผู้ปกครองและนักเรียนก็อาจเปลี่ยนใจส่งบุตรหลานเรียนต่อและนักเรียนก็เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

ความต้องการในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว ส่วนใหญ่แล้วนักเรียนและผู้ปกครองมีความต้องการให้รัฐจัดการศึกษาแบบให้เปล่า ไม่เรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งที่จริงปัจจุบันรัฐทำอยู่แล้วตาม โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2533 : 11) แต่ไม่ครอบคลุมนักเรียนทุกคน ทั้งนี้ผู้ปกครองและนักเรียนอาจจะมีความเข้าใจว่าต้องเป็นการศึกษาบังคับและให้เปล่าเหมือนระดับประถมศึกษา

นอกจากนี้ความต้องการของและนักเรียนผู้ปกครองในด้านช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวในการวิจัยยังต้องการให้รัฐช่วยเรื่องอุปกรณ์ เช่น หนังสือ เสื้อผ้าแจกฟรี มีทุนการศึกษาสนับสนุนมีโครงการอาหารกลางวันฟรี ผู้วิจัยเชื่อว่าที่นักเรียนและผู้ปกครองมีความต้องการอย่างนี้ เพราะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งที่สังกัดกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินการอยู่ แต่เป็นไปในลักษณะไม่ประสานงานกัน หรือมีการแย่งเด็กกัน ดังที่ประยูร ชีระพงษ์ ที่ปรึกษากรมสามัญศึกษาให้สัมภาษณ์กับข่าวหนังสือพิมพ์มติชนว่า ควรให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เปิดในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ห่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสัก 10 กิโลเมตร และเปิดในพื้นที่ยากจนมาก ๆ (มติชน, 7 พฤศจิกายน 2534, หน้า 7) และสมเกียรติ บุณรอด ผู้อำนวยการโรงเรียนนาบ่อคำ จังหวัดกำแพงเพชรให้สัมภาษณ์ในโอกาสเดียวกันว่า ปัญหาการแย่งเด็กกันเพราะโรงเรียนประถมศึกษาเปิดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ตั้งอยู่ใกล้โรงเรียนมัธยมศึกษาไม่ควรเปิดเพื่อแข่งกันอย่างนี้ (มติชน, 7 พฤศจิกายน 2534, หน้า 17) ดังนั้นของนักเรียนและผู้ปกครองจึงได้มีการเรียกร้องต้องการในเรื่องดังกล่าว

มากเพราะทั้ง โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต่างก็แย่งกันเอาอกเอาใจของนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้ส่งเด็กมาเรียนในโรงเรียนของตนมาก ๆ

ความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง ในลำดับต่อมา เป็นความต้องการเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่งที่สะดวกปลอดภัย และการเปิดสอนอาชีพหลากหลายในโรงเรียน เพื่อฝึกฝนความรู้และทักษะด้านอาชีพให้บุตรหลาน ดังคำสัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวมติชนของ นายสุคำ บัดแค นายประสงค์ สถิตย์ และนายสุวรรณ จันทร์สุด ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาว่า อยากให้โรงเรียนเปิดสอนวิชาอาชีพเพื่อจะได้นำความรู้ไปใช้ทำงาน (มติชน. 7 พฤศจิกายน 2534. 17)

ผลการวิจัยที่พบนี้ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนหรือพ่อแม่ผู้ปกครอง ตลอดจนนักเรียน แม้จะเป็นข้อเรียกร้องต้องการที่ออกจะเห็นว่าเป็นภาระแก่รัฐมากเกินไป แต่รัฐก็น่าจะมีทางเลือกที่ดี เช่น การเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ปัจจุบันภาคเอกชนที่เข้ามาจัดการศึกษาทุกระดับยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐเท่าที่ควร จะเห็นได้จากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาทั้งหมดในสถาบันการศึกษาของเอกชนมีเพียงร้อยละ 11 และร้อยละ 6 ตามลำดับ (มติชน. 11 ธันวาคม 2534. หน้า 19) รัฐมีความเชื่อว่ารัฐควรเป็นหลักในการจัดการศึกษาของประเทศมากเกินไป จึงรับภาระไว้อย่างมากมาย รัฐควรผ่อนคลายให้เอกชนเข้ามารับภาระจัดการศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกหลากหลายและเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการทางแต่ละท้องถิ่น แต่ละครอบครัว และแต่ละคน เช่น รัฐควรผ่อนคลายการรับภาระการจัดการศึกษาในเมืองซึ่งประชาชนในเมืองมีความพร้อมที่จะช่วยตนเองในภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานของตนอย่างเต็มที่หันไปรับภาระทุ่มเทการจัดการศึกษาในแถบชนบทยากจนและห่างไกลแทน ซึ่งประชาชนต้องการให้รัฐช่วยเหลือและแบกภาระการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของเขาเกือบทั้งหมด เมื่อช่วยให้เขาเหล่านั้นช่วยตนเองได้แล้วจึงค่อย ๆ ถอยออกมา บทบาทต่อไปของรัฐก็จะเป็นการสนับสนุนส่งเสริม กำกับ และดูแลเรื่องคุณภาพทางการศึกษา ไม่ใช่เป็นหลักในการจัดการศึกษาเองอีกต่อไป

ในการอภิปรายผลในส่วนนี้ จึงพอสรุปได้ว่าปัญหาและความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองนั้น แบ่งได้คร่าว ๆ 2 ระดับคือ ปัญหาและความต้องการระดับครอบครัว ซึ่งหมายถึง

ปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว การเรียนต่อจะทำให้เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัว เช่น ค่าเดินทาง ค่าเสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน อาหารกลางวัน และค่าใช้จ่ายอื่นประจำวัน ยิ่งถ้าหากนักเรียนต้องเดินทางไกลหรือไปพักในวัดหรือโรงเรียนอาจก่อให้เกิดปัญหาความประพฤติที่ผู้ปกครองดูแลไม่ทั่วถึง ความต้องการในส่วนนี้เพื่อแก้ปัญหา ก็คือการจัดการศึกษาให้ฟรี การตั้งโรงเรียนใกล้บ้าน เป็นต้น ส่วนปัญหาและความต้องการอีกระดับหนึ่งคือ ระดับสังคมและชาติ หมายถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องถึงรัฐที่จะต้องเข้าไปรับภาระ เช่น การจัดสรรงบประมาณที่พอเพียงและเป็นธรรม การจัดตั้งโรงเรียนให้ทั่วถึงและครอบคลุมพื้นที่ และการจัดสรรอัตราค่าจ้างครู ซึ่งล้วนแต่เป็นภาระที่หนักมากของรัฐ หากยังต้องเป็นหลักในการจัดการศึกษาระดับนี้ โดยไม่แบ่งภาระให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ภาคเอกชนมีบทบาทมากขึ้นในการจัดการศึกษาในเมือง รัฐควรทุ่มเทบทบาทการจัดการศึกษาในชนบทห่างไกลและยากจน เพื่อให้ประชาชนเหล่านั้นมีโอกาสทำ เทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในเมือง ในเรื่องการศึกษาอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

ข้อเสนอแนะ

การเสนอแนะในที่นี้ ได้ใช้ข้อมูลจากผลการวิจัยครั้งนี้เป็นพื้นฐาน โดยแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ประเด็นคือ ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

ผลการวิจัยครั้งนี้มีสาระสำคัญที่ใช้เป็นข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ ดังนี้

1. จากข้อมูลพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความตั้งใจหรือต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 82 ของกลุ่มผู้ปกครอง และร้อยละ 79 ของกลุ่มนักเรียน ตามลำดับ) และความตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อมีความสัมพันธ์ทางบวกและส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของ

นักเรียน การวิจัยครั้งนี้จึงแตกต่างจากการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12 ในปี พ.ศ. 2532 ที่พบว่าอัตราการเรียนต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่ 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา เพียงร้อยละ 45 เท่านั้น ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ความต้องการเรียนต่อของนักเรียนควรเพิ่มขึ้นมาก ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่ารัฐควรเร่งเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาใหม่หรืออนุญาตให้เอกชนเปิดเพื่อรองรับความต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อและความต้องการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน โดยวิธีดังนี้

1.1 สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำรวจจำนวนนักเรียนที่จบเป็นตัวป้อนในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา แล้วจัดทำเขตบริการของโรงเรียนใหม่ (School Mapping) โดยเน้นการที่นักเรียนจะต้องไปเรียน โรงเรียนใกล้บ้าน การเดินทางสะดวกและปลอดภัย

1.2 เปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาใหม่ ตามผลและลำดับความสำคัญจากการสำรวจในข้อที่ผ่านมา ถ้าหากไม่พร้อมที่จะเปิดโรงเรียนใหม่ตามหลักเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษาก็อาจเปิดเป็นสาขาของโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งอาจเปิดที่โรงเรียนประถมศึกษาหรือวัดในระยะแรก และอาจเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเดิมตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

1.3 อนุญาตให้เอกชนเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นในเขตเมือง ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดในข้อ 2.

การเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่ว่าจะเป็นวิธีใดก็ตามย่อมเป็นภาระแก่รัฐมาก ผู้วิจัยขอเสนอความเป็นไปได้ว่า หากมีนักเรียนในเมืองมีความต้องการเรียนต่อมากควรเปิดโอกาสให้เปิดโรงเรียนเอกชน หรืออาจขยายห้องเรียนในโรงเรียนเดิมทั้งของรัฐและเอกชน การเปิดโรงเรียนสาขาหรือเปิดระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเดิมสามารถใช้บุคลากรร่วมกัน รัฐไม่ต้องจัดสรรอัตราให้ใหม่

สำหรับผู้ปกครองส่วนน้อยที่ไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อและนักเรียนส่วนน้อยที่ไม่ต้องการเรียนต่อ (ประมาณร้อยละ 20 ทั้งสองกลุ่ม) โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจในการเรียนต่อมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชาสัมพันธ์ให้ถึงตัวผู้ปกครองแบบเจาะลึกในกลุ่มนี้ ทั้งนี้ เพราะรูปแบบการแนะแนวและประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนในปัจจุบันขาด

การมุ่งเน้น ไปถึงตัวผู้ปกครอง ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียน ครูแนะแนว หรือคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ ของ โรงเรียนจะต้องหมั่นออกไป เยี่ยมเยียนผู้ปกครอง หรืออาจเชิญผู้ปกครองมา เยี่ยม โรงเรียน การนัดประชุมผู้ปกครอง การจัดงานวันเสด็จของ โรงเรียน เช่น วันพ่อ วันแม่ วันครบรอบการ ก่อตั้ง โรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ โรงเรียนจะต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชนเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยอาจอาศัยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระ หรือผู้นำศาสนา บุคคลซึ่ง เป็นที่เคารพ เชื่อถือในท้องถิ่น และสื่อมวลชนทุกชนิด โรงเรียนจะต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่าง ต่อเนื่อง และเป็นระบบซึ่งต้องมีการรายงานหน่วยเหนือเป็นระยะ ๆ ในระดับหน่วยเหนือก็ควรมี คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ของตนเอง เช่น ระดับอำเภอ จังหวัด และระดับชาติโดยมีผู้แทนจาก หน่วยงานต่าง ๆ มาเป็นกรรมการ เช่น หน่วยงานที่มีสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กรมประชาสัมพันธ์ องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย สถานีโทรทัศน์ทุกช่อง เป็นต้น คณะกรรมการระดับชาตินี้จะเป็นผู้กำหนดนโยบาย เช่น กำหนด เกณฑ์การเพิ่มอัตราการเรียนต่อร้อยละ 5 ต่อปี และภายในปี พ.ศ. 2540 จะมีนักเรียนเข้าเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 98 ของเด็กในวัยเรียน เป็นต้น

2. จากข้อมูลพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่มีความตั้งใจส่งบุตรหลาน เรียนต่อเป็นผู้มีรายได้ ปานกลางและสูง (ร้อยละ 44 และร้อยละ 23 ของกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับ) โดยที่ผู้ปกครอง กลุ่มมีรายได้ปานกลางมีความตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อร้อยละ 92 และกลุ่มมีรายได้สูงมีความ ตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อร้อยละ 99 ผลการวิจัยส่วนนี้ยังพบว่ารายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ ทางบวก และส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน สำหรับผู้ปกครองสองกลุ่มนี้ผู้วิจัย จึงขอเสนอแนะว่า รัฐควรผ่อนคลายภาระการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาใน เขตเมือง โดยให้ เอกชนเข้ามาดำเนินการมากขึ้น ผู้ปกครองที่มีฐานะปานกลางและร่ำรวยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขต เวียงซึ่งพร้อมที่จะรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของบุตรหลานส่วนหนึ่งและทั้งหมด ได้อยู่แล้ว รัฐเองควรหันไปทุ่มเทภาระหน้าที่ กับการจัดการศึกษาใน เขตนอกเมืองหรือชนบทต่าง ไกลและ ยากจนซึ่งผู้ปกครอง ไม่พร้อมที่จะรับภาระการศึกษาของบุตรหลาน ได้เกือบทั้งหมด เป็นการเปิดโอกาส ทางการศึกษาให้มีความเท่าเทียมและเป็นธรรมทางหนึ่งด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยหรือยากจนมีร้อยละ 33 ของกลุ่มตัวอย่าง และผู้ปกครองกลุ่มนี้มีความตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อเพียงร้อยละ 58 ไม่แน่ใจและไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อ ร้อยละ 27 และ 15 ตามลำดับ รัฐจึงควรสนับสนุนงบประมาณให้โรงเรียนจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อผ่อนคลายภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองยากจนแต่ต้องการส่งบุตรหลานเรียนต่อ ร้อยละ 58 โดยวิธีดังนี้

2.1 จัดงบประมาณให้เปล่า เช่น ซดเชยเงินบำรุงการศึกษา หนังสือและเสื้อผ้านักเรียน โครงการอาหารกลางวัน จัดที่พัก และจัดรถโรงเรียนรับส่ง ซึ่งโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลและแถบชนบทควรจะได้รับงบประมาณจัดซื้อรถโรงเรียนขนาดบรรทุก 50-60 ที่นั่ง เพราะจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุผล พบว่าผู้ปกครองต้องการให้มีรถรับส่งที่มีความปลอดภัย งบประมาณแบบให้เปล่านี้ยังควรจัดเป็นทุนการศึกษาแบบต่อเนื่องจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับอุดมศึกษา จะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนสูงขึ้น และมีความกระตือรือร้น โดยไม่เกรงว่าพ่อแม่ของตนจะส่งให้เรียนชั้นสูงต่อไปไม่ได้

2.2 จัดงบประมาณแบบให้ยืมไปดำเนินการลงทุนตามโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน เช่น ให้นักเรียนยืมเป็นค่าทุนในสหกรณ์โรงเรียน การรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพอิสระเพื่อมีรายได้ระหว่างเรียน เช่น เลี้ยงหมู ไก่ ปลา การเพาะเห็ด การปลูกผักสวนครัว การทำของขงวัญและของขงารววย การทำขนม การตัดเย็บเสื้อผ้า และการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น โดยงบประมาณประเภทนี้ไม่ควรกำหนดระยะเวลาส่งคืนเร็วนัก หากนักเรียนต้องประสบภาวะขาดทุนด้วยเหตุสุดวิสัยถ้ามีการชี้แจงอย่างสมเหตุสมผลก็ควรยกประโยชน์ให้นักเรียน

สำหรับผู้ปกครองกลุ่มที่มีรายได้น้อยที่ไม่แน่ใจและไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อ (ร้อยละ 27 และ 15 ตามลำดับ) ควรใช้ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ที่ผ่านมา คือ การรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ถึงตัวนักเรียนและผู้ปกครองแบบเจาะลึก โดยเน้นความช่วยเหลือจากรัฐดังกล่าวแล้ว เพื่อให้ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นว่าแทบจะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการที่จะต้องเรียนต่อเลย แต่กลับจะทำให้มีรายได้ระหว่างเรียนด้วยซ้ำไป ซึ่งอาจทำให้ผู้ปกครองเปลี่ยนใจส่งบุตรหลานเรียนต่อ และนักเรียนก็จะมีโอกาสได้เรียนต่อเช่นกัน

3. จากข้อมูลพบว่า นักเรียนมีการรับรู้สภาพแวดล้อมก่อนเข้าสูง (ค่าเฉลี่ยคะแนน แบบสอบถามวัดการรับรู้สภาพแวดล้อมเท่ากับ 14.23 จากคะแนนเต็ม 20) โดยที่ตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ทางบวก ส่งผลและมีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดลำดับที่สองในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน ผลการวิจัยนี้แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจและรับรู้ความเจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคนี้เป็นอย่างดี นักเรียนพร้อมที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่าภาคอุตสาหกรรมควรจะเข้ามาจับบทบาทสนับสนุนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยโรงเรียนจะต้องประสานงานและขอความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม เช่น โรงงาน บริษัท และห้างร้านต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าไปฝึกงานให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ๆ ได้ฝึกฝนอยู่กับโลกของงาน เกิดทักษะและความชำนาญในสาขาอาชีพที่ตนเองถนัด โรงเรียนจึงต้องเปิดสอนวิชาอาชีพตามความต้องการของผู้เรียน และความต้องการของตลาดหรือโรงงานด้วย นักเรียนที่จบระดับมัธยมศึกษาแล้วหากไม่เรียนต่อก็สามารถเข้าทำงานในโรงงานได้

ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมควรร่วมกันกำหนดนโยบายการรับคนเข้าทำงาน ควรมีพื้นฐานความรู้ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นอย่างต่ำ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนส่วนใหญ่ในกลุ่มที่มีความกระตือรือร้นในการเรียน ทั้งการเรียนให้จบเพื่อทำงานที่ดีและการเรียนเพื่อเป็นบันไดในการเรียนขั้นสูงต่อไป

ส่วนนักเรียนกลุ่มที่มีการรับรู้สภาพแวดล้อมต่ำ ครูควรจะต้องปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคนี้ โดยครูจะต้องพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนกลุ่มนี้เกิดการรับรู้สภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น ทำให้นักเรียนตระหนักว่าการเรียนจบแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คงไม่เพียงพอเสียแล้ว จึงต้องพยายามที่จะเรียนต่อ ไม่งั้นเขาอาจจะสูญเสียโอกาสในการได้งานทำที่ดีในอนาคต

4. จากข้อมูลพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนดี (ร้อยละ 93 ของกลุ่มตัวอย่าง) และนักเรียนกลุ่มนี้เรียนต่อร้อยละ 82 ของกลุ่ม และผลการเรียนยังเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวก ส่งผลและมีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดตัวหนึ่งในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า งานแนะแนวของโรงเรียนควรมีข้อมูลข่าวสารสารสนเทศของการเรียนต่อ

อย่างพร้อมมูลและหลากหลายเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการเรียนต่อที่ตรงกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของนักเรียนกลุ่มนี้ ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนดีในกลุ่มนี้แต่ไม่แน่ใจ และไม่เรียนต่อ (ร้อยละ 18) คงจะต้องใช้วิธีที่กล่าวแล้วคือ การเจาะลึกถึงตัวนักเรียนและผู้ปกครอง โดยเฉพาะโครงการช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อให้มีรายได้ระหว่างเรียน จะทำให้นักเรียนและผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของการศึกษา

ส่วนกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดี (ร้อยละ 7 ของกลุ่มตัวอย่าง) และนักเรียนกลุ่มนี้เรียนต่อร้อยละ 40 ของกลุ่มเท่านั้น อีกประมาณร้อยละ 60 เป็นผู้ไม่แน่ใจและไม่เรียนต่อ สำหรับผู้เรียนไม่ดีแต่มีความตั้งใจเรียนต่อต้องสอนเสริมในระดับมัธยมศึกษาเพื่อให้สามารถปรับพื้นฐานให้ใกล้เคียงกันในการที่จะเรียนระดับมัธยมศึกษา ส่วนผู้ที่มีผลการเรียนไม่ดีและไม่แน่ใจ ไม่เรียนต่อ โรงเรียนประถมศึกษาควรต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้นักเรียนกลุ่มนี้มีผลการเรียนดีขึ้น เพราะผลการเรียนเป็นสาเหตุหนึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุผลว่า ทำให้นักเรียนไม่อยากเรียนต่อเมื่อรู้ว่าตัวเองเรียนอ่อน และผู้ปกครองก็ไม่อยากส่งเรียนต่อ โรงเรียน โดยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและแนะแนวคงไม่ละเลยปัญหานี้ โดยดำเนินการดังนี้

- 4.1 ครูแนะแนวสำรวจนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อน แล้วรายงานผู้บริหารโรงเรียน
- 4.2 ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดให้ฝ่ายวิชาการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนกลุ่มนี้
- 4.3 จัดให้มีโรงเรียนพี่เลี้ยง เพื่อให้ความช่วยเหลือร่วมมือกันในด้านบุคลากร

อุปกรณ์การเรียนการสอน และเทคนิควิธีการสอน

4.4 ครูผู้สอนควรเน้นการจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกันและกัน นักเรียนที่เรียนอ่อนครูเน้นการสอนให้ปฏิบัติ กำหนดคะแนนภาคปฏิบัติให้มากกว่าด้านความรู้ ความจำ จะทำให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายการเรียน

การแก้ไขปัญหาการเรียนของนักเรียน เพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้นจะทำให้นักเรียนรักการเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน อยากเรียนต่อเพราะนักเรียนที่มีผลการเรียนดีต้องการเรียนต่อ เป็นส่วนใหญ่อยู่แล้ว ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดีก็มีแนวโน้มว่าจะไม่เรียนต่อ จึงสมควรแก้ไขปัญหาในจุดนี้

5. จากข้อมูลพบว่า ตัวแปรอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด และตัวแปรทัศนคติทางจิตวิสัยมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดทั้งสองตัวแปรในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียนค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถามวัดอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด และทัศนคติทางจิตวิสัยเท่ากับ 75.59 จากคะแนนเต็ม 100 และ 34.78 จากคะแนนเต็ม 50 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีการรับรู้ในทั้งสองตัวแปรสูงเป็นส่วนใหญ่ ทั้งสองตัวแปรเกี่ยวข้องกับกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด โดยเฉพาะเน้นเพื่อนของนักเรียน เพราะเด็กวัยนี้จะตามอย่างเพื่อนมาก ซึ่งเป็นพัฒนาการตามวัย ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่า โรงเรียนจะต้องจัด โครงการส่งเสริมการแสดงออกซึ่งความรักความผูกพันในกลุ่มญาติและเพื่อน ๆ ของนักเรียน เช่น การจัดงานวันพ่อ วันแม่ หรือวันครอบครัว การจัดให้มีโครงการเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นต้น กิจกรรมที่จัดนี้จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความผูกพันกับกลุ่มญาติและเพื่อน ๆ มากขึ้น มีการรับรู้ทางสังคมที่ดี หากสภาพการเรียนต่อในสังคมหรือชุมชนนั้นสูง นักเรียนก็มีแนวโน้มจะเรียนต่อมากตามทัศนคติทางชุมชนนั้น ๆ

ส่วนนักเรียนกลุ่มที่มีการรับรู้ต่ำ โรงเรียนควรรู้จักใช้วิธีการให้เพื่อนของนักเรียนที่เป็นที่เชื่อถือหรือหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ชักชวนหรือกระตุ้น ให้นักเรียนทำกิจกรรมหรือแสดงออกในพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อนสนิท และนักเรียนที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจะมีบทบาทต่อการตัดสินใจในการเรียนต่อและไม่เรียนต่อของนักเรียนด้วย ถ้านักเรียนที่ไม่อยากเรียนต่อเห็นว่าส่วนมากแล้วเพื่อน ๆ ของตนซึ่งล้วนแต่เรียนต่อทั้งนั้นก็ต้องอาจจะเปลี่ยนใจเรียนต่อเหมือนอย่างเพื่อน ๆ ก็ได้ ทั้งอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดและทัศนคติทางจิตวิสัยจึงเป็นตัวแปรที่ส่งผลการตัดสินใจในการเรียนต่อหรือไม่เรียนต่อของนักเรียน

6. จากข้อมูลพบว่า ตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนต่อมีความสัมพันธ์ทางบวกและมีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดตัวแปรหนึ่งในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเรียนต่อของนักเรียน ค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อของนักเรียนเท่ากับ 80.37 จากคะแนน 100 และนักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนต่อร้อยละ 79 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มิทัศนคติที่ดีต่อการเรียนต่อ ครูจะต้องเสริมทัศนคติที่ดีให้แก่เด็กในกลุ่มนี้ โดยการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน เช่น ให้นักเรียนดูแลความสะอาดอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนกันเอง โดยการแบ่งเขตรับผิดชอบ ให้นักเรียนปลูกต้นไม้และรักษาเอง เป็นต้น นอก

จากนั้นครูเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีความรัก ความเมตตากรุณาต่อนักเรียนและมีการสอนที่ดี จะทำให้นักเรียนรักโรงเรียนมากขึ้น

ส่วนกลุ่มนักเรียนที่มีทัศนคติต่ำจะต้องมีการปลูกฝังทัศนคติที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น นักเรียนกลุ่มนี้มักจะ ไม่เรียนต่อเพราะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน การปลูกฝังทัศนคติต้องทำ เฉพาะอย่าง ไม่ทำแบบกว้างเกินไป เช่น การปลูกฝังทัศนคติต่อการเรียนต่อจะมีการรณรงค์ อย่างจริงจัง ปลูกฝังให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนต่ออย่างน้อยถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยพยายามกระตุ้นให้นักเรียนตระหนักว่าเมื่อเรียนต่อสูงขึ้น โอกาสในการทำงานย่อมดีกว่า และมีรายได้ดีกว่า ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีทัศนคติต่อการเรียนต่อสูงก็จะเรียนต่อ ส่วนผู้ที่มีทัศนคติต่อการเรียนต่อต่ำก็จะไม่เรียนต่อจึงสมควรพิจารณาถึงประเด็นดังกล่าวด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

เพื่อการวิจัยต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. การวิจัยซ้ำ ควรทำการวิจัยซ้ำเรื่องนี้ โดยการเพิ่มตัวแปรอิสระมากขึ้น ทั้งนี้เพราะ การวิจัยครั้งนี้พบว่าตัวแปรอิสระเกือบทั้งหมดมีความสัมพันธ์ภายในระหว่างกันสูง การศึกษาตัวแปร อิสระมากขึ้นอาจจะช่วยลดความสัมพันธ์ภายในระหว่างกัน ให้น้อยลงแล้วจะทำให้ตัวแปรอิสระสามารถ ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยแท้จริง
2. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนต่อ ผู้สนใจที่จะทำการวิจัยต่อไป ควรศึกษาพฤติกรรมด้วย โดยกำหนดช่วงห่างของการวัดตัวแปรความตั้งใจกับตัวแปรพฤติกรรมพอ สมควร หรือจะศึกษาเป็นอนุกรมของเวลาก็ได้
3. การวิจัยต่อไปควรเป็นการวิจัยเพื่อหารูปแบบที่ใช้อธิบายความตั้งใจและพฤติกรรมการเรียนต่อของนักเรียน
4. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและทฤษฎีรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกามีผู้นิยม นำไปศึกษามากมาย ผู้สนใจศึกษาต่อไปจะนำทฤษฎีเหล่านี้ไปศึกษาพฤติกรรมที่จะเป็นประโยชน์ ต่อการวางแผนพัฒนาบุคคลและสังคมด้านอื่น ๆ เช่น พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

พฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมือง และพฤติกรรมการณ์แรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น

5. เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ไม่ได้วิเคราะห์ละเอียดถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่เรียนที่เรียนต่อกับกลุ่มไม่เรียนต่อ และกลุ่มผู้ปกครองที่ตั้งใจส่งบุตรหลานเรียนต่อกับกลุ่มไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อ ผู้สนใจวิจัยต่อไปควรแยกวิเคราะห์ด้วย เพื่ออธิบายความแตกต่างระหว่างกลุ่มว่าเป็นอย่างไร

6. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประชากรในพื้นที่ที่มีอัตราการเรียนต่อค่อนข้างสูงของประเทศ ในการวิจัยต่อไปควรศึกษากับประชากรที่อยู่ในพื้นที่การเรียนต่อต่ำ เช่น จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยและของตัวแปรบางตัวด้วย

7. การวิจัยต่อไปควรศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับลักษณะที่ตั้งของโรงเรียน คือ ในเมืองและนอกเมือง เพราะการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาตัวแปรนั้นนอกจากเพื่อการสุ่มตัวอย่างเท่านั้น การศึกษาลักษณะที่ตั้งของโรงเรียนดังกล่าวอาจทำให้การอธิบายความตั้งใจในการเรียนต่อและพฤติกรรมการณ์เรียนต่อแตกต่างไปอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งอาจก่อให้เกิดประโยชน์ของการวิจัยได้อย่างหนึ่งด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ก๋อ สวัสดิ์พาณิชย์. "ระบบการศึกษาในอนาคต," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 15(5); พฤษภาคม-มิถุนายน 2528.
- โกวิท วรพิพัฒน์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรัตน์ ไชยชมภู. เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2532.
- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2531.
- _____ . การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2532.
- _____ . แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2529.
- _____ . การสัมมนาทางวิชาการระดับชาติ เรื่อง ทิศทางและนโยบายการมีงานทำ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับกรมแรงงานและ ILO-ARTEP, มิถุนายน 2526.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานผลโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อการจัดการศึกษาในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529.
- _____ . รายงานการวิจัยกรณีศึกษามาดามตาด จังหวัดระยอง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2533.
- _____ . รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ของชุมชนบริเวณแหล่งอุตสาหกรรม เฉพาะกรณี หมู่ที่ 5 ตำบลหนองขาม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532.

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. "วิถีใหม่ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน," สารสนเทศการศึกษา. 14(6); สิงหาคม-กันยายน 2533.
- _____. รายงานการสัมมนาเรื่องรูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532.
- จันทนา นนทิกกร. การวิเคราะห์สภาพภาพส่วนตัวของนักเรียนที่มีโอกาสศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคกลาง จำแนกตามประเภทโรงเรียน. ปรินญาไพณฑ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- จวัญ นานิชย์ณลิน ไชย. โอกาสเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัว และการเรียนของนักเรียนในภาคเหนือ. ปรินญาไพณฑ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- ชวลิต บุญยะไทย. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ ไชยชมพู. เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานแรงงานจังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2534.
- ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา. ปัจจัยที่ทำให้เด็กวัยรุ่นไทยในชนบทเลือกทำงานหรือศึกษาต่อหลังการศึกษภาคบังคับ. วิทยาไพณฑ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- ณรงค์ชัย อัครเศรณี. "การคาดหวังความต้องการกำลังคนตามแผนพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก," รายงานการประชุมเรื่องการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2526. อัดสำเนา.
- ณัฐพล ชันธไชย และคนอื่น ๆ. "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงานสาธารณสุขมูลฐาน," วิจัยสนเทศ. 6(69) : 26-35; มิถุนายน 2529.
- ดวงเดือน พันธุหมากวีน. "การวิจัยทางจิตวิทยาสังคม," เอกสารประกอบการอบรมแก้ไขวิจัยสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 5 เอกสารหมายเลข 12. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.

ดวงเดือน พันธุภูธร. "การทำนายพฤติกรรมจากทัศนคติ," เอกสารประกอบการวิจัยอบรม
นักวิจัยชั้นสูงทางพฤติกรรมศาสตร์ ในหัวข้อ "การวัดทัศนคติเพื่อทำนายพฤติกรรม".

กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2524.

"05 นาที," เดลินิวส์. วันจันทร์ที่ 17 ธันวาคม 2533. หน้า 10.

ถวิล มาตรฐาน. รายงานการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการเรียนต่อชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงเรียนมัธยม
ศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (มพช.) เขตการศึกษา 11. นครราชสีมา : เอกสารวิจัย
หน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11, 2528. อัดสำเนา.

เทียมจันทร์ จากัญญาประทีป. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2523. อัดสำเนา.

ธานีแทร์ ธรรมวิรัตนเกษม. รายงานการวิจัยทางการศึกษาหาสาเหตุของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2527. เชียงใหม่ : สำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, 2527. อัดสำเนา.

ธีระพร อูรรณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารวิชาการ คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

นพนธ์ สิมมา. จิตลักษณะสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับแนวกรรมทางการเกษตร. ปรินทิพ
กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

นิพนธ์ พิวพงศ์. "การจ้างงานในประเทศไทย การสำรวจภาวะในชนบทและเมือง,"
บทความเสวนาต่อที่ประชุมสัมมนา เรื่อง การจ้างงานในทศวรรษหน้า : ภาวะในเมือง
และชนบท. กรุงเทพฯ : สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

เนตล คุ่มประวัตติ. ความมุ่งหวังของบิดามารดาในเขตชนบทไทย เกี่ยวกับการศึกษาของบุตร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.

- ประมวล เสนาฤทธิ์. "สาเหตุของปัญหาการไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา," ข่าวครูไทย. 4(6) : 31-39; มิถุนายน 2529.
- ประยงค์ ชูน้อย. โอกาสเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภทโรงเรียนสภาพส่วนตัว ผลการเรียนของนักเรียนในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- ผกาทิพย์ กระหม่อมทอง. การศึกษาเปรียบเทียบความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรในเขตเมืองและชนบทของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- พัฒนาชุมชน, กรม. การศึกษาหารูปแบบการพัฒนาชุมชนที่เหมาะสมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : กองฝึกอบรม กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2533.
- พัฒนาชุมชน เขต 2, สำนักงาน. รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกกับแผนนโยบาย กรมการพัฒนาชุมชน. ชลบุรี : สำนักงานพัฒนาชุมชน เขต 2, 2532.
- พล แสงสว่าง. การศึกษาองค์ประกอบในการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักเรียนไทยมุสลิมชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- พรวมาศ นนทยาธร. ความหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมแบบประสม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- พจน์ สะเพียรชัย. "การศึกษากับการพัฒนาเยาวชน," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 17(8) : 16; ธันวาคม 2526 - มกราคม 2527.
- "การศึกษา คำสอน ศิลปและวัฒนธรรม," มติชน. วันอังคารที่ 25 ธันวาคม 2533. หน้า 21.
- "หลักสูตร ป.7," มติชน. วันที่ 23 พฤษภาคม 2533. หน้า 1, 21.
- มาโนชญ์ บุญญาวัตร. รายงานการวิจัยความต้องการและปัจจัยในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาของนักเรียนไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ยะลา : สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 2, 2522.

เริงศักดิ์ ศรีสงค์ และคนอื่น ๆ. รายงานผลการศึกษา สภาพ กิจกรรม และแนวโน้มของ
การจัดการศึกษาเอกโรงเรียนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : กรม
การศึกษาเอกโรงเรียน, 2528.

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สำนักงาน. สำเนาหนังสือที่ นร. 0202/ว(ล) ลงวันที่ 23 กันยายน
2531. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี, 2531.

วรรณิ จิระชุตติโรจน์. การศึกษาทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรม และ
พฤติกรรมในการใช้บริการการปรึกษาของนักเรียนเข้ามัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

วิชาการ, กรม. เอกสารแนะนำหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.

ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี. ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร.
ปริญาวิทยานิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
อัดสำเนา.

ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2, สำนักงาน. รายงานผลการวิจัยการศึกษาต่อของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ยะลา : สำนักงานศึกษาธิการเขต
เขตการศึกษา 12, 2522.

ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12, สำนักงาน. รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการคุณลักษณะ
ของแรงงานภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. ชลบุรี : สำนักงาน
ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12, 2532.

_____ การศึกษาเพื่อปวงชน. เอกสารสรุปผลการประชุม World Conference on
Education for All โรงแรมแอมบาสซาเตอร์ซีตีพญา ชลบุรี : 5-9 มีนาคม 2532.

_____ รายงานวิจัยเรื่องบทบาทของศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอที่เอื้อต่อการ
พัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. ชลบุรี : สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12,
2533.

- ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12, สำนักงาน. สถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2534. ชลบุรี :
สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12, 2534.
- สัจด อุทรานนท์. สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาวะเกี่ยวกับเด็กบางประการที่ทำให้
เด็กไม่เข้าเรียนต่อชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษาภาคบังคับ จังหวัดเชียงใหม่.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2513.
อัครสำเนา.
- สถาพร ชันโต. โอกาสการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำแนกตามประเภทโรงเรียน
สถานภาพส่วนตัว ผลการเรียนของนักเรียนในภาคกลาง. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัครสำเนา.
- สวัสดิ์ ใจเย็น. แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัครสำเนา.
- สวรรค์ อ่อนนาค และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนในเขต
การศึกษา 8. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.
- เสวตศักดิ์ มุ่งสอน. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาหาสาเหตุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ที่ไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ศรีสะเกษ : สำนักงานศึกษาธิการอำเภอขุนหาญ,
2528. อัครสำเนา.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. ทฤษฎีสังคมวิทยา : เนื้อหาและแนวการใช้เบื้องต้น. กรุงเทพฯ :
เจ้าพระยาการพิมพ์, 2529.
- สามัญศึกษา, กรม. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบท
ยากจน 38 จังหวัด. กรุงเทพฯ : กองพัสดุและอุปกรณ์การศึกษา กรมสามัญศึกษา,
2530.
- _____. สถิติฉบับย่อกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2532. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรม
สามัญศึกษา, 2532.
- _____. จำนวนห้องเรียน นักเรียน ครูและภารโรง โรงเรียนมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2533.
กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา, 2533.

- ลีปนันทน์ เกตุทัต. "การจัดการศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 17(6) : 65; สิงหาคม-กันยายน 2526.
- สุนทร ไตรรัตน์. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเชียงราย. ปรินญาโณธ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2525. อัดสำเนา.
- สุภางค์ จันทวานิช. รายงานการวิจัยเรื่อง โอกาสการเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ม.ป.ป.
- สุวิมล กาญจนะ โภมล. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมกับโอกาสทางการเข้ารับการศึกษาของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร. ปรินญาโณธ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2524. อัดสำเนา.
- สมบูรณ์ เกตุแก้ว. "การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก," คุรุปริทัศน์. 7(9) : 34-38; ธันวาคม 2525.
- สมศรี ชูแสง. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญาโณธ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- อดิศักดิ์ จินตนากุล. การศึกษาความต้องการและการให้บริการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : การศึกษาเฉพาะรายกรณีเปรียบเทียบโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอที่มีอัตราการเรียนต่อสูงและต่ำในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลพบุรี และสระบุรี. ปรินญาโณธ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- อนุภาพ ธีรลาภ. การวิเคราะห์เชิงสมมุติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชั้นบท : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเนินมะปราง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศส.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528. อัดสำเนา.

- อภิชัย พันธเสน. "การศึกษากับตลาดแรงงานในอนาคต," เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การศึกษากับการมีงานทำ. กรุงเทพฯ : สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- อภิชัย พันธเสน และจิภาภรณ์ อุ่นเกษม. คำแรงขั้นต่ำ : ความหมายและแนวโน้มในอนาคต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มาสเตอร์เพลส, 2531.
- อาทร จันทวิมล. คุณภาพของผู้จบอาชีวะที่ตลาดแรงงานต้องการ. กรุงเทพฯ : กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา, 2531.
- อารยา วัฒนกิจ. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.
- อาสาฬห์ เกษทรณย์. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนของผู้ปกครองในเขตอำเภอบางมูลนาก พิจิตร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525. อัดสำเนา.
- อุดม กู้ประดิษฐ์. โอกาสเข้าศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัว และผลการเรียนของนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- อุไรวรรณ แสงศิริ และคนอื่น ๆ. รายงานผลการวิจัยเรื่องสภาพการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : โครงการการวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก, 2529.
- เอ็ดตา เอ. แทน และวรรณศิริ ปิยวิฑิต. รายงานผลการวิจัยการกระจายการศึกษาในระดับโรงเรียนในประเทศไทย : วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าศึกษาต่อของเด็กในวัยต่าง ๆ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. "การมองภาพการศึกษาในอนาคต," ใน 200 ปีของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2526.

K Ajzen, I. and M. Fishbein. "Attitudes and Normative Beliefs as Factors Influencing Behavioral Intentions," Journal of Experimental Social Psychology. Vol.6, 1971.

~~_____~~ Understanding Attitude and Predicting Social Behavior. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1980.

Albrecht, Stan L., Darwin L. Thomas and Eruce A. Chadwick. Social Psychology. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1980.

Al-Noghaimshi, Abdulaziz Mohammed. "Students Perception of Teachers and Student-Teacher Personal Interaction in Riyadh Public High School," Dissertation Abstracts International. 46(11) : 3287-A; May, 1986.

American Public Health Association. Community Participation in Primary Health Care. Prepared Under Agency for International Development Contract DSPE - C - 0053, January, 1983.

Bellante, Don and Mark Jackson. Labor Economics : Choice in Labor Markets. New York : McGraw-Hill Book Company, 1979.

Bertrand, Trent J. and Lyn Squire. "The Relevance of the Dual Economy Model : A Case Study of Thailand," Oxford Economic Papers. 32 : 3; November, 1981.

Blaug, Mark. The Rate of Return to Investment in Education in Thailand," A Report to National Education Council on the Third Educational Development Plan. Bangkok, 1971.

Bray, Mark. Universal Primary Education in Nigeria. London : Routledge & Kegan Paul Ltd., 1981.

- Carpenter, Peter G. and John A. Fleishman. "Linking Intentions and Behavior : Australian Students' College Plans and College Attendance," American Educational Research Journal. 24(1) : 79-105; Spring, 1987.
- Carnoy, Martin. Education and Employment. A Critical Appraisal UNESCO : International Institute for Education Planning Paris, 1977.
- Christine, Amer and S. Dean. Dictionary of Economics and Business. New York : The Free Press, 1979.
- Davis, Richard A. "Social Structure, Belief, Attitude, Intention and Behavior : A Partial Test of Liska's Revisions," Social Psychology Quarterly. 48(1) : 89-99; 1985.
- Dillon, William R. and Ajith Kumar. "Attitude Organization and the Attitude-Behavior Relation : A Critique of Bagozzi and Burnkrant's Reanalysis of Fishbein and Ajzen," Journal of Personality and Social Psychology. 49(1) : 33-46, 1985.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th ed. New York : McGraw-Hill Inc., 1981.
- * Fishbein, Martin and Icek Ajzen. Belief, Attitude, Intention and Behavior. Philippine : Copyright by Addison-Wesley Publishing Company Inc., 1975.
- Fry, Walton Gerald. The Education Correlated of Occupational Attainment : A Bangkok Case Study of Large Scale Organizations. A Dissertation of Stanford University, 1976.
- Gergen, Kenneth J. and Mary M. Gergen. Social Psychology. New York : Hartcourt Brace Joranovich Inc., 1981.

- Heer, David M. "Effects of Sibling Number on Child Outcome," Annual Review Social. 11(4) : 27-47; 1987.
- Hollander, Edwin P. Principle and Methods of Psychology. 3rd ed. New York : Oxford University Press, 1976.
- Homans, George C. "Social Behavior as Exchange," in Theories and Paradigms in Contemporary Sociology. edited by R. Serg Dentsoff Crel Gallahan and Mark H. Levien. p.114-128. Homewood Illinois : F.E. Peacock Publishers Inc., 1974.
- Ihlenfeld, Janet T. "Friendship Social Support and Scholaryty Productivity in Nursing Faculty Members : An Exploratory Test of the Exchange Hypothesis," Dissertation Abstracts International. 47(02) : 1247-A; August, 1988.
- Jaccard, J.J. and A.R. Davidson. "Toward and Understanding of Family Planning Behaviors : An Initial Investigation," Journal of Applied Social Psychology. 5 : 910-923; 1972.
- Jakubauskas, Edward B. and Palomba A. Neil. Manpower Economics. Reading, Massachusetts : Addison - Wesley Publishing Company, 1975.
- Johnstone, James N. and Jiyono. "Out-of-School Factors and Educational Achievement in Indonasia," Comparative Edu Review. 27(2) : 278-295, 1987.
- Kanchanachitra, Surapol. Factors Related to Community Development in Thai Villages. Doctor's Thesis. New York : Cornel University, 1976. Photocopied.
- Kerlinger, Fred N. Foundations of Behavioral Research. 3rd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1986.

- Kins, John Haskins. "A Search for Determinants of the Authoritarian Parenting Styles," Dissertation Abstracts International. 46(07) : 2088-A; January, 1982.
- Lee, Keun-Sang. "Distributive Performance of the Chinese Political System (Centered on Educational Expansion, 1922, 1949 - 1957)," Dissertation Abstracts International. 44 : 274-A; July, 1983.
- Liska, Allen A. "A Critical Examination of Causal Structure of the Fishbein/Ajzen Attitude-Behavior Model," Social Psychology Quarterly. 47(1) : 61-74; 1984.
- Martindale, Don. The Nature and Type of Sociological Theory. Boston : Houghton Mifflin Company, 1981.
- Nester, Jo-Ann Elizabeth. "The Influence of Selected Biological, Sociological and Psychological Theories on Women's Opportunities in Education and Athletics," Dissertation Abstracts International. 46(3) : 816-A; September, 1985.
- Ng, Gek-Boo. "Mass Participation, Development and Basic Needs Satisfaction : The Chinese Approach," in Popular Participation in Planning for Basic Needs. edited by Franklyn Lisk. p.97-126. New Hampshire : International Labour Organisation, 1985.
- Office of the Prime Minister. Thailand Eastern Seaboard Development Programme. (Brochure) Office of the Prime Minister, Bangkok : Sangdad Publishing, n.d.
- Pang, Eng Fong and Wai Liu. World Employment Program Research. (Working Paper) ILO : Geneva, 1975.

- Pankratz, James Brice. "A Study Comparing Parential Perceptions of Academic and Environmental Features in Public and Private High Schools in order to Determine the Desirability of Establishing a Private Prep School in Boise, Idaho," Dissertation Abstracts International. 45(8) : 2475-A; February, 1985.
- Phongpan Yuprasert. Work Values : A Comparative Study of American and Thai Fisherman Students. Doctoral Dissertation : The University of Arizona, 1976.
- Putty Edie Ross. "Predictors of Success in a Selected Community College Freshman English Writing Program," Dissertation Abstracts International. 40(9) : 5018-A; March, 1980.
- Shaw, Marvin E. and Philip R. Costanzo. Theories of Social Psychology. New York : McGraw-Hill Company Inc., 1970.
- Shrestha, Ajendra Han, and others. "Determinants of Educational Participation in Rural Nepal," Comparative Education Review. 30(4) : 508-522; 1986.
- Sloan, Harold S. and Arnold J. Aurcher. A Dictionary of Economics. New York : Barnes and Noble, Inc., 1974.
- Standing, Guy and Glen Sheehan. Labor Force Participation in Low Income Countries. ILO Geneva, 1978.
- Supachai Panichapakdi and J.E. Larsson. "Matching of Education and Job : A Case Study of Thailand Work Employment Program," A Draft Report for Education and Employment. Research Project, 1979.

- Thorbs, Brenda Faye. "Factors that Influence the Continuation and Discontinuation of Adult Volunteer Leaders in the Iowa 4-H Programme," Dissertation Abstracts International. 47(11) : 3948-A; May, 1987.
- Tonkon, Barry Bruce. "A Social Psychological Perspective on Aging Patterns in Male Runners and Non-runners," Dissertation Abstracts International. 45(12) : 1591-A; June, 1985.
- Turner, Jonathan H. Structure of Sociological Theory. Revised Edition, Chicago, Illinois : The Orsey Press, 1978.
- UNESCO. "Quantitative Methodology (an Associated Methods) Module III," Long-Term Educational Planning. Paris : International Institute for Educational Planning, 1986.
- Vinokur, D.R.D. "Family Planning, Decision Making Attitudes, Beliefs and Behavioral Intentions," Dissertation Abstracts International. 4069-A; December, 1975.
- Wallace, Ruth A. and Alison Wolf. Contemporary Sociological Theory : Continuing the Classical Tradition. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1986.
- Whang, In-Joung. Management of Rural Change in Korea : The Saemaul Undong. Seoul : Seoul National University Press, 1981.
- Wood, Marjorie Rodgers. "School Service Agents and Indo-Canadian Immigrants in Vancouver : Implications of Models of Social Exchange for Intercultural Transactions," Dissertation Abstracts International. 46(12) : 2770-A; June, 1986.
- Wright, Bessie. "Self-Help among the Elderly : A Study of Exchange in two Social Activity Centered," Dissertation Abstracts International. 45(10) : 3213-A; 1985.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสำรวจขั้นต้น

แบบสำรวจขั้นต้น
การศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา

คำชี้แจง

แบบสำรวจฉบับนี้ต้องการให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา โดยพยายามตอบให้มากที่สุด และเป็นไปตามความจริง ความเชื่อ และความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนดังต่อไปนี้

1. การเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา จะเป็นผลให้เกิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง (ทั้งด้านดีและไม่ดี)

1) _____	6) _____
2) _____	7) _____
3) _____	8) _____
4) _____	9) _____
5) _____	10) _____

2. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สนับสนุนให้นักเรียนเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา ได้แก่

1) _____	6) _____
2) _____	7) _____
3) _____	8) _____
4) _____	9) _____
5) _____	10) _____

3. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ขัดขวางไม่ให้นักเรียนเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา ได้แก่

1) _____	6) _____
2) _____	7) _____
3) _____	8) _____
4) _____	9) _____
5) _____	10) _____

4. การศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ _____ (ตอบสั้น ๆ)

1) _____	6) _____
2) _____	7) _____
3) _____	8) _____
4) _____	9) _____
5) _____	10) _____

ขอบคุณในความร่วมมือ

ตาราง 25 แสดงความถี่ของความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของกลุ่ม
ตัวอย่างจำนวน 101 คน

กลุ่มความเชื่อ	ข้อความเชื่อเด่นชัด	ความถี่
1. ด้านความรู้วิชาการ	1. ทำให้มีความรู้มากขึ้น	89 ^x
	2. เรียนรู้ประสบการณ์ในชีวิต	42 ^x
	3. นำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน	38 ^x
	4. นำความรู้ไปประกอบอาชีพ	21 ^x
	5. เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ	19 ^x
	6. ทำให้ไม่โง่เขลา	9
	7. ทำให้อ่านหนังสือออก	5
2. ด้านสังคม	1. ทำให้มีเพื่อนมากขึ้น	77 ^x
	2. รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคม	27 ^x
	3. มีกิจกรรมทางทัศนศึกษา	22 ^x
	4. เสียค่าใช้จ่ายและสิ้นเปลืองมากขึ้น	19 ^x
	5. รู้จักรับผิดชอบตัวเอง	8
	6. ทำให้พ่อแม่ภูมิใจ	8
	7. ไม่ถูกล้อ โกง	5
	8. ได้เปลี่ยนบรรยากาศ	3
	9. ได้มีความสนุกสนาน	3
3. ด้านการงาน	1. สามารถทำงานทำได้ง่ายขึ้น	62 ^x
	2. จบแล้วทำงานทำไม่ได้	8

ตาราง 25 (ต่อ)

กลุ่มความเชื่อ	ข้อความเชื่อเด่นชัด	ความถี่
	3. ไม่อยากลำบากต่อการทำงาน	5
	4. ทำงานไม่เป็น	3
รวม		473

* ข้อความเชื่อที่ได้รับคัดเลือก

ตาราง 26 แสดงความถี่ค่าคุณศัพท์ เกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของ
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 101 คน

ลำดับที่	คำคุณศัพท์	ความถี่
1	ดี	92
2	ให้ความรู้	84
3	วิริยะ โยชน์	71
4	ประสบความสำเร็จ	35
5	ให้ประสบการณ์	31
6	สิ้นเปลือง	11
7	ไม่ดี	7
8	แก้ปัญหาได้	5
รวม		336

ตาราง 27 แสดงความถี่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใกล้ชิดที่มีอิทธิพลต่อการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา
ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 101 คน

ลำดับที่	บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใกล้ชิด	ความถี่
1	พ่อ	99
2	แม่	98
3	พี่	73
4	น้ำ	61
5	เพื่อน ๆ	59
6	ครู-อาจารย์	58
7	ตา-ยาย	43
8	ลุง-ป้า	39
9	ปู่-ย่า	34
10	อา	27
11	น้อง	14
12	เพื่อนบ้าน	12
13	ทวด	4
รวม		621

ภาคผนวก ข
เครื่องมือการวิจัย

ที่ ทม 1007/2231

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายสุรศักดิ์ ไชยชมพู เป็นนิสิตระดับปริญญาเอก
สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาศึกษาขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.ประจักษ์ รอดประเสริฐ	ประธาน
รศ.ดร.กิติมา ปรีดีศิลป	กรรมการ
รศ.ดร.โชติ เพชรชื่น	กรรมการ

สิ่งที่นี้ ขอแสดงความอนุเคราะห์ คือ ขออนุญาตให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน
ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกันยายน 2534 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใดๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตวิทยาลัย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพร บัวทอง)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

คำชี้แจง แบบสอบถามมี 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามผู้ปกครอง ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามนักเรียน มี 6 ตอนคือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนต่อ แบบสอบถามวัดทัศนคติทางจิตวิสัย แบบสอบถามวัดอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด แบบสอบถามวัดการรับรู้สภาพแวดล้อม และแบบสอบถามความตั้งใจในการเรียนต่อ ผู้วิจัยขอความร่วมมือกรอกแบบสอบถามให้ครบทุกชุด ทุกข้อ จักขอบพระคุณยิ่ง

แบบสอบถามผู้ปกครอง

คำชี้แจง คำว่า "ผู้ปกครอง" คือผู้ที่รับผิดชอบส่งเสียแก่เรียนให้เรียนหนังสือในปัจจุบัน จะเป็น พ่อ หรือแม่ หรืออาจเป็นพี่ ลุง ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น คนใดคนหนึ่ง เพียงคนเดียว

โปรดกาเครื่องหมาย [/] ในวงเล็บ หรือช่องที่ต้องการตามความเป็นจริง

1. ผู้ตอบเกี่ยวข้องกับนักเรียนในฐานะเป็น _____ (เช่น พ่อ แม่ พี่ ป้า ลุง ฯลฯ)
บุตรหลานของผู้ตอบกำลังเรียนอยู่โรงเรียน _____
ตำบล _____ อำเภอ _____ จังหวัด _____
2. รายได้ของหัวหน้าครอบครัว (คิดจากรายได้ของผู้ปกครองตามข้อ 1 คนเดียว ซึ่งอาจเป็นรายได้จากเงินเดือน หรือไม่เป็นเงินเดือนก็ได้ คิดเป็นรายได้ 1 ปี แล้วเฉลี่ยต่อเดือน)

[ ] ไม่เกิน 2,000 บาทต่อเดือน

[ ] เกิน 2,000 บาท แต่ไม่เกิน 6,000 บาทต่อเดือน

[ ] เกินกว่า 6,000 บาทต่อเดือน

3. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
-] ไม่มีการศึกษา
-] สำเร็จชั้นประถมศึกษา
-] สำเร็จชั้นมัธยมศึกษา
-] สำเร็จชั้นอุดมศึกษา (อาชีวศึกษาชั้นสูง, ฝึกหัดครู, มหาวิทยาลัย)
-] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____
4. ผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานประกอบอาชีพต่อไปนี้ เมื่อเขาเติบโตเข้าสู่วัยทำงาน (ตอบเพียงอาชีพเดียว)
-] รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
-] ธุรกิจ/ค้าขาย
-] เกษตรกรรม
-] อุตสาหกรรม
-] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____
5. ผู้ปกครองมีความตั้งใจหรือจะส่งบุตรหลานให้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา หลังจากเขาเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว หรือไม่
- _____
- ต้องการให้เรียนต่อ   ไม่แน่ใจ   ไม่ต้องการให้เรียนต่อ
6. กรณีผู้ปกครองที่ตอบว่า ไม่แน่ใจหรือไม่ต้องการให้บุตรหลานเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา เพราะสาเหตุดังต่อไปนี้ (สำหรับผู้ปกครองที่ตอบว่าต้องการให้เรียนต่อไม่ต้องตอบ)
- 1) _____ 3) _____
- 2) _____ 4) _____
- แต่ผู้ปกครองอาจเปลี่ยนใจส่งบุตรหลานเรียนต่อ ถ้าหากท่านได้รับการสนองตอบในสิ่งต่อไปนี้
- 1) _____ 3) _____
- 2) _____ 4) _____

แบบสอบถามนักเรียน

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย [/] ในวงเล็บหรือช่องที่ต้องการตามความเป็นจริง

1. ข้อมูลส่วนตัวนักเรียน

1.1 เพศของนักเรียน

[ ] ชาย

[ ] หญิง

1.2 ผลการเรียนของนักเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 นักเรียน
ได้รับผลการเรียนอย่างไร (เช่น 4, 3, 2, 1 และ 0)

กลุ่มทักษะ: _____

กลุ่ม สปช. _____

กลุ่ม สสน. _____

กลุ่ม กพอ. _____

กลุ่ม ปลพ. _____

1.3 จำนวนเพื่อนในครอบครัวของนักเรียน (รวมตัวนักเรียนด้วย)

[ ] 1 - 2 คน

[ ] 3 - 4 คน

[ ] 5 คนขึ้นไป

2. แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน โปรดกา
เครื่องหมาย [/] ในช่องที่ต้องการ

2.1 ฉันเชื่อว่าการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ทำให้ฉันมีความรู้มากขึ้น

_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงแน่นอน

2.2 ฉันเชื่อว่าการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ทำให้ฉันมีความก้าวหน้าในชีวิตต่อไป

_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงแน่นอน

2.3 การเรียนต่อจะทำให้ฉันนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.4 การเรียนต่อจะทำให้ฉันเสียโอกาสในการทำงานประกอบอาชีพไปมาก

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.5 ฉันเชื่อว่าการได้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา จะทำให้ฉันได้เรียนรู้ประสบการณ์
 ในชีวิตมากขึ้น

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.6 ฉันเห็นด้วยว่า การเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาให้ผลเสียมากกว่าผลดี

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.7 การเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาจะทำให้ฉันมีเพื่อนมากขึ้น

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.8 การเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา เป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.9 การเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาจะทำให้ฉันลำบากขึ้น ถ้าเอาเวลาไปทำอย่างอื่น
 จะได้ประโยชน์กว่า

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.10 การเรียนต่อเป็นความพอใจในชีวิตของฉัน

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.11 การมีความรู้มากขึ้นเป็นสิ่งที่ดี

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.12 ความก้าวหน้าในชีวิต เป็นสิ่งดีมีประโยชน์

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.13 การไม่ได้ทำงานประกอบอาชีพ ก็ไม่น่าจะเป็นไร หากการเรียนต่อแล้วให้
 โอกาสที่ดีกว่า

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.14 ผลเสียที่จะเกิดกับฉันมีมากกว่าผลดี ถ้าหากฉันเรียนต่อ

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.15 การมีประสบการณ์ในชีวิตมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.16 การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.17 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายในการเรียนต่อ ยังดีว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างอื่น

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.18 การมีเพื่อนมากขึ้นนั้น ไม่ต้องเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาก็มีเพื่อนมากได้

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.19 ถ้าเรียนต่อแล้วทำให้ชีวิตลำบากขึ้น ก็เป็นสิ่งที่ไม่คุ้มค่าเลย

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

2.20 ความพอใจ ถ้าเกิดจากการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาชั้นแก้้เห็นด้วย

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

3. แบบสอบถามวัดทัศนคติสถานทางจิตวิสัยของนักเรียน เป็นความเชื่อและแรงจูงใจในการคล้อยตามผู้ใกล้ชิดและเกี่ยวข้องของนักเรียน โปรดกาเครื่องหมายถูก [/] ลงในช่องที่ต้องการ

3.1 พ่อ แม่ของฉันท คิดว่าฉันทควรเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

3.2 ฉันทมักคล้อยตามความคิดของพ่อแม่ฉันทเสมอ

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด

3.3 พี่ ๆ น้อง ๆ ของฉันทคิดว่าฉันทควรเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

3.4 ฉันทมักคล้อยตามความคิดเห็นของพี่ ๆ น้อง ๆ ของฉันท

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด

3.5 เพื่อนสนิทของฉันทคิดว่าฉันทควรเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 จริงที่สุด | จริง | ไม่แน่ใจ | ไม่จริง | ไม่จริงแน่นอน

3.6 ฉันมักคล้อยตามความคิดเห็นของ เพื่อนสนิทของฉัน

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
มากที่สุด   มาก   ปานกลาง   น้อย   น้อยที่สุด

3.7 ลูกพี่ลูกน้องของฉันคิดว่าฉันควร เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
จริงที่สุด   จริง   ไม่แน่ใจ   ไม่จริง   ไม่จริงแน่นอน

3.8 ฉันมักคล้อยตามความคิดเห็นของลูกพี่ลูกน้องของฉัน

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
มากที่สุด   มาก   ปานกลาง   น้อย   น้อยที่สุด

3.9 เพื่อนร่วมชั้นเรียนของฉันคิดว่าฉันควร เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
จริงที่สุด   จริง   ไม่แน่ใจ   ไม่จริง   ไม่จริงแน่นอน

3.10 ฉันมักคล้อยตามความคิดเห็นของเพื่อนร่วมชั้นเรียนของฉัน

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
มากที่สุด   มาก   ปานกลาง   น้อย   น้อยที่สุด

3.11 ปู่ ย่า ตา ยายของฉันคิดว่าฉันควร เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
จริงที่สุด   จริง   ไม่แน่ใจ   ไม่จริง   ไม่จริงแน่นอน

3.12 ฉันมักคล้อยตามความคิดเห็นของ ปู่ ย่า ตา ยายของฉัน

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
มากที่สุด   มาก   ปานกลาง   น้อย   น้อยที่สุด

3.13 ลุง ป้า น้า อาของฉันคิดว่าฉันควร เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
จริงที่สุด   จริง   ไม่แน่ใจ   ไม่จริง   ไม่จริงแน่นอน

3.14 ฉันมักคล้อยตามความคิดเห็นของลุง ป้า น้า อาของฉัน

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
มากที่สุด   มาก   ปานกลาง   น้อย   น้อยที่สุด

3.15 ครู-อาจารย์ของฉันคิดว่าฉันควรเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
จริงที่สุด   จริง   ไม่แน่ใจ   ไม่จริง   ไม่จริงแน่นอน

3.16 ฉันมักคล้อยตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ของฉัน

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
มากที่สุด   มาก   ปานกลาง   น้อย   น้อยที่สุด

3.17 พี่ชาย พี่สาว ไม้ของฉันคิดว่าฉันควรเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
จริงที่สุด   จริง   ไม่แน่ใจ   ไม่จริง   ไม่จริงแน่นอน

3.18 ฉันมักคล้อยตามความคิดเห็นของพี่ชาย พี่สาว ไม้ของฉัน

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
มากที่สุด   มาก   ปานกลาง   น้อย   น้อยที่สุด

3.19 ผู้ใหญ่และครอบครัวที่ฉันเคารพนับถือ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระ บาทหลวง
ได้ระดม เป็นต้น คิดว่าฉันควรเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
จริงที่สุด   จริง   ไม่แน่ใจ   ไม่จริง   ไม่จริงแน่นอน

3.20 ฉันมักคล้อยตามความคิดเห็นของท่านผู้ใหญ่เหล่านั้น

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
มากที่สุด   มาก   ปานกลาง   น้อย   น้อยที่สุด

4. แบบสอบถามวัดอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด เป็นแบบวัดความคิดเห็นและความสามารถของนักเรียนเปรียบเทียบกับกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด โดยการเปรียบเทียบว่าความคิดเห็นและความสามารถของนักเรียน "ดีกว่ามาก ดีกว่า เท่ากัน ต้อยกว่า หรือ ต้อยกว่ามาก" กับกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดมากน้อยเพียงใด โปรดกาเครื่องหมายถูก [/] ลงในช่องที่ต้องการ

- 4.1 เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนสนิทของฉัน ฉันเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาได้

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 ดีกว่ามาก   ดีกว่า   เท่ากัน   ต้อยกว่า   ต้อยกว่ามาก

- 4.2 เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนสนิทของฉัน ฉันสามารถเรียนต่อจนจบระดับมัธยมศึกษาได้

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 ดีกว่ามาก   ดีกว่า   เท่ากัน   ต้อยกว่า   ต้อยกว่ามาก

- 4.3 เมื่อเปรียบเทียบกับพี่ ๆ น้อง ๆ ของฉัน ฉันเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาได้

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 ดีกว่ามาก   ดีกว่า   เท่ากัน   ต้อยกว่า   ต้อยกว่ามาก

- 4.4 เมื่อเปรียบเทียบกับพี่ ๆ น้อง ๆ ของฉัน ฉันสามารถเรียนต่อจนจบชั้นมัธยมศึกษาได้

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 ดีกว่ามาก   ดีกว่า   เท่ากัน   ต้อยกว่า   ต้อยกว่ามาก

- 4.5 เมื่อเปรียบเทียบกับญาติสนิทหรือลูกพี่ลูกน้องของฉัน ฉันได้รับการส่งเสริมให้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 ดีกว่ามาก   ดีกว่า   เท่ากัน   ต้อยกว่า   ต้อยกว่ามาก

4.6 เมื่อเปรียบเทียบกันญาติสนิทหรือลูกพี่ลูกน้องของฉัน ฉันสามารถเรียนจบระดับมัธยมศึกษาได้

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 ดีกว่ามาก ดีกว่า เท่ากัน ดีน้อยกว่า ดีน้อยกว่ามาก

4.7 เมื่อเปรียบเทียบกันเพื่อนร่วมชั้นเรียนของฉัน ฉันมีโอกาสเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 สูงกว่ามาก สูงกว่า เท่ากัน ต่ำกว่า ต่ำกว่ามาก

4.8 เมื่อเปรียบเทียบกันเพื่อนร่วมชั้นเรียนของฉันแล้ว ฉันสามารถเรียนระดับมัธยมศึกษาให้ได้ผลการเรียน

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 สูงกว่ามาก สูงกว่า เท่ากัน ต่ำกว่า ต่ำกว่ามาก

4.9 เมื่อเปรียบเทียบกันเพื่อนบ้านโดยทั่วไปของฉัน ฉันมีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 สูงกว่ามาก สูงกว่า เท่ากัน ต่ำกว่า ต่ำกว่ามาก

4.10 เมื่อเปรียบเทียบกันเพื่อนทั่วไปของฉัน ฉันสามารถเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาได้

_____ | _____ | _____ | _____ | _____
 ดีกว่ามาก ดีกว่า เท่ากัน ดีน้อยกว่า ดีน้อยกว่ามาก

5. แบบสอบถามวัดการรับรู้สภาพแวดล้อม เป็นแบบวัดความรู้ ความเข้าใจในโครงการพัฒนาพื้นที่บึงบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ของนักเรียน ให้นักเรียนเลือกตอบข้อที่คิดว่าถูกที่สุดเพียงข้อเดียว โปรดกาเครื่องหมายถูก [/] ในวงเล็บที่ต้องการ

5.1 ประเภทที่จะพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ควรพัฒนาอะไรก่อน

- ก. การศึกษาของประชาชน
- ข. อุตสาหกรรม
- ค. เกษตรกรรม
- ง. การท่องเที่ยว

5.2 โครงการพัฒนาพื้นที่บึงบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก มีจังหวัดใดในภาคตะวันออกเพียง 3 จังหวัดเท่านั้นที่อยู่ในพื้นที่โครงการ อยากถามว่าจังหวัดใดที่ไม่อยู่ในโครงการนี้

- ก. ชลบุรี
- ข. ระยอง
- ค. ฉะเชิงเทรา
- ง. จันทบุรี

5.3 โครงการพัฒนาพื้นที่บึงบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกนี้ มุ่งเน้นการพัฒนาในด้านใดเป็นอันดับแรก

- ก. เกษตรกรรม
- ข. อุตสาหกรรม
- ค. การท่องเที่ยว
- ง. การประมง

5.4 จำนวนความต้องการกำลังคนเข้าทำงานในเขตโครงการนี้ น่าจะมีความต้องการคนเข้าทำงานระดับใดมากที่สุด

- ก. ระดับฝีมือขั้นต่ำ
- ข. ระดับฝีมือขั้นกลาง
- ค. ระดับฝีมือขั้นสูง
- ง. ระดับผู้ชำนาญการเฉพาะอย่าง

- 5.5 ระดับฝีมือขั้นสูง คือ ผู้ที่เาจะจบการศึกษาระดับใด
- ก. ม.3
- ข. ม.6
- ค. อนุปริญญา
- ง. ปริญญาตรี
- 5.6 ประเทศที่จะผลิตเาให้เจริญก้าวหน้า ประชาชนควรมีพื้นฐานการศึกษาที่จบขั้นใด
- ก. ป.4
- ข. ป.6
- ค. ม.3
- ง. ม.6
- 5.7 การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งอาจเป็นการศึกษาภาคบังคับหรือไม่บังคับก็ตาม ของประเทศเราควรมีถึงระดับขั้นใด
- ก. ป.6
- ข. ม.3
- ค. ม.6
- ง. อนุปริญญา
- 5.8 กลุ่มบุคคลประเภทใดที่ประสบปัญหาการว่างงานมากที่สุด
- ก. เพศหญิง
- ข. ผู้ที่ขาดประสบการณ์ด้านการฝึกฝนอาชีพ
- ค. ผู้จบการศึกษาระดับต่ำ
- ง. ผู้จบการศึกษาระดับสูงเกินไป
- 5.9 การที่นายจ้างจะพิจารณารับสมัครคนเข้าทำงาน เขาควรพิจารณาสิ่งใดเป็นอันดับแรก
- ก. สถาบันการศึกษาที่บุคคลจบ
- ข. ระดับการศึกษาที่บุคคลจบ
- ค. เพศคือ เพศหญิง หรือเพศชาย
- ง. ผลการเรียนของบุคคล

- 5.10 ความรู้ด้านวิชาชีพที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการควรเป็นเช่นไร
- ก. ฝึกฝนให้เก่งจากโรงเรียน แล้วภาคอุตสาหกรรมไม่ต้องฝึกฝนอีก
  - ข. ฝึกพอให้เป็นพื้นฐานจากโรงเรียน แล้วภาคอุตสาหกรรมจะฝึกฝนเพิ่มเติมอีก
  - ค. ภาคอุตสาหกรรมจะฝึกฝนเองทั้งหมด ขอให้จบการศึกษาในระดับชั้นที่ต้องการ
  - ง. ไม่ต้องเรียน หรือฝึกฝนจากโรงเรียนก็ได้ ขอให้มีความชำนาญ ภาคอุตสาหกรรมก็รับเข้าทำงาน
- 5.11 วิชาอาชีพที่โรงเรียนในเขตโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ควรมุ่งเน้นคือวิชาอะไร
- ก. ช่างกลโรงงาน
  - ข. ช่างไฟฟ้า
  - ค. ช่างยนต์
  - ง. ช่างต่อเรือ
- 5.12 อะไรที่ช่วยให้รายได้ของประเทศสูงขึ้น
- ก. ประชากรมีการศึกษาดี
  - ข. ประชากรมีความขยัน
  - ค. ประชากรมีคุณธรรมสูง
  - ง. ประชากรมีงานทำ ไม่ว่างงาน
- 5.13 ในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประชากรควรมีความรู้ด้านใดมากที่สุด
- ก. ภาษาต่างประเทศ
  - ข. สังคมศึกษา
  - ค. วิทยาศาสตร์
  - ง. วิชาอาชีพ

5.14 การพิจารณาปรับคนเข้าทำงานในภาคอุตสาหกรรม ข้อใดมีความสำคัญที่สุด

- ก. การศึกษา
- ข. คุณสมบัติประจำตัว
- ค. พิจารณาทั้งข้อ ก และ ข ประกอบกัน
- ง. การรู้จักมักคุ้นกัน

5.15 คุณสมบัติของบุคคลที่ทำงานในภาคอุตสาหกรรม อะไรคือความสำคัญอันดับแรก

- ก. ชยัน
- ข. ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน
- ค. มีความสามัคคี
- ง. ทำงานเต็มเวลา

5.16 สิ่งใดที่คนงานไม่ควรกระทำอย่างยิ่ง ในขณะที่ปฏิบัติงานในภาคอุตสาหกรรม

- ก. สูบบุหรี่
- ข. ดื่มกาแฟ
- ค. ชู้งาน
- ง. หนีงาน

5.17 คนงานที่ถูกนายจ้างไล่ออกจากงาน ส่วนมากกระทำความผิดอะไร

- ก. ไม่ตรงต่อเวลา
- ข. ขาดงานบ่อย
- ค. ลักเล็กขโมยน้อย
- ง. ไม่รักษาความสะอาด

5.18 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกนี้ นักเรียนคิดว่า

สิ่งใดที่เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม

- ก. ผู้มาลงทุนมีจำนวนน้อย
- ข. เงินลงทุนไม่พอเพียง
- ค. แหล่งน้ำและโทรศัพท์
- ง. ไฟฟ้า

5.19 ในโครงการนี้ นักเรียนคิดว่าสิ่งใดที่จะพัฒนาได้ดีมากที่สุด

- ก. การส่งสินค้าออกทางทะเล
- ข. การแปรรูปสินค้าการเกษตร
- ค. การขนส่งทางบก
- ง. กีฬาธรรมชาติและน้ำขึ้น

5.20 การที่รัฐบาลพยายามที่จะขยายการพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาค ก็เพื่อวัตถุประสงค์อะไร

- ก. การกระจายความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาค
- ข. ลดความแออัดของอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ
- ค. เพื่อความสะดวกในการถ่ายเทสินค้าเข้าและออกกรุงเทพฯ
- ง. เป็นประตูติดต่อการค้ากับต่างประเทศ

6. แบบสอบถามความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน ให้นักเรียนตอบข้อนี้ตามความเป็นจริงที่นักเรียนตั้งใจไว้

"นักเรียนตั้งใจไว้ว่าจะเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาหลังจากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว หรือไม่"

- เรียนต่อ
- ไม่แน่ใจ หรือกำลังพิจารณาตัดสินใจอยู่
- ไม่เรียนต่อ

แล้วให้เหตุผลประกอบด้วย สำหรับผู้ตอบไม่แน่ใจหรือกำลังพิจารณาตัดสินใจอยู่ และตอบว่าไม่เรียนต่อ

กรณีตอบว่าไม่แน่ใจ หรือกำลังพิจารณาตัดสินใจอยู่ เพราะ

1) _____	4) _____
2) _____	5) _____
3) _____	6) _____

กรณีตอบว่าไม่เรียนต่อ เพราะ

1) _____	4) _____
2) _____	5) _____
3) _____	6) _____

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามจนครบถ้วน

ภาคผนวก ค

การแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

1. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีข้อความทั้งสิ้น 20 ข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ในช่วง 20-100 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนระหว่าง 20-59 คะแนน เป็นผู้ที่มีทัศนคติต่อการเรียนต่อต่ำ ผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 60-100 คะแนนเป็นผู้ที่มีทัศนคติต่อการเรียนต่อสูง การวิจัยครั้งนี้คะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อเท่ากับ 80.37 และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชุดนี้ โดยการตอบแบบสอบถามในการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 59 คน ปรากฏผลดังนี้

สูตรการหาค่าความเชื่อมั่น (α)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum 6_i^2}{6_x^2} \right]$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

6_i^2 = ความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ (single item variance)

6_x^2 = ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งหมด

n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad \alpha &= \frac{59}{58} \left[1 - \frac{13.14}{60.13} \right] \\ &= \frac{59}{58} \times .78 \\ &= \frac{46.02}{58} \\ &= 0.79 \end{aligned}$$

แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79

2. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดทัศนคติสถานทางจิตวิสัย

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีข้อความทั้งสิ้น 20 ข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ในช่วง 20-100 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนอยู่ระหว่าง 20-59 คะแนน เป็นผู้ที่มีทัศนคติทางจิตวิสัยต่ำ ผู้ตอบที่ได้คะแนนระหว่าง 60-100 คะแนน เป็นผู้ที่มีทัศนคติทางจิตวิสัยสูง การวิจัยครั้งนี้คะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามวัดทัศนคติทางจิตวิสัยเท่ากับ 75.59 และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชุดนี้ โดยมีนักเรียนตอบแบบสอบถามฉบับทดลองใช้จำนวน 59 คน ปรากฏผลดังนี้

สูตรการหาค่าความเชื่อมั่น (α)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum o_i^2}{o_x^2} \right]$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

σ_i^2 = ความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ (single item variance)

σ_x^2 = ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งหมด

n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad \alpha &= \frac{59}{58} \left[1 - \frac{13.23}{75.18} \right] \\ &= \frac{59}{58} \times .82 \\ &= \frac{48.38}{58} \\ &= 0.84 \end{aligned}$$

แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

3. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีข้อความทั้งหมด 10 ข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ในช่วง 10-50 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนอยู่ระหว่าง 10-29 คะแนนเป็นผู้มีการรับรู้อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดต่ำ ผู้ตอบที่ได้คะแนนอยู่ระหว่าง 30-50 คะแนนเป็นผู้มีการรับรู้อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดสูง การวิจัยครั้งนี้คะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามวัดอิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดเท่ากับ 34.78 และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชุดนี้โดยวิธีเกเรียนตอบแบบสอบถามฉบับทดลองใช้ จำนวน 59 คน ปรากฏผลดังนี้

สูตรการหาค่าความเชื่อมั่น (α)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum o_i^2}{o_x^2} \right]$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

o_i^2 = ความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ (single item variance)

o_x^2 = ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งหมด

n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad \alpha &= \frac{59}{58} \left[1 - \frac{5.05}{22.62} \right] \\ &= \frac{59}{58} \times 0.77 \\ &= \frac{45.43}{58} \\ &= 0.78 \end{aligned}$$

แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเรียนต่อมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

4. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการรับรู้สภาพแวดล้อม

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice) มีข้อความทั้งสิ้น 20 ข้อ ข้อที่ตอบถูกได้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดได้ 0 คะแนน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ในช่วง 0-20 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนน 0-10 คะแนนเป็นผู้ที่มีการรับรู้สภาพแวดล้อมต่ำ ผู้ตอบที่ได้คะแนน 11-20 คะแนนเป็นผู้ที่มีการรับรู้สภาพแวดล้อมสูง การวิจัยครั้งนี้คะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามวัดการรับรู้สภาพแวดล้อมเท่ากับ 14.23 และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชุดนี้โดยมีนักเรียนตอบแบบสอบถามฉบับทดลองใช้จำนวน 59 คน ปรากฏผลดังนี้

สูตรการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (c)

$$K-R 21 : r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\bar{X} (n - \bar{X})}{n\sigma_x^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} = ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมทั้งหมด

σ_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad r_{tt} &= \frac{20}{19} \left[1 - \frac{14.23 (20 - 14.23)}{20 \times 14.45} \right] \\ &= 0.7099 \end{aligned}$$

แบบสอบถามวัดการรับรู้สภาพแวดล้อมมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71

ภาคผนวก ง

รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้เครื่องมือของการวิจัย

รายชื่อ โรงเรียนที่ทดลองใช้ เครื่องมือของการวิจัย

หัวหน้าสถานศึกษา	โรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด
1. ผู้อำนวยการ	อนุบาลชลบุรี ✓	เมือง	ชลบุรี
2. ผู้อำนวยการ	ชุมชนวัดหนองตำลึง	พานทอง	ชลบุรี
3. ผู้อำนวยการ	วัด ไชยกิจวาราม	เมือง	ระยอง
4. ผู้อำนวยการ	อนุบาลระยอง	เมือง	ระยอง
5. ผู้อำนวยการ	วัดนครเนื่องเขต	เมือง	ฉะเชิงเทรา
6. อาจารย์ใหญ่	วัดหินดาบ	ราชสาส์น	ฉะเชิงเทรา

ภาคผนวก จ

รายชื่อโรงเรียนที่ให้นักเรียนกรอกแบบสำรวจเบื้องต้น

รายชื่อโรงเรียน
ที่ให้ฝึกเรียนกรอกแบบสำรวจเบื้องต้น

หัวหน้าสถานศึกษา	โรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด
1. ผู้อำนวยการ	พิทยานุกุล	พิทยา	ชลบุรี
2. ผู้อำนวยการ	พนัสศึกษาลัย	พนัสสีเคม	ชลบุรี
3. อาจารย์ใหญ่	บ้านหนองใหญ่	หนองใหญ่	ชลบุรี
4. อาจารย์ใหญ่	วัดเข็ดสำราญ	พนัสสีเคม	ชลบุรี
5. ผู้อำนวยการ	วัดสารนาถธรรมาราม	แกลง	ระยอง
6. อาจารย์ใหญ่	บ้านหนองมะวา	บ้านค่าย	ระยอง
7. ครูใหญ่	บ้านคลองไผ่	กิ่ง อ. วังจันทร์	ระยอง
8. ผู้อำนวยการ	วัดดอนทอง	เมือง	ละเซ็งเทรา
9. อาจารย์ใหญ่	บ้านปลายคลอง 20	บางน้ำเปรี้ยว	ละเซ็งเทรา
10. ครูใหญ่	วัดบางฝั่ง	บางปะกง	ละเซ็งเทรา

ภาคผนวก จ

รายชื่อ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

หัวหน้าสถานศึกษา	โรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด
1. ผู้อำนวยการ	เทศบาลวัดใหญ่อินทาราม	เมือง	ชลบุรี
2. ครูใหญ่	บุญฟังวิทยา	บางละมุง	ชลบุรี
3. ครูใหญ่	วัดนาเกลือ	พนัสนิคม	ชลบุรี
4. ครูใหญ่	เพลินจิตต์วิทยา	พานทอง	ชลบุรี
5. ครูใหญ่	นิทรังสี	หนองใหญ่	ชลบุรี
6. ผู้อำนวยการ	วัดเขาบางทราย	เมือง	ชลบุรี
7. อาจารย์ใหญ่	บ้านโรงโป๊ะ	บางละมุง	ชลบุรี
8. ผู้อำนวยการ	ชุมชนบ้านแก้วญวน	บ้านบึง	ชลบุรี
9. ผู้อำนวยการ	ชุมชนบ้านบางพระ	ศรีราชา	ชลบุรี
10. ผู้อำนวยการ	บ้านลัดทิพย์	ลัดทิพย์	ชลบุรี
11. ครูใหญ่	ประชาสงเคราะห์	พานทอง	ชลบุรี
12. ครูใหญ่	ราษฎร์ประดิษฐ์วิทยา	ลัดทิพย์	ชลบุรี
13. อาจารย์ใหญ่	วัดดอนเต้ารังธรรม	เมือง	ชลบุรี
14. อาจารย์ใหญ่	บ้านหนองซากแก้ว	บางละมุง	ชลบุรี
15. อาจารย์ใหญ่	บ้านหนองซ้าซาก	บ้านบึง	ชลบุรี
16. อาจารย์ใหญ่	วัดนากระรอก	พนัสนิคม	ชลบุรี
17. อาจารย์ใหญ่	วัดหัวถนน	พนัสนิคม	ชลบุรี
18. อาจารย์ใหญ่	วัดโป่งตามข	พานทอง	ชลบุรี

หัวหน้าสถานศึกษา	โรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด
19. ครูใหญ่	วัดอัมพวัน	ศรีราชา	ชลบุรี
20. อาจารย์ใหญ่	วัดนาพร้าวน	ศรีราชา	ชลบุรี
21. อาจารย์ใหญ่	บ้านวังมะเตี๋ย	บ่อทอง	ชลบุรี
22. ผู้อำนวยการ	เทศบาลบ้านปากน้ำ	เมือง	ระยอง
23. ครูใหญ่	อุดมวิทยานุกูล	บ้านฉาง	ระยอง
24. อาจารย์ใหญ่	วัดเนินพระ	เมือง	ระยอง
25. อาจารย์ใหญ่	ชุมชนวัดตะเคียนงาม	แกลง	ระยอง
26. อาจารย์ใหญ่	บ้านปลวกแดง	ปลวกแดง	ระยอง
27. อาจารย์ใหญ่	วัดห้วยโป่ง	เมือง	ระยอง
28. ผู้อำนวยการ	วัดเกษตราสุขารมย์	เมือง	ระยอง
29. อาจารย์ใหญ่	วัดเนินเขาหิน	แกลง	ระยอง
30. อาจารย์ใหญ่	วัดไผ่ล้อม	บ้านค่าย	ระยอง
31. ครูใหญ่	บ้านเมฆาเตย	ปลวกแดง	ระยอง
32. อาจารย์ใหญ่	วัดสระแก้ว	บ้านฉาง	ระยอง
33. อาจารย์ใหญ่	บ้านชุมแสง	กิ่ง อ. วิังจันทร์	ระยอง
34. ครูใหญ่	ปัญจนิเทศาคาร "สนั่นพิชิตกุลอนุสรณ์"	เมือง	ระยอง
35. ครูใหญ่	สุตะบำรุงนิเทศาคาร	บางปะกง	ระยอง
36. ครูใหญ่	มารदानุมล	บางปะกง	ระยอง
37. ผู้อำนวยการ	อนุบาลวัดบิตุลาธิราชรังสฤษฎ์	เมือง	ระยอง
38. อาจารย์ใหญ่	ประชาฤกษ์สมบูรณ์	บ้านน้ำเปรี้ยว	ระยอง

หัวหน้าสถานศึกษา	โรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด
39. อาจารย์ใหญ่	วัดบางวัว	บางปะกง	ฉะเชิงเทรา
40. อาจารย์ใหญ่	วัดสำเภาจันทร์	บ้านโพธิ์	ฉะเชิงเทรา
41. ครูใหญ่	ประสาทวิทยา	บ้านโพธิ์	ฉะเชิงเทรา
42. ครูใหญ่	วัดทต	เมือง	ฉะเชิงเทรา
43. ครูใหญ่	สุเทวาคล่องใหญ่	เมือง	ฉะเชิงเทรา
44. อาจารย์ใหญ่	วัดสาวชะโงก	บางคล้า	ฉะเชิงเทรา
45. ครูใหญ่	บ้านหนองหัว	พนมสารคาม	ฉะเชิงเทรา
46. ครูใหญ่	วัดนงฆาราม	พนมสารคาม	ฉะเชิงเทรา
47. อาจารย์ใหญ่	วัดบางมะเฟือง	สนามชัยเขต	ฉะเชิงเทรา
48. อาจารย์ใหญ่	บ้านศรีเจริญทอง	สนามชัยเขต	ฉะเชิงเทรา
49. อาจารย์ใหญ่	วัดโกรกแก้ววงพระจันทร์	แปลงยาว	ฉะเชิงเทรา
50. ครูใหญ่	วัดไผ่ขวาง	กิ่ง อ.ราชสาส์น	ฉะเชิงเทรา

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายสุรัตน์ ชื่อสกุล ไชยชมภู

เกิดวันที่ 19 เดือน สิงหาคม พุทธศักราช 2490

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 327/30 หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง
จังหวัดชลบุรี 20000

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6

สถานที่ทำงานปัจจุบัน หน่วยงานพิเศษ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2506 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสารคามพิทยาคม

พ.ศ. 2510 จบ ป.กศ.สูง จากวิทยาลัยครูมหาสารคาม

พ.ศ. 2513 จบ กศ.บ. (วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโทภาษาไทย)
จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน

พ.ศ. 2520 จบ M.Ed. (Curriculum & Instruction) จาก Middle
Tennessee State University, รัฐ Tennessee
สหรัฐอเมริกา

พ.ศ. 2535 จบ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

บทคัดย่อ

ของ

สุรัตน์ ไชยชนู

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2535

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 493 คน และผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนเท่ากัน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามลักษณะที่ตั้งของโรงเรียนและจำนวนจังหวัด แล้วสุ่มอย่างง่ายกับนักเรียน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและแบบวัด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน สหสัมพันธ์อย่างง่าย การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองอันได้แก่ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน และความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน และตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ได้ดีที่สุดมี 3 ตัวแปรคือ ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ รายได้ของครอบครัวและความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน อันได้แก่ ผลการเรียน จำนวนพี่น้อง อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิดทัศนคติต่อการเรียนต่อ ปทัสถานทางจิตวิสัย และการรับรู้สภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนและตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดมี 5 ตัวแปรคือ การรับรู้สภาพแวดล้อม อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด ผลการเรียนทัศนคติต่อการเรียนต่อ และปทัสถานทางจิตวิสัย นอกจากนี้ตัวแปรทั้งสองกลุ่มปัจจัยคือ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองและปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน และตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ได้ดีที่สุดมี 6 ตัวแปรคือ ความตั้งใจในการส่งบุตรหลานเรียนต่อ การรับรู้สภาพแวดล้อม อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด ผลการเรียนทัศนคติต่อการเรียนต่อ และปทัสถานทางจิตวิสัย ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้เหตุผลที่ไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อเพราะความยากจนของครอบครัว จึงต้องให้บุตรหลานทำงานบ้านและอาชีพช่วยครอบครัว นอกจากนี้ยังบอกว่าโรงเรียนอยู่ไกลบ้าน การเดินทางไม่สะดวกปลอดภัย และมีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาควรเป็นแบบให้เปล่าและอย่าทำให้สอนวิชาชีวะในโรงเรียนมากพอที่เด็กจะสามารถประกอบอาชีพได้เมื่อจบแล้ว

FACTORS RELATED TO CONTINUING SECONDARY EDUCATIONAL INTENTION
OF PRATOM SUKSA VI STUDENTS IN THE AREA OF EASTERN
SEABOARD DEVELOPMENT PROGRAMME

AN ABSTRACT

BY

SURAT CHAICHOMPOO

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Doctor of Education degree in Education Administration
at Srinakharinwirot University

March 1992

The objective of this study was to find the parent factors and the student factors in relation to continuing secondary educational intention of 35,895 Pratom Suksa VI students of the 1991 Academic Year and their parents in the area of Eastern Seaboard Development Programme. The samples were 493 students and their parents by employing stratified random sampling in the first stage and simple random sampling in the second stage. The data was collected by the methods employing questionnaires and analyzed by fundamental statistics, simple correlation, one-way analysis of variance, and step-wise multiple regression analysis.

The findings were: the parent factor variables; family income, parents' education, the parents' expectation concerning the occupations of their children and the parents' intention to encourage their children to continue secondary education were indicated correlating and were able to predict the intention of continuing secondary education significantly. The better predictors of the intention of continuing secondary education were the parents' intention to encourage their children to continue secondary education, family income and the parents' expectation concerning the occupations of their children. The student factor variables; grade point average, brothers and sisters, relative or referent influences, attitude toward continuing education, subjective norm and students' perception of their environment were indicated correlating and were able to predict the intention of continuing secondary education significantly. The better predictors were; the students' perception of their environment, relative or referent

influences, grade point average, attitude toward continuing education and subjective norm respectively. Both factors, parent and student factor variables, were able to predict the intention of continuing secondary education significantly. The better predictors were: the parents' intention to encourage their children to continue secondary education, the students' perception of their environment, relative or referent influences, grade point average, attitude toward continuing education and subjective norm respectively. The reasons given by most of the parents for not encouraging their children to enter secondary school was poverty because they needed their children to work to support their family income. They also indicated that the school was situated too far from home, and there was no good and safe transportation. They believed that secondary education should be free and should emphasize various vocational programmes in order to enable the secondary school graduates to succeed in their careers.